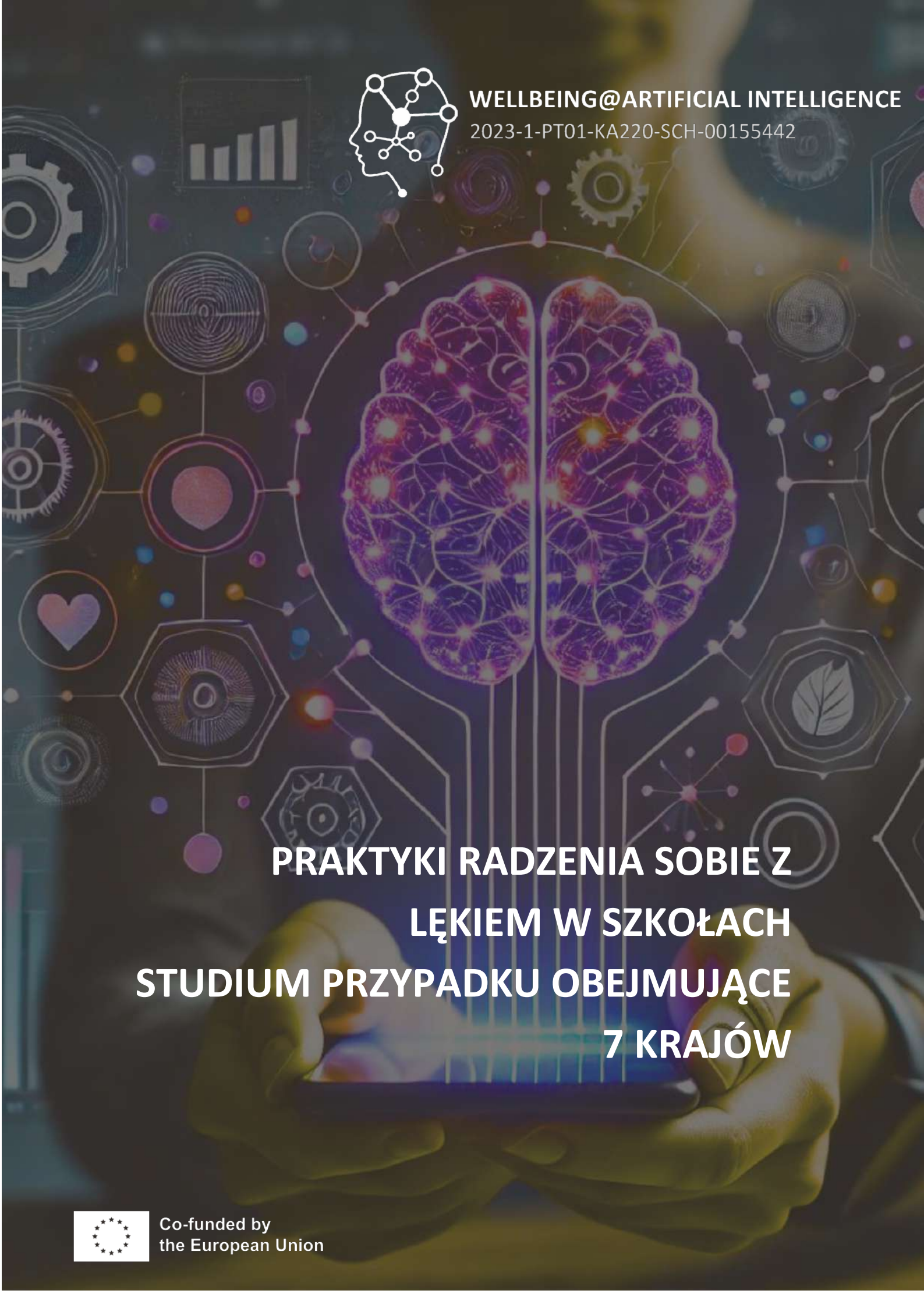

WELLBEING@ARTIFICIAL INTELLIGENCE

2023-1-PT01-KA220-SCH-00155442

PRAKTYKI RADZENIA SOBIE Z LĘKIEM W SZKOŁACH STUDIUM PRZYPADKU OBEJMUJĄCE 7 KRAJÓW

Co-funded by
the European Union

Niniejsza publikacja została opracowana w ramach projektu ERASMUS+ WELLBEING@ARTIFICIAL INTELLIGENCE 2023-1-PT01-KA220-SCH-00155442, koordynowanego przez Instituto Politécnico do Porto. Publikacja odzwierciedla wyłącznie poglądy autorów, a Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie zawartych w niej informacji.

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak poglądami i opiniami wyłącznie autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Autorzy

Contact: https://wellbeing-ai.eu/

This publication is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

Index

1. Kontekst....2
2. Lęk w środowisku szkolnym: podejście teoretyczne 4
3. Globalna charakterystyka systemu edukacyjnego w krajach członków konsorcjum 7
3.1. FRANCJA....7
3.2. GRECJA 10
3.3. LITWA....13
3.4. POLAND....19
3.5. PORTUGAL....24
3.6. SŁOWENIA 27
3.7. TURCJA 31
4. Podejście do lęku w szkołach z 7 krajów 36
4.1. FRANCJA....37
4.2. GRECJA 46
4.3. LITWA....49
4.4. POLSKA....54
4.5. PORTUGALIA 59
4.6. SŁOWENIA 66
4.7. TURCJA 71
5. Rozważania Końcowe 80
6. Referencje....82
7. Załączniki 84

1. Kontekst

Projekt WAI (Wellbeing@Artificial Intelligence) zajmuje się coraz ważniejszym problemem w edukacji: zdrowiem psychicznym uczniów, zwłaszcza w odniesieniu do lęku. Europejskie systemy edukacyjne odnotowały gwałtowny wzrost lęku wśród uczniów, zaostrzony przez wyjątkową presję środowisk cyfrowych. W miarę jak szkoły włączają więcej narzędzi i metodologii cyfrowych, krajobraz akademicki, społeczny i emocjonalny dla uczniów szybko się zmienia. Podczas gdy narzędzia te wprowadziły liczne korzyści edukacyjne, zwiększyły również wymagania wobec uczniów, często tworząc atmosferę, w której stres i lęk są wzmacniane. Pandemia COVID-19 nasiliła te wyzwania, zwiększając izolację uczniów od rówieśników i nauczycieli, co dodatkowo uwydatnia potrzebę dostępnych i skutecznych mechanizmów wsparcia zdrowia psychicznego w systemach edukacyjnych. Ten kontekst podkreśla konieczność innowacyjnych podejść, aby pomóc nauczycielom wspierać dobre samopoczucie ich uczniów, dostosowując się do zmieniającego się krajobrazu cyfrowego w sposób, który łagodzi stres, a nie przyczynia się do niego. W odpowiedzi na te rosnące potrzeby konsorcjum WAI zgromadziło różnorodne doświadczenia, łącząc spostrzeżenia z instytucji szkolnictwa wyższego, szkół średnich, lokalnych organów zarządzających i prywatnych przedsiębiorstw technologicznych z siedmiu krajów europejskich.

Ta multidyscyplinarna współpraca ma na celu wspieranie holistycznego podejścia do zrozumienia i radzenia sobie z lękiem uczniów w środowisku edukacyjnym. Konsorcjum obejmuje partnerów o różnym pochodzeniu w zakresie edukacji, zdrowia psychicznego i technologii, zapewniając kompleksową perspektywę potrzeb, rozwiązań i potencjalnych wyzwań związanych ze zdrowiem psychicznym w szkołach.

Głównym celem WAI jest zapewnienie nauczycielom praktycznych narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, aby skutecznie wspierać dobre samopoczucie psychiczne uczniów. Kluczowym elementem tego wysiłku jest stworzenie zestawu narzędzi i towarzyszącego mu programu edukacyjnego. Zestaw narzędzi zapewni nauczycielom dostęp do wiedzy na temat zdrowia psychicznego, a także strategii opartych na sztucznej inteligencji, które mogą włączyć do swoich klas. Będzie to obejmować konkretne podejścia do identyfikowania i radzenia sobie z objawami lęku, pomagając nauczycielom wcześnie rozpoznawać i zaspokajać potrzeby uczniów. Ponadto program edukacyjny ma na celu wyposażenie nauczycieli w umiejętności potrzebne do pewnego i odpowiedzialnego stosowania narzędzi sztucznej inteligencji, promując bezpieczne i wspierające środowisko dla uczniów. Kolejnym istotnym elementem WAI jest opracowanie systemu asystenta osobistego (PA- Personal Assistant), który wykorzystuje sztuczną inteligencję do udzielania rekomendacji dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczniów.

Ten system rekomendacji zostanie zaprojektowany w oparciu o podejście partycypacyjne, uwzględniające opinie nauczycieli, ekspertów ds. zdrowia psychicznego i twórców sztucznej inteligencji, aby zapewnić, że spełnia on rzeczywiste potrzeby klasowe. PA wykorzysta określone algorytmy i dane, aby oferować wskazówki i zasoby wspierające dobre samopoczucie uczniów, pomagając im skuteczniej radzić sobie z lękiem. System zostanie zaprojektowany z silnym naciskiem na etyczne wykorzystanie sztucznej inteligencji, zapewniając, że jego zalecenia są przejrzyste, szanują prywatność i są zgodne ze zrównoważonymi praktykami w edukacji.

To podejście nie tylko bezpośrednio wspiera uczniów, ale także podnosi świadomość wśród partnerów edukacyjnych na temat pozytywnej roli, jaką sztuczna inteligencja może odgrywać w zdrowiu psychicznym.

Projekt WAI ostatecznie ma na celu stworzenie zrównoważonych ram dla włączania narzędzi sztucznej inteligencji do systemów edukacyjnych w całej Europie, rozwiązując bezpośrednie problemy ze zdrowiem psychicznym, jednocześnie przygotowując się na przyszłe potrzeby. WAI ma na celu promowanie odpowiedzialnej integracji sztucznej inteligencji w edukacji poprzez rozwiązania, które kładą nacisk na etyczne wykorzystanie i prywatność danych. Ponadto nacisk projektu na świadomość i szkolenia ma na celu promowanie szerszego zrozumienia, w jaki sposób sztuczna inteligencja może wspierać dobre samopoczucie psychiczne, zachęcając instytucje edukacyjne do rozważnego przyjmowania tych innowacji. Dzięki wspólnym wysiłkom WAI zamierza wnieść znaczący wkład w rozwój technologii edukacyjnej i zdrowia psychicznego, promując zdrowsze i bardziej odporne środowiska edukacyjne.

2. Lęk w środowisku szkolnym: podejście teoretyczne

Raport OECD i Komisji Europejskiej (OECD/Unia Europejska, 2022) stwierdza, że objawy lęku i depresji wśród młodych ludzi wzrosły ponad dwukrotnie w kilku krajach europejskich podczas pandemii, podkreślając, że reakcje na zdrowie psychiczne są niewystarczające w stosunku do potrzeb. W tym kontekście lęk, jako stan zorientowany na przygotowanie się na możliwe negatywne wydarzenia w przyszłości, przedstawia się jako problem, który można rozwiązać na wczesnym etapie.

Zaburzenia lękowe są zbiorowo najczęstszym rodzajem zaburzeń psychicznych wśród młodych ludzi, ze średnią globalną częstotliwością występowania wynoszącą 6,5% w różnych okresach (Polanczyk, Salum, Sugaya, Caye i Rohde, 2015). Większość szacunków populacji opartych na wywiadach diagnostycznych wskazuje, że około 5 do 10% młodych ludzi w wieku od 6 do 18 lat spełnia kryteria diagnostyczne zaburzeń lękowych w okresie 12 miesięcy (Canino i in., 2004; Vicente i in., 2012).

Częstość występowania lęku i depresji różni się w zależności od płci, częściej u kobiet (Canals i in., 2019). Istnieje powszechna zgoda, że większość zaburzeń psychicznych pojawia się około 14 roku życia. W szczególności problemy z lękiem mają tendencję do pojawiania się wcześnie, przy czym około 50% zaburzeń lękowych rozpoczyna się przed ukończeniem 18 roku życia, a prawie 75% przed ukończeniem 25 roku życia (Solmi i in., 2022).

Obawy nastolatków są na ogół związane z ich samooceną. Ci młodzi ludzie mogą martwić się wynikami w nauce i presją, aby się wyróżniać, tym, jak są postrzegani przez innych, a także o swój obraz ciała, zwłaszcza w odniesieniu do zmian fizycznych związanych z rozwojem. Nie zawsze łatwo jest zidentyfikować lęk u nastolatków, ponieważ mają oni tendencję do ukrywania swoich myśli i uczuć (Weems, C. F., Costa, N. M., 2005).

Niezależnie od konkretnych objawów u nastolatków, lęk może negatywnie wpływać na ich myśli, emocje i zdrowie fizyczne. To z kolei może zakłócać ich zdolność do funkcjonowania zarówno w nauce, jak i w życiu społecznym. Niektóre oznaki, które mogą wskazywać na ten stan, obejmują ciągłe martwienie się o codzienne czynności, wycofanie się ze znajomych i aktywności społecznych, drażliwość lub agresywność, trudności w nauce lub pogarszające się wyniki, niechęć do chodzenia do szkoły, problemy ze snem, używanie substancji psychoaktywnych i ciągłą potrzebę potwierdzenia/walidacji. Niezależnie od tego, jak lęk objawia się u nastolatków, może on negatywnie wpływać na ich myśli, emocje i zdrowie fizyczne, co ma konsekwencje dla wyników w nauce i w kontaktach społecznych (Essau i in., 2014; Rapee, M., Schniering, A., Hudson, L., 2009).

W kontekście szkoły, a także biorąc pod uwagę uczniów w wieku od 15 do 18 lat, lęk może ograniczać rozwój poznawczy uczniów, ponieważ odwraca uwagę od zajęć dydaktycznych i uczenia się. Niektóre z najczęstszych problemów, z jakimi borykają się uczniowie, powodując u nich lęk, są związane z wynikami w nauce, środowiskiem społecznym i presją, jaką mogą odczuwać z powodu odpowiedzialności za podejmowanie decyzji, które mogą wpłynąć na ich przyszłość. Po latach globalnej pandemii kwestie związane z katastrofami środowiskowymi, które stały się częstsze w ostatnich latach, oraz trwająca wojna w Europie, z niepewnością co do tego, co przyniesie przyszłość, mogą być czynnikami zwiększającymi poziom lęku w populacjach, szczególnie u młodych ludzi, ze względu na ich podatność na zagrożenia w odniesieniu

do ich oczekiwań na przyszłość. Kilka badań wskazuje na lęk jako jeden z głównych inhibitorów pamięci roboczej, powodujący, że uczniowie osiągają wyniki poniżej oczekiwanych i rzeczywistych możliwości (Moran, 2016; Lukasik, 2019). Zapobieganie temu jest niezbędne, ponieważ wczesne interwencje mogą zmniejszyć ryzyko przyszłych powikłań, takich jak poważniejsze zaburzenia emocjonalne i negatywny wpływ na naukę. W zdrowiu publicznym interwencje zapobiegawcze klasyfikuje się jako uniwersalne, selektywne i wskazane (Piqueras, J. A. i in., 2024).

W zdrowiu psychicznym podejście selektywne jest skierowane do grup o wyższym ryzyku rozwoju zaburzeń emocjonalnych ze względu na określone czynniki ryzyka. Podejście wskazane jest skierowane do grup z łagodnymi, ale zauważalnymi objawami zaburzeń emocjonalnych (Stockings EA i in., 2016).

Szkolenie nauczycieli odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu i leczeniu lęku. Nauczyciele przeszkoleni w zakresie rozpoznawania oznak lęku i wdrażania odpowiednich strategii w klasie mogą stworzyć zdrowsze i bardziej wspierające środowisko edukacyjne. Ponadto kształcenie nauczycieli w zakresie zdrowia psychicznego umożliwia im skuteczniejsze rozwiązywanie problemów emocjonalnych, przyczyniając się do dobrego samopoczucia uczniów.

W tym kontekście nowe technologie, zwłaszcza sztuczna inteligencja (AI), wyłaniają się jako potężne narzędzia wspierające zarówno nauczycieli, jak i uczniów. AI może być wykorzystywana do opracowywania spersonalizowanych systemów wsparcia, takich jak wirtualni asystenci, którzy identyfikują wczesne oznaki lęku i oferują zalecenia dotyczące interwencji. Szkolenie nauczycieli w zakresie nowych technologii, w połączeniu ze szkoleniem w zakresie zdrowia psychicznego, pozwala na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, takich jak platformy AI, które promują dobre samopoczucie i pomagają stworzyć bardziej zrównoważone i mniej stresujące środowisko nauki.

Technologie informacyjno-komunikacyjne i sztuczna inteligencja (AI) zyskały znaczącą rolę w zarządzaniu i świadczeniu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, jako część rozwiązań w zakresie zdrowia cyfrowego (digital healthdHealth). Ze względu na ostatnie osiągnięcia technologiczne, kilku badaczy zaprojektowało innowacyjne narzędzia, które poprawiają dostępność i jakość opieki dla osób z problemami zdrowia psychicznego (Caldeira, C. i in., 2018; Bucci S, Schwannauer M, Berry N., 2019). Aplikacje mobilne wydają się również pomagać użytkownikom w podejmowaniu zachowań sprzyjających zdrowiu poza kontekstem klinicznym (Carl JR i in., 2022).

W kontekście zdrowia psychicznego potencjał nowych technologii zyskał uwagę, zwłaszcza biorąc pod uwagę wrażliwe aspekty związane z radzeniem sobie z depresją i lękiem (McIntyre RS i in., 2023; De Angel V i in., 2022). Coraz więcej publikacji podkreśla transformacyjny potencjał sztucznej inteligencji w edukacji, w szczególności jej zdolność do ulepszania spersonalizowanych doświadczeń edukacyjnych i wspierania zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych (Chen L, Chen P, Lin Z., 2020). Sztuczna inteligencja może znacząco przyczynić się do dobrego samopoczucia uczniów, oferując spersonalizowane wsparcie edukacyjne, wczesne wykrywanie problemów ze zdrowiem psychicznym i interwencje dostosowane do indywidualnych profili uczniów. Opracowanie kompleksowego zestawu narzędzi jest ważne dla skutecznego wdrażania strategii edukacyjnych. Zestaw ten będzie służył jako centralny zasób, wyposażając nauczycieli w narzędzia i wytyczne, aby zintegrować AI z ich praktykami nauczania.

Podsumowując, zapobieganie lękowi wśród uczniów wymaga wieloaspektowego podejścia, a rola nauczycieli, w powiązaniu z nowymi technologiami, jest kluczowa dla zapewnienia, że młodzi ludzie otrzymają niezbędne wsparcie w swojej edukacyjnej i emocjonalnej podróży. W tym kontekście niniejszy projekt ma na celu nie tylko rozwiązanie tego problemu, ale także zapobieganie jego rosnącej częstości występowania, wykorzystując potencjał sztucznej inteligencji (AI).

3. Globalna charakterystyka systemu edukacyjnego w krajach członków konsorcjum

W tym rozdziale przedstawiono struktury systemów edukacji i szkoleń od przedszkola do szkoły średniej w krajach partnerstwa: Portugalii, Polsce, Grecji, Litwie, Francji, Słowenii i Turcji. Dla każdego kraju zostaną przedstawione zasady i organizacja systemu edukacji, zgodnie ze strukturą i kończąc na kwalifikacjach nauczycieli. Przedstawione dane pochodzą z różnych źródeł, w których dane Eurostatu i raporty Eurydice były uprzywilejowane. Każdy partner uzupełnił je danymi zebranymi z oficjalnych dokumentów krajowych.

3.1. FRANCJA

3.1.1. Zasady I organizacja

Instytucjonalne ramy francuskiego systemu edukacji opierają się na różnych zasadach i organizacjach, które zapewniają realizację polityki edukacyjnej. Oto szczegółowa prezentacja tych ram:

Zasady założycielskie

Bezpłatna edukacja: Edukacja publiczna jest bezpłatna, zapewniając dostęp do nauczania wszystkim dzieciom.

Sekularyzm: Edukacja jest świecka, co oznacza, że jest niezależna od wpływów religijnych, zapewniając w ten sposób neutralność państwa w kwestiach religii.

Obowiązkowa edukacja: Edukacja jest obowiązkowa dla wszystkich dzieci, niezależnie od tego, czy są Francuzami, czy obcokrajowcami, zamieszkujących we Francji, w wieku od 3 do 16 lat.

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Ministerstwo Edukacji Narodowej jest głównym organem odpowiedzialnym za edukację we Francji. Jego zadaniem jest definiowanie, wdrażanie i zarządzanie krajową polityką edukacyjną. Jego obowiązki obejmują:

- Opracowywanie programów nauczania.
- Zarządzanie personelem dydaktycznym i administracyjnym.
- Koordynacja z innymi ministerstwami i organizacjami w celu zapewnienia spójnej polityki edukacyjnej

Akademie

Francja jest podzielona na akademie, które są jednostkami administracyjnymi Ministerstwa Edukacji Narodowej. Każda akademia jest kierowana przez rektora, mianowanego przez Prezydenta Republiki, który reprezentuje ministerstwo na szczeblu lokalnym. Główne funkcje akademii obejmują:

- Wdrażanie dyrektyw krajowych.
- Zarządzanie szkołami w ramach swojej jurysdykcji.
- Nadzorowanie i ocenianie wyników szkoły i nauczycieli.

Role kluczowych postaci

1. Dyrektor szkoły podstawowej:
   1.1. Wdrażanie dyrektyw krajowych.
   1.2. Zarządzanie szkołami w ramach swojej jurysdykcji.

1.3. Nadzorowanie i ocenianie wyników szkoły i nauczycieli.
1.4. Role kluczowych postaci

2. Dyrektor gimnazjum:
   2.1. Kieruje kolegium i nadzoruje personel dydaktyczny i administracyjny.
   2.2. Koordynuje działania edukacyjne i zapewnia realizację programu nauczania.
   2.3. Zarządza relacjami z rodzicami i partnerami zewnętrznymi.
   2.4. Podejmuje decyzje dyscyplinarne i zapewnia sprawne funkcjonowanie szkoły.
3. Dyrektor szkoły średniej:
   3.1. Nadzoruje ogólne zarządzanie szkołami średnimi, w tym liceami ogólnymi, technicznymi i zawodowymi.
   3.2. Nadzoruje personel, program nauczania i działania edukacyjne.
   3.3. Działa jako łącznik z rodzicami, uczniami i władzami akademickimi.
   3.4. Zarządza aspektami finansowymi i administracyjnymi liceum.
4. Nauczyciel szkoły podstawowej:
   4.1. Uczy na poziomie podstawowym (maternelle i élémentaire).
   4.2. Wdraża krajowe programy nauczania w swojej klasie.
   4.3. Ocenia postępy uczniów i dostosowuje metody nauczania do indywidualnych potrzeb.
   4.4. Przyczynia się do zarządzania pedagogicznego i koordynacji z dyrektorem szkoły.
5. Nauczyciel szkoły średniej:
   5.1. Uczy na poziomie college'u i liceów (w tym liceów zawodowych).
   5.2. Wdraża programy nauczania i przygotowuje uczniów do egzaminów.
   5.3. Ocenia wyniki uczniów i odpowiednio dostosowuje metody nauczania.
   5.4. Współpracuje z innymi pracownikami edukacyjnymi i uczestniczy w życiu szkoły.
6. Doradca edukacyjny (Conseiller Principal d'Éducation - CPE) w szkole średniej i gimnazjum.
   6.1. Zarządza życiem uczniów w liceum, w tym dyscypliną i opieką duszpasterską.
   6.2. Nadzoruje obecność i zachowanie uczniów oraz pracuje nad rozwiązywaniem konfliktów i problemów.
   6.3. Koordynuje działania z nauczycielami, rodzicami i administracją w celu wspierania dobrego samopoczucia uczniów i sukcesów w nauce.
   6.4. Organizuje i nadzoruje zajęcia pozalekcyjne i zapewnia sprawne funkcjonowanie usług studenckich.

Organy konsultacyjne i regulacyjne

Kilka organów uczestniczy w regulacji i konsultacjach sektora edukacji bodies:

- Najwyższa Rada Edukacji (CSE): Organ konsultacyjny, który wydaje opinie na temat głównych kierunków polityki edukacyjnej.
- Rady akademickie: Lokalne struktury, które przyczyniają się do rozwoju i oceny polityki edukacyjnej na poziomie akademickim.
- Komitety techniczne i komitety ds. zdrowia i bezpieczeństwa: Zajmują się kwestiami związanymi z warunkami pracy personelu i bezpieczeństwem w instytucjach edukacyjnych.

Partnerstwa i współpraca

Instytucjonalne ramy edukacji we Francji obejmują również partnerstwa z:

- Władze lokalne: Przyczyniają się do finansowania i zarządzania materiałami instytucji edukacyjnych.
- Stowarzyszenia rodziców: Pełnią rolę konsultacyjną i partycypacyjną w radach szkolnych i zarządach administracyjnych.
- Przedsiębiorstwa i organizacje zawodowe: Szczególnie zaangażowane w szkolenia zawodowe i technologiczne.

Wnioski

Instytucjonalne ramy francuskiego systemu edukacji zostały zaprojektowane tak, aby zapewnić wysokiej jakości edukację dostępną dla wszystkich, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad świeckości i bezpłatnej edukacji. Poprzez scentralizowaną organizację w Ministerstwie Edukacji Narodowej, zdecentralizowane zarządzanie na poziomie akademii i partnerstwa partycypacyjne, francuski system edukacji ma na celu zaspokojenie potrzeb edukacyjnych wszystkich uczniów, jednocześnie przygotowując ich do pełnego uczestnictwa w społeczeństwie. Szkoła zawodowa odgrywa kluczową rolę, zapewniając uczniom ścieżkę bezpośredniego przygotowania się do życia zawodowego. Role dyrektora szkoły, kierownika szkoły, doradcy edukacyjnego (CPE), nauczyciela szkoły podstawowej i nauczyciela szkoły średniej są niezbędne do skutecznego funkcjonowania i jakości edukacji.

3.1.2. Struktura

Instytucje edukacyjne

Francuskie instytucje edukacyjne dzielą się na kilka poziomów, z których każdy ma własną strukturę administracyjną:

- Przedszkola i szkoły podstawowe: zarządzane przez dyrektora, te instytucje odpowiadają za edukację dzieci w wieku od 3 do 11 lat.
- Gimnazjum: zarządzane przez dyrektora, opiekują się uczniami w wieku od 11 do 15 lat.
- liceum: zarządzane przez dyrektora, opiekują się uczniami w wieku od 15 do 18 lat. Licea dzielą się na ścieżki ogólne, techniczne i zawodowe.
- Szkoły zawodowe: specjalizują się w edukacji zawodowej, przygotowując uczniów do konkretnych karier poprzez dyplomy, takie jak CAP (Certificat d'Aptitude Professionnelle) i matura zawodowa. Zazwyczaj opiekują się uczniami w wieku od 15 do 18 lat i są zarządzane przez dyrektora.

„Edukacja na poziomie szkoły średniej jest zorganizowana w trzech głównych ścieżkach edukacyjnych: ścieżka ogólna, ścieżka technologiczna i ścieżka zawodowa. Wyróżnia się trzy główne kategorie szkół średnich: – liceum ogólnokształcące i techniczne; – liceum zawodowe; – liceum ogólnokształcące, które łączy programy z dwóch poprzednich kategorii szkół średnich".

3.2. GRECJA

3.2.1. Zasady I organizacja

Edukacja podstawowa

Edukacja podstawowa obejmuje przedszkola (obowiązkowe dla wszystkich 4-letnich dzieci) i szkoły podstawowe (obejmuje 6 lat. Dotyczy dzieci w wieku od 6 do 12 lat).
Wszystkie przedszkola i szkoły podstawowe oferują fakultatywny program całodniowy.

Edukacja średnia

Edukacja średnia obejmuje dwa cykle nauki:

1. Gymnasio

Pierwszy cykl jest obowiązkowy i odpowiada gymnasio (gimnazjum).

1.1. Trwa 3 lata
1.2. Zapewnia edukację ogólną
1.3. Obejmuje wiek 12-15 lat
1.4. Jest warunkiem wstępnym do zapisania się do szkół średnich ogólnokształcących lub zawodowych
1.5. Równolegle do imerisio (dzienne) gymnasio, działa esperino (wieczorowe) gymnasio. Uczęszczanie do szkoły rozpoczyna się w wieku 14 lat i trwa również 3 lata.

2. Lykeio

Drugi cykl to fakultatywne geniko lub epangelmatiko lykeio (szkoła średnia ogólnokształcąca lub zawodowa).

2.1. Trwa 3 lata
2.2. Uczniowie zapisują się w wieku 15 lat
2.3. Istnieją dwa różne typy:
2.3.1. Geniko (ogólne) lykeio. Trwa 3 lata i obejmuje zarówno przedmioty podstawowe, jak i fakultatywne przedmioty specjalizacyjne
2.3.2. Epangelmatiko (zawodowe) lykeio. Oferuje dwa cykle studiów:
2.3.2.1. Cykl średni
2.3.2.2. Opcjonalny cykl podyplomowy, tzw. „klasa praktyk".
2.4. Równolegle do dziennej lykeia istnieją również:
2.4.1. Esperina genika (wieczorowe ogólne licea) lykeia
2.4.2. Esperina epangelmatika (wieczorowe zawodowe licea) lykeia.

3. Szkoły drugiej szansy (SDE)

SDE are public and target persons aged 18 years or older, who have not completed the nine-year compulsory education and hold the primary school leaving certificate. Attendance lasts 2 years.
SDE to szkoły publiczne i skierowane do osób w wieku 18 lat lub starszych, które nie ukończyły dziewięcioletniej obowiązkowej edukacji i posiadają świadectwo ukończenia szkoły podstawowej. Nauka trwa 2 lata

4. Post lower secondary vocational education and training, level 3

It is provided in:

4.1. Szkołach kształcenia zawodowego (ESK)
4.2. Szkołach praktyk zawodowych (EPAS) Organizacji Zatrudnienia Człowieka (OAED)

Nauka trwa 2 lata i obejmuje stopnie A i B. Osoby posiadające świadectwo ukończenia szkoły średniej lub jego odpowiednik mogą zapisać się do klasy A bez egzaminów. ESK może być publiczne lub prywatne, dzienne lub wieczorowe. EPAS są publiczne.

5. Kształcenie zawodowe po ukończeniu szkoły średniej, poziom 5

Prowadzone jest w:

5.1. Instytutach kształcenia zawodowego (IEK)

5.2. Studia podyplomowe - klasa praktyk zawodowych

IEK zapewniają wstępne szkolenie zawodowe absolwentom szkół ponadgimnazjalnych, tj. ogólnokształcących szkół ponadgimnazjalnych (GEL), zawodowych szkół ponadgimnazjalnych (EPAL), a także osobom posiadającym równoważne certyfikaty/stopnie naukowe. Nauka zawodowa trwa 4-5 semestrów. Dla absolwentów EPAL i posiadaczy równoważnych certyfikatów lub stopni zawodowych, szkolenie zawodowe może trwać 2-3 semestry. IEK może być publiczne lub prywatne.

Cykl studiów podyplomowych - klasa praktyk zawodowych zapewnia początkowe szkolenie zawodowe absolwentom szkół zawodowych lub posiadaczom równoważnych certyfikatów lub stopni, którzy mają podstawowy poziom wiedzy, umiejętności.
i kompetencji. Program praktyk zawodowych podyplomowych trwa 11 miesięcy.

6. Szkolnictwo wyższe

Szkolnictwo wyższe jest ostatnim poziomem formalnego systemu edukacji. Większość programów studiów licencjackich trwa 4 lata studiów stacjonarnych.

Studia podyplomowe trwają od jednego do dwóch lat, podczas gdy doktoraty co najmniej 3 lata.

HE obejmuje:

6.1. Sektor uniwersytecki (panepistimio):

6.1.1. Uniwersytety (AEI)

6.1.2. Uniwersytety techniczne

6.1.3. Athens School of Fine Arts (ASKT)

6.2. Sektor technologiczny:

6.2.1. Technologika ekpaideftika idrymata (technologiczne instytuty edukacyjne TEI)

6.2.2. Szkoła Edukacji Pedagogicznej i Technologicznej (ASPETE).

Odnotowano, że instytuty edukacyjne połączyły się z instytutami szkolnictwa wyższego (AEI).

7. Uczenie się przez całe życie

Polityka uczenia się przez całe życie w Grecji jest częścią szerszego planu rozwoju. Ustawa 4763/2020 ma na celu dalszą reformę struktur LLL i ułatwienie wdrażania polityki LLL. Sekretariat Generalny ds. Kształcenia Zawodowego, Szkolenia i Uczenia się przez Całe Życie oraz Młodzieży planuje politykę publiczną dotyczącą LLL i młodzieży. Edukacja pozaformalna może prowadzić do certyfikacji uznawanych na szczeblu krajowym. Kształcenie ustawiczne jest głównie zapewniane przez:

7.1. Scholeia defteris efkairias (szkoły drugiej szansy - SDE)

7.2. Institouta epangelmatikis katartisis (instytuty kształcenia zawodowego - IEK)

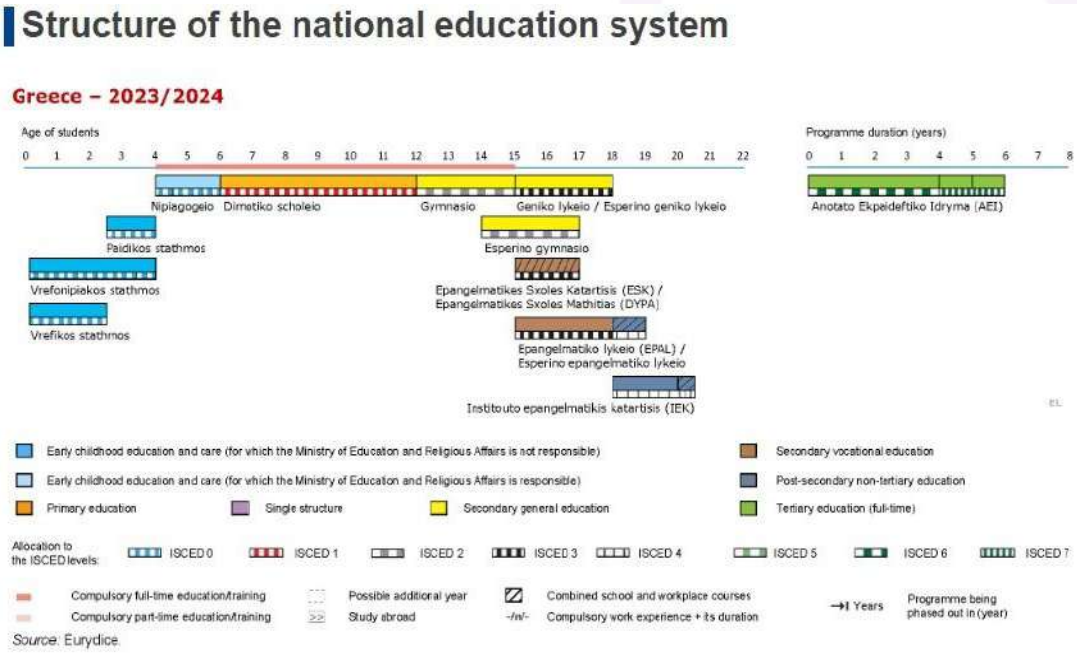
7.3. Epangelmatikes Scoles Katartisis i Epangelmatikes scholes Mathitias OAED (szkoły kształcenia zawodowego, ESK i szkoły kształcenia zawodowego, EPAS of OAED)

7.4. Kentra dia viou mathisis (centra kształcenia ustawicznego, KDVM)

7.5. Kollegia (kolegia).

Ustawą 4763/2020 wprowadzono Krajowy System Edukacji i Szkolenia, który jest rozwijany na podstawie poziomów 3, 4 i 5 Europejskich Ram Kwalifikacji (EQF). Struktury LLL włączone do formalnego systemu edukacji to Szkoły Drugiej Szansy (SDE) i Instytuty Kształcenia Zawodowego (IEK). Reforma przewiduje utworzenie nieobowiązkowych szkół policealnych dla osób w wieku od 16 do 23 lat (ESK i EPAS), które są częścią formalnego systemu edukacji.
Ośrodki kształcenia ustawicznego (KDVM) i kolegia są częścią nieformalnego systemu edukacji.

3.2.2. Struktura krajowego systemu szkolnictwa

3.3. LITWA

3.3.1. Zasady I organizacja

System edukacji na Litwie jest bardziej zdecentralizowany niż scentralizowany. Władze publiczne, gminy i instytucje edukacyjne wspólnie odpowiadają za jakość zapewnianej edukacji. Politykę oświatową na szczeblu krajowym ustala Sejm. Przyjmuje ustawy i deklaracje w sprawie zmian politycznych. Rząd w korporacjach oraz Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu (oraz inne odpowiednie ministerstwa) również formułują i wdrażają politykę edukacyjną oraz przyjmują i wdrażają ustawodawstwo rządowe.
Edukacja przedszkolna jest obowiązkowa, a dzieci muszą uczęszczać do edukacji przedszkolnej w wieku 5 lat. Nauka jest obowiązkowa do 16 roku życia, tj. edukacja na poziomie podstawowym i średnim I stopnia jest obowiązkowa. Postępy i osiągnięcia uczniów oceniane są w klasach 4. i 8. za pomocą standardowych testów.
Obowiązkowa ocena osiągnięć w szkole średniej I stopnia przeprowadzana jest w klasie 10 (w gimnazjum w klasie II). Kształcenie w szkole średniej II stopnia kończy się obowiązkowymi egzaminami maturalnymi, które służą ocenie dotychczasowych osiągnięć uczniów i, w razie potrzeby, przyjęciu na studia wyższe. W ciągu ostatnich dwóch lat szkoły średniej II stopnia uczniowie mają pewną swobodę w zakresie przedmiotów. Swoboda ta jest znacznie rozszerzona w szkolnictwie średnim i wyższym.
Organizację gimnazjów, szkół średnich i kształcenia zawodowego na Litwie regulują następujące główne akty prawne: Ustawa o oświacie (2011), Ustawa o szkoleniu zawodowym (2018) oraz Rozporządzenie Rządu: Zasady tworzenia sieci szkół prowadzących kształcenie formalne programy (2011).
Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, Nauki i Sportu: Harmonogram Programów Szkolnictwa Podstawowego, Średniego i Wyższego (2015), Plan Centralny dla Szkolnictwa Podstawowego, Średniego i Wyższego na lata 2023-2024 i 2024-2025 (2023).), Opisu Programów Formalnego Kształcenia Zawodowego (2012), Centralnego Planu Programów Kształcenia Zawodowego na lata 2023-2024 i 2024-2025 (2023), Opisu Procedur Kształcenia Sekwencyjnego w Programach Kształcenia Ogólnego (2012), Koncepcji Edukacji Niestandardowej (2010).

- Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem
- Edukacja przedszkolna
- Edukacja ogólna
- Edukacja podstawowa
- Wykształcenie gimnazjalne
- Wykształcenie średnie
- Edukacja nieformalna dzieci

3.3.2. Struktura krajowego systemu szkolnictwa

Zgodnie z Konstytucją, edukacja podstawowa jest obowiązkowa dla wszystkich dzieci w wieku od 7 do 16 lat. Niektóre dzieci rozpoczynają edukację podstawową, gdy kończą 6 lat. Edukacja średnia niższego stopnia obejmuje dzieci w wieku od 11 (10) do 16 (15) lat, a edukacja średnia wyższego stopnia obejmuje dzieci w wieku od 17 (16) do 19 (18) lat.

Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi

Na Litwie usługi edukacji przedszkolnej i opieki są podzielone na dwie części. Pierwsza część to nieobowiązkowa edukacja przedszkolna (jako wyjątek). Edukacja przedszkolna jest przeznaczona dla dzieci od urodzenia do momentu rozpoczęcia nauki w programie edukacji przedszkolnej (około 6 roku życia). Obowiązkowy rok przedszkolny to druga część edukacji przedszkolnej i opieki. Dzieci muszą rozpocząć edukację przedszkolną w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat. Rodzice mogą zdecydować o przyjęciu swoich dzieci do edukacji przedszkolnej rok wcześniej, ale nie wcześniej niż w wieku 5 lat. Edukacja przedszkolna trwa rok i ma na celu przygotowanie dzieci do edukacji podstawowej.

Edukację przedszkolną zapewniają przedszkola państwowe i miejskie oraz prywatne instytucje edukacji przedszkolnej i może być prowadzona przez różne szkoły ogólnokształcące.

Edukacja przedszkolna jest prowadzona zgodnie z ogólnym programem nauczania edukacji przedszkolnej.

Edukacja przedszkolna od urodzenia do 2 lat włącznie jest klasyfikowana na poziomie ISCED 010. Edukacja przedszkolna od 3 roku życia i edukacja przedszkolna są klasyfikowane na poziomie ISCED 020.

Edukacja ogólna

1. PEdukacja podstawowa

Edukacja podstawowa to obowiązkowy czteroletni program nauczania (obejmujący klasy 1-4), prowadzący do edukacji podstawowej. Jest to pierwszy etap formalnej edukacji i stanowi ogniwo łączące edukację przedszkolną z podstawową. Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED 2011), edukacja podstawowa jest klasyfikowana na poziomie ISCED 1.

Edukację podstawową zapewniają następujące rodzaje szkół: szkoły podstawowe (realizujące edukację przedszkolną, wczesnoszkolną i podstawową); szkoły podstawowe (realizujące edukację podstawową); progimnazja (realizujące pierwszą część programu nauczania podstawowego lub pierwszą część programu nauczania podstawowego i program nauczania podstawowego); szkoły podstawowe (realizujące program edukacji podstawowej lub program edukacji podstawowej i program edukacji podstawowej); szkoły średnie (realizujące program edukacji średniej lub program edukacji średniej i program edukacji podstawowej lub program edukacji średniej, program edukacji podstawowej i program edukacji podstawowej); szkoły z alternatywnymi systemami edukacji (szkoły waldorfskie, znane również jako szkoły Rudolfa Steinera, szkoły Marii Montessori, szkoły Shin'ichi Suzuki lub szkoły tradycyjnych wyznań religijnych i wspólnot, które zapewniają uczniom ogólny lub dostosowany program nauczania podstawowego, oparty na koncepcji alternatywnego systemu edukacji zatwierdzonej przez Ministra Edukacji, Nauki i Sportu); szkoły specjalne (realizujące programy edukacji przedszkolnej, podstawowej, podstawowej i średniej); ośrodki edukacji dorosłych

(realizujące programy edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, podstawowej, średniej); szkoły wielofunkcyjne (realizujące programy edukacji przedszkolnej i/lub podstawowej; Edukacja podstawowa jest regulowana następującymi przepisami: Prawo oświatowe (2011), Uchwała Rządu Republiki Litewskiej „W sprawie zatwierdzenia zasad tworzenia sieci szkół realizujących programy edukacji formalnej" (2011), Rozporządzenia ministerialne, w tym dotyczące opisu programów nauczania szkół podstawowych, podstawowych i średnich (2015) oraz opisu procedur uczenia się sekwencyjnego w ramach programu edukacji ogólnej (2012), Ogólne programy nauczania dla edukacji podstawowej i podstawowej (2008), Ogólne programy nauczania, Ogólne programy nauczania dla gimnazjów i szkół średnich na lata akademickie 2023-2024 i 2024-2025 (2023), Koncepcja edukacji pozaformalnej dla dzieci (2012), Koncepcja edukacji niekonwencjonalnej (2010), Koncepcja edukacji talentów na Litwie oparta na modelu Suzuki (2005).), Koncepcja pedagogiki Montessori na Litwie (2004), Koncepcja pedagogiki waldorfskiej (2004) i Koncepcja edukacji według jezuickiego wykształcenia pedagogicznego (2008).

2. Szkoła Średnia i stopnia

Na Litwie szkoła średnia I stopnia jest klasyfikowana jako poziom ISCED 2. Jest to drugi etap formalnej edukacji, realizowany poprzez sześcioletni program nauczania w gimnazjum. Druga część programu nauczania w szkole średniej I stopnia może obejmować moduły z programów kształcenia zawodowego, które będą zaliczane do kształcenia ustawicznego w programach kształcenia zawodowego.

Szkoła średnia I stopnia ma na celu zapewnienie osobie podstaw dojrzałości moralnej, społeczno-kulturowej i obywatelskiej, a także ogólnej i technologicznej znajomości języka, rozwijanie tożsamości narodowej, wspieranie intencji i umiejętności podejmowania decyzji i dokonywania wyborów oraz kontynuowania edukacji.

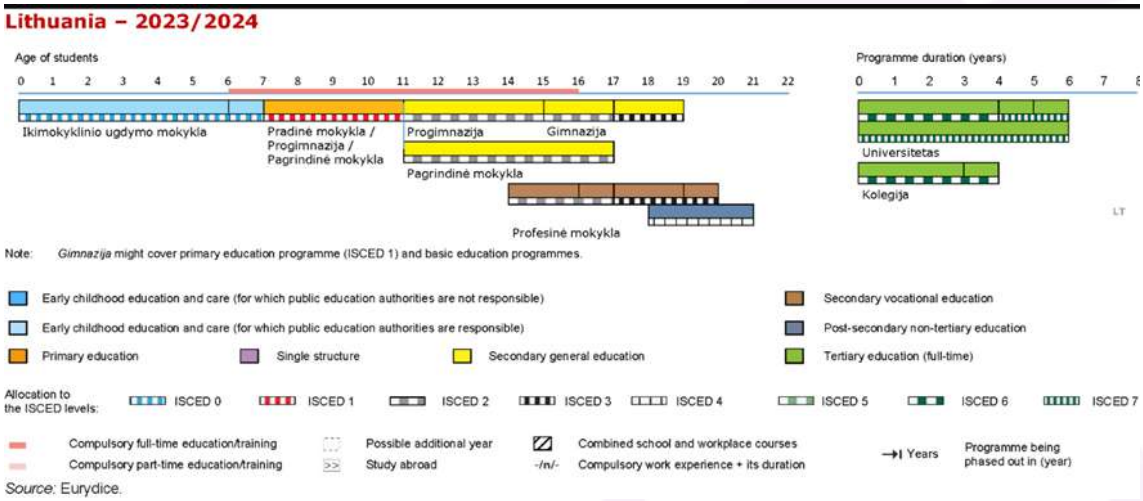
Instytucje zapewniające edukację średnią I stopnia obejmują przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. Szkoły kształcenia zawodowego mogą również zapewniać edukację średnią I stopnia i program kształcenia zawodowego.

3. Upper Secondary Education
4. Edukacja Średnia

Na Litwie edukacja ponadgimnazjalna jest klasyfikowana jako poziom ISCED 3. Edukacja średnia jest zdobywana w ramach dwuletniego programu edukacji średniej. Program nauczania składa się z obowiązkowych i fakultatywnych przedmiotów ogólnokształcących oraz możliwych modułów kształcenia zawodowego.

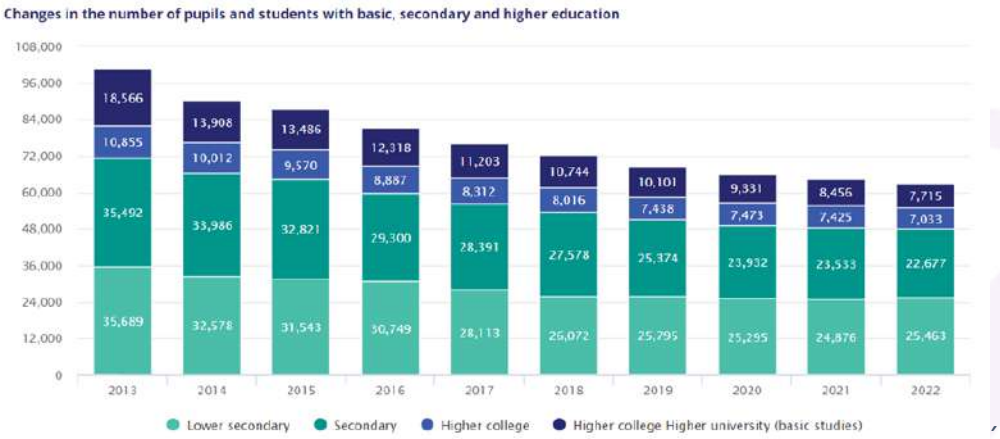
Edukacja średnia ma na celu pomóc jednostkom w zdobyciu ogólnej wiedzy akademickiej, społeczno-kulturowej i technologicznej, dojrzałości moralnej, narodowej i obywatelskiej oraz podstaw kompetencji zawodowych.

Programy edukacji średniej są realizowane w szkołach średnich. Szkoły zawodowe mogą również zapewniać edukację średnią wraz z programem kształcenia zawodowego.

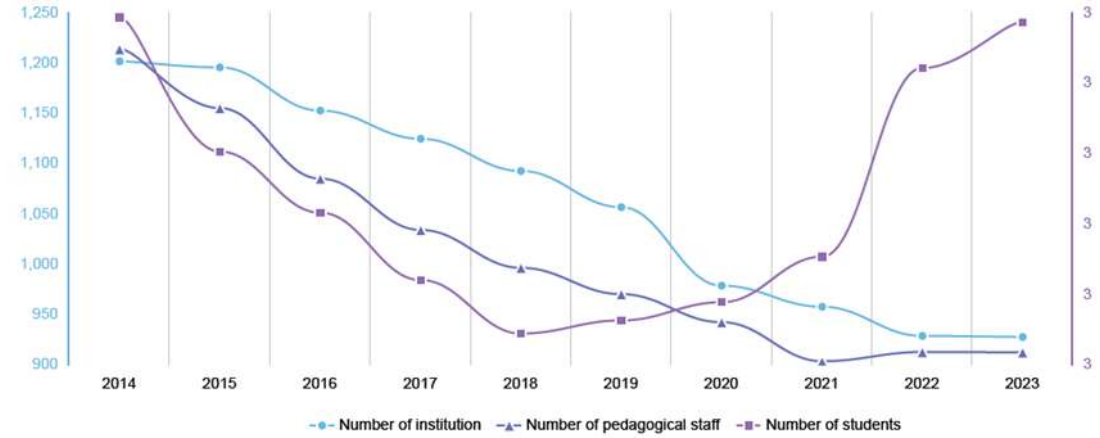

Source: Eurydice.

W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. liczba szkół ogólnokształcących zmniejszyła się z 957 do 910 (nadal brak takich danych na lata 2023–2024, ale tendencje są takie same). Na początku roku szkolnego 2022–2023 według programów kształcenia ogólnego kształciło się 344,5 tys. uczniów. W 2022 r. świadectwa ukończenia gimnazjum w szkołach ogólnokształcących otrzymało 25,3 tys. uczniów (w 2021 r. 24,8 tys.), a ponadgimnazjalnych – 20,1 tys. (w 2021 r. 19,8 tys.). Ponad dwie trzecie absolwentów szkół ogólnokształcących (72,3 proc.) kontynuowało naukę w placówkach oświatowych kraju w tym samym roku: 38,5 proc. – na uniwersytetach, 21,4 proc. – w szkołach wyższych, 12,3 proc. – w szkołach zawodowych.

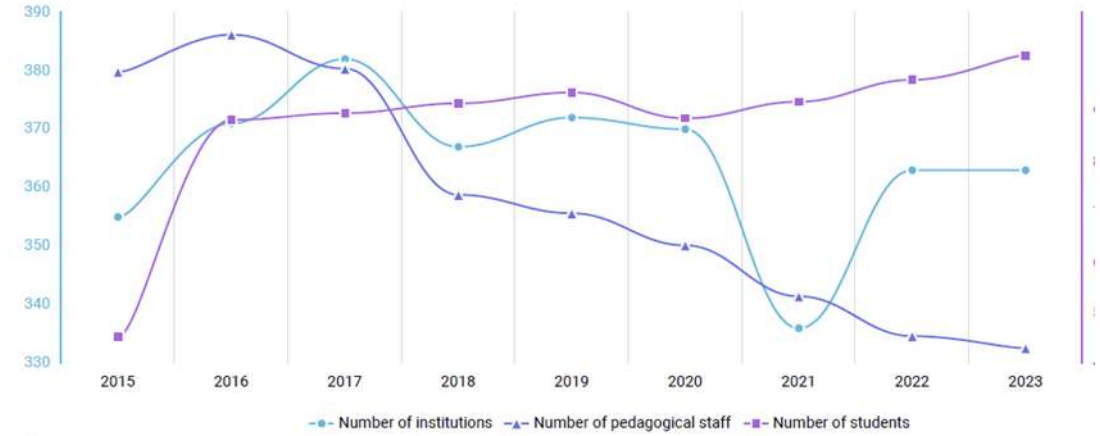

General education institutions data

*Working at the main workplace

Non-formal education institutions data

Liczba szkół/uczniów na Litwie (dane historyczne)

		Number of educational institutions | units	Number of pupils and students | persons
Total by educational establishment	2022-2023	999	473698
	2021-2022	1063	460349
	2020-2021	1085	458868
	2019-2020	1168	459443
	2018-2019	1204	467759
General school	2022-2023	910	344560
	2021-2022	957	330262
	2020-2021	977	327022
	2019-2020	1056	325677
	2018-2019	1089	322344

3.4. POLAND

3.4.1. Zasady I organizacja

Obowiązek szkolny w pełnym wymiarze godzin trwa 9 lat. Obejmuje ostatni rok edukacji przedszkolnej i 8 lat edukacji w szkole podstawowej.
W polskim ustawodawstwie oświatowym obowiązek szkolny w pełnym wymiarze godzin i obowiązek szkolny w niepełnym wymiarze godzin są definiowane następująco:

- Obowiązek szkolny w pełnym wymiarze godzin
  - Obowiązek uczęszczania do szkoły przez uczniów w wieku 7-15 lat.
- Obowiązek szkolny w niepełnym wymiarze godzin
  - Obowiązek kontynuowania nauki w jakiejkolwiek formie przez uczniów w wieku 15-18 lat;
  - Może być realizowany w środowisku szkolnym (uczeń uczęszcza do szkoły średniej) lub pozaszkolnym (np. uczeń odbywa szkolenie zawodowe oferowane przez pracodawców)

3.4.2. Struktura

ECEC

1. Placówki dla dzieci w wieku 0-3 lat:
   1.1. żłobek
   1.2. klub dziecięcy.

Uczęszczanie do żłobka/klubu dziecięcego nie jest obowiązkowe, placówki te nie są częścią systemu oświaty, ponieważ podlegają nadzorowi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

2. Placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat:
   2.1. przedszkole
   2.2. oddział przedszkolny w szkole podstawowej
   2.3. zespół wychowania przedszkolnego
   2.4. punkt przedszkolny.

Edukacja przedszkolna jest fakultatywna dla dzieci 3-, 4- i 5-letnich, a obowiązkowa dla 6-latków. Każdy 3-, 4- i 5-latek ma jednak prawo do miejsca w placówce przedszkolnej w swojej społeczności.

Obowiązek kształcenia rozpoczyna się w wieku 7 lat w pierwszej klasie szkoły podstawowej. Wszystkie 6-latki muszą uczęszczać do przedszkola przez rok, aby nabyć podstawowe umiejętności przed rozpoczęciem szkoły.

Edukacja podstawowa (ISCED 1+2)

Edukacja podstawowa obejmuje 8 lat szkoły podstawowej (8-letnia edukacja w ramach jednolitej struktury), która jest obowiązkowa dla wszystkich uczniów (zwykle) w wieku 7-15 lat. Obejmuje:

1. klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna)
2. klasy 4-8 (nauczanie przedmiotowe).

Pod koniec 8 klasy szkoły podstawowej uczniowie przystępują do obowiązkowego egzaminu zewnętrznego – egzaminu ósmoklasisty. Wyniki egzaminu wraz z osiągnięciami na koniec szkoły wpływają na przyjęcie do szkół średnich.

Edukacja średnia (ISCED 3)

Chociaż ten etap edukacji nie jest obowiązkowy (lub w rzeczywistości obowiązkowy w niepełnym wymiarze godzin do 18 roku życia, ani w szkole, ani poza szkołą), zdecydowana większość uczniów kontynuuje naukę w szkołach średnich.

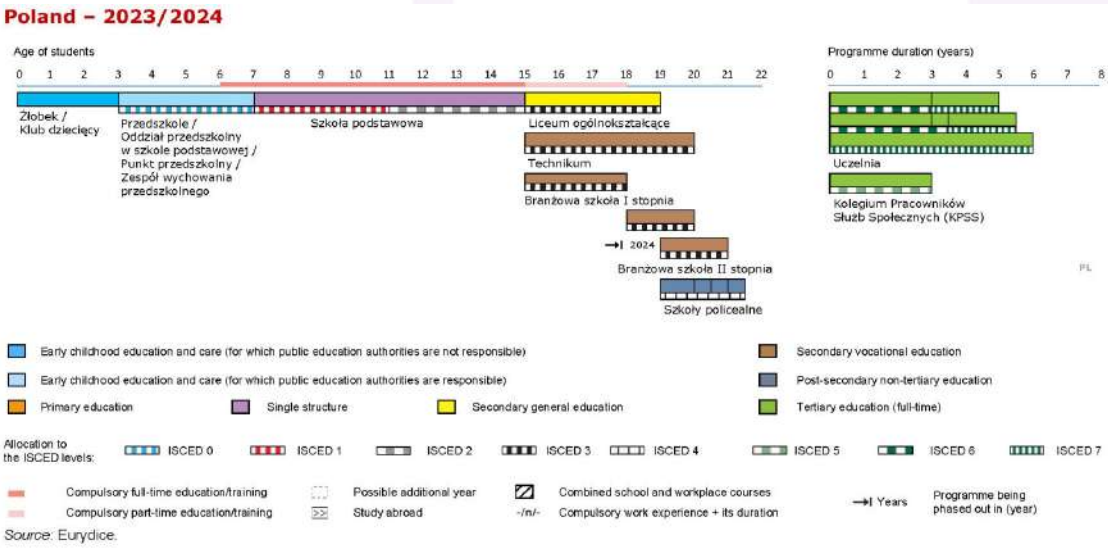
Struktura szkolnictwa średniego (ISCED 3) obejmuje następujące typy szkół:

3. 4-letnie liceum ogólnokształcące [ISCED 344]
4. 5-letnie technikum [ISCED 354]
5. 3-letnia branżowa szkoła zawodowa I stopnia [ISCED 353]
6. 2-letnia branżowa szkoła zawodowa II stopnia [ISCED 354].

Egzaminy

Absolwenci liceów ogólnokształcących i techników mogą przystąpić do zewnętrznego egzaminu maturalnego, aby uzyskać świadectwo maturalne, które daje dostęp do szkolnictwa wyższego. Taka możliwość przysługuje również absolwentom branżowych szkół zawodowych II stopnia.

Uczniowie szkół zawodowych - branżowych szkół zawodowych i techników - przystępują do obowiązkowych egzaminów zawodowych i po ich zdaniu otrzymują dyplom zawodowy.

Source: Eurydice.

System edukacji w Polsce przeszedł wiele zmian w programie nauczania, zarządzaniu, administracji i strukturze od czasu transformacji systemu w 1989 r. Podczas pandemii koronawirusa (COVID-19) Ministerstwo Edukacji i Nauki wprowadziło e-learning. W rezultacie szkoły w Polsce musiały kilkakrotnie przenosić naukę ze szkoły do domu, aby powstrzymać wzrost zakażeń w latach 2020-2021. Wydatki publiczne na edukację i wychowanie wyniosły 106,3 mld zł w 2022 r., co stanowiło 4,3 proc. polskiego produktu krajowego brutto.

Table 1. Pre-primary education
As of 30 September

SPECIFICATION a – 2022/23 b – 2023/24		Establishments	Sections	Children
Total	**a**	**22505**	**76002**	**1534212**
	b	**22505**	**76276**	**1512017**
Nursery schools	a	13756	60538	1249173
	b	13888	60788	1228695
Pre-primary sections in primary schools	a	7305	14020	260235
	b	7218	14089	260026
Pre-primary education units	a	45	45	664
	b	37	37	522
Pre-primary centres	a	1399	1399	24140
	b	1362	1362	22774

Chart 1. Pre-primary education in urban and rural areas
As of 30 September

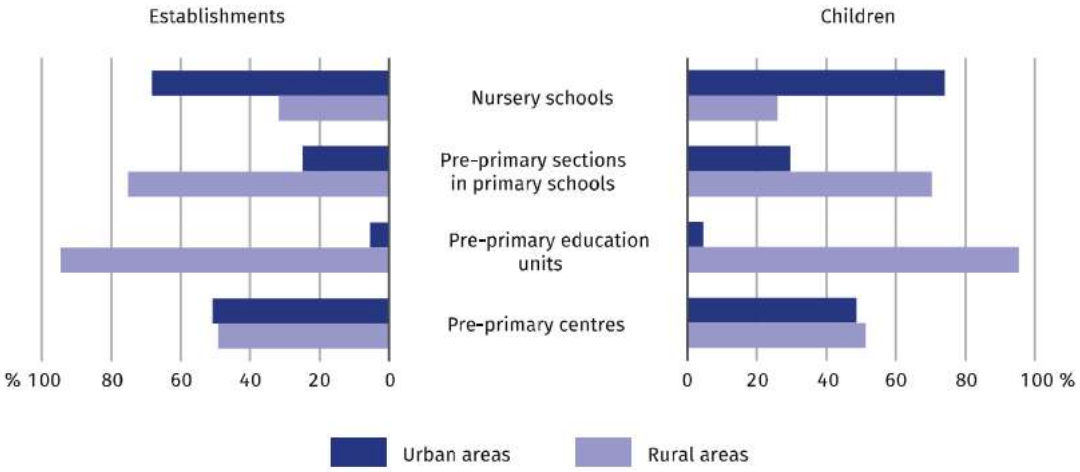

Table 2. Primary schools for children and youth
As of 30 September

SPECIFICATION a – 2022/23 b – 2023/24		Schools	Sections	Pupils		Graduates	
				total	of which girls	total	of which girls
Total	**a**	**14073**	**184105**	**3122826**	**1510787**	**512489**	**252618**
	b	**14000**	**180881**	**3007434**	**1451572**	.	.
of which:							
Branch schools	a	186	742	7523	3617	322	159
	b	167	680	7073	3423	.	.
Art schools [a]	a	55	612	10210	6252	488	297
	b	55	659	11200	6880	.	.
Special schools	a	951	15005	51830	17568	6970	2389
	b	947	15649	53456	17890	.	.

a Not leading to professional certification.

Table 3. Post-primary schools for youth
As of 30 September

SPECIFICATION a – 2022/23 b – 2023/24		Schools	Sections	Students		Graduates	
				total	of which females	total	of which females
Total	**a**	**6819**	**70693**	**1671187**	**816920**	**330430**	**166819**
	b	**6935**	**76518**	**1818934**	**888209**	.	.
Special job-training schools	a	560	3813	12713	4924	2868	1135
	b	565	3897	12483	4733	.	.
Stage I sectoral vocational schools	a	1672	9257	195097	63930	46799	15261
	b	1695	10259	217499	72405	.	.
Stage II sectoral vocational schools	a	226	585	11375	3167	1372	399
	b	261	766	12973	3832	.	.
General secondary schools	a	2398	27646	726386	455213	159937	101861
	b	2449	30173	806123	501589	.	.
Technical secondary schools	a	1861	28603	711140	277608	117346	46546
	b	1858	30612	755167	293021	.	.
General art schools [a]	a	102	789	14476	12078	2108	1617
	b	107	811	14689	12629	.	.

a Leading to professional certification

Table 4. Post-secondary schools
As of 30 September

SPECIFICATION	2022/23	2023/24
Schools	1287	1248
Sections	9932	10130
Students	234817	243129
of which females	168275	173466
Graduates	68788	.
of which females	53349	.

3.5. PORTUGAL

3.5.1. Zasady i organizacja

Edukacja w Portugalii jest zorganizowana zgodnie z demokratycznymi zasadami ustanowionymi w Konstytucji Republiki (1976), a mianowicie wolnością nauczania i uczenia się, a także prawami obywateli i obowiązkami państwa w tym zakresie. Te same zasady były podstawą Ustawy o edukacji (1986), która określa cele, struktury i tryby organizacji edukacji.

Ministerstwo Edukacji (ME) jest agencją rządową odpowiedzialną za definiowanie, koordynowanie, wdrażanie i ocenę polityki krajowej dotyczącej systemu edukacji (edukacja przedszkolna, podstawowa, średnia i pozaszkolna), a także za artykulację polityki edukacyjnej z polityką kwalifikacji i szkolenia zawodowego.

Sieć szkół jest zorganizowana w grupy szkolne (Agrupamentos), które mają własne organy administracyjne i zarządzające.

3.5.2. Struktura

Obowiązkowa edukacja trwa 12 lat, w wieku od 6 do 18 lat (ISCED 3). Edukacja publiczna jest zazwyczaj bezpłatna i powszechna od czwartego roku życia.

Portugalski system edukacji jest podzielony w następujący sposób:

1. Edukacja przedszkolna (ISCED 0)

Edukacja przedszkolna obejmuje dzieci w wieku od trzech lat do obowiązkowego wieku szkolnego (sześć lat). Uczęszczanie do edukacji przedszkolnej jest opcjonalne, uznając prymat roli rodziny w edukacji wczesnoszkolnej. Jednak sieć placówek rozszerza się w ramach ogólnej polityki dostępności usług. Zapewnienie opieki dla dzieci poniżej trzeciego roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad dziećmi (ISCED 010) (żłobek), nie jest częścią systemu edukacji.

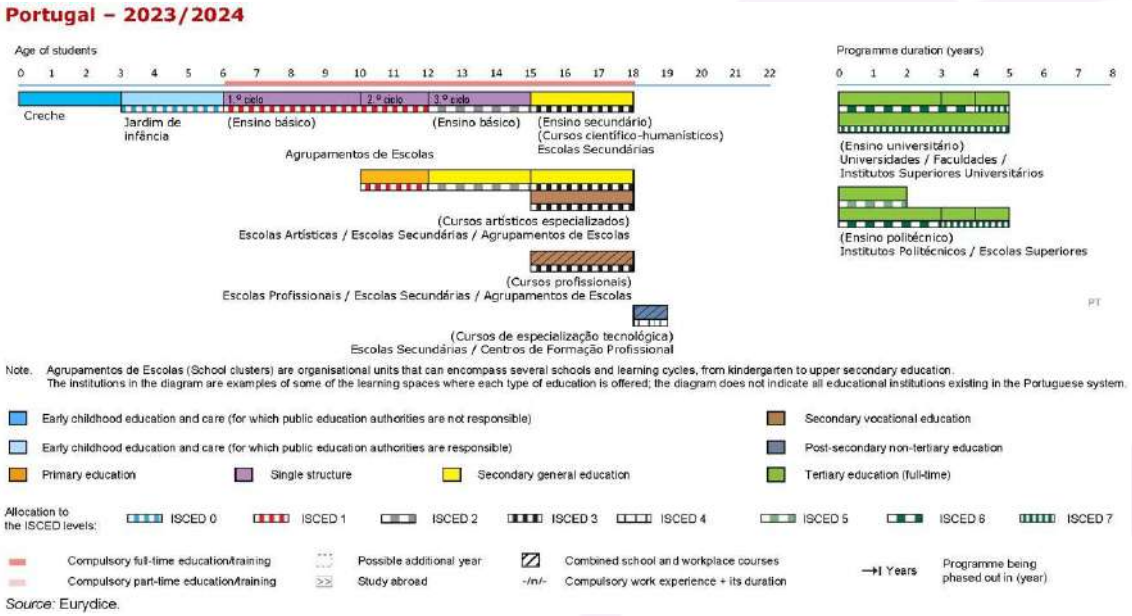
2. Edukacja podstawowa (ISCED 1 i 2)

Edukacja podstawowa jest powszechna, obowiązkowa, bezpłatna i trwa dziewięć lat. Jest podzielona na trzy kolejne cykle; każdy musi ukończyć i rozwijać powyższe z globalnej perspektywy: pierwszy cykl (ISCED 1) odpowiada pierwszym czterem latom nauki (klasy od 1 do 4). Drugi cykl (ISCED 1) odpowiada kolejnym dwóm latom (piąty i szósty rok). Trzeci cykl (ISCED 2) trwa trzy lata i odpowiada niższemu poziomowi szkoły średniej (klasy od siódmej do dziewiątej).

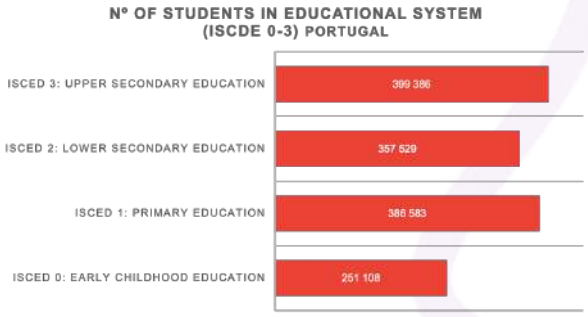
3. Liceum (ISCED 3)

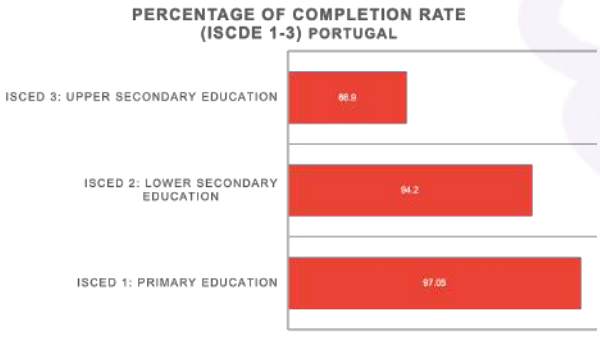
Szkoła średnia trwa trzy lata i odpowiada klasom 10, 11 i 12 szkoły średniej, zorganizowanej w różnych profilach. Niektóre są ukierunkowane na dalszą naukę, inne poprzez podwójną certyfikację (akademicką i zawodową), ta ostatnia łącząca szkolenie ogólne, techniczne i stażowe. Przejście między różnymi ścieżkami jest gwarantowane, a także dostęp do wszystkich szkół wyższych poprzez egzaminy krajowe.

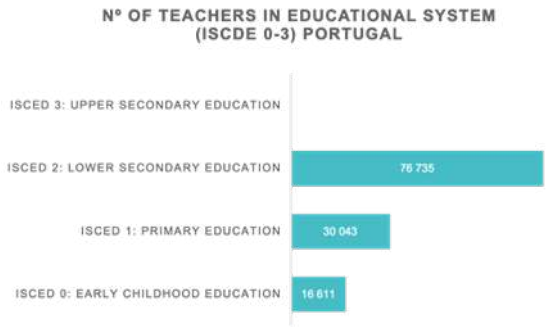
Poniższy wykres przedstawia strukturę portugalskiego systemu edukacji, określając poziomy, które są przedmiotem tego badania (ISCED 2 i 3).

Adapted from https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/portugal/overview on December, 2023.

Nº OF TEACHERS IN EDUCATIONAL SYSTEM
(ISCDE 0-3) PORTUGAL
ISCED 3: UPPER SECONDARY EDUCATION
ISCED 2: LOWER SECONDARY EDUCATION
76 735
ISCED 1: PRIMARY EDUCATION
30 043
ISCED 0: EARLY CHILDHOOD EDUCATION
16 611

3.6. SŁOWENIA

3.6.1. Zasady i organizacja

System edukacji Republiki Słowenii jest zorganizowany jako usługa publiczna świadczona przez instytucje publiczne i prywatne, które zapewniają oficjalnie uznane lub akredytowane programy.

Zgodnie z prawem szkoły publiczne są świeckie, a przestrzeń szkolna jest autonomiczna.

Państwo działa jako założyciel publicznych:

1. Szkół ponadgimnazjalnych
2. Kolegiów krótkoterminowego kształcenia wyższego
3. Instytucji szkolnictwa wyższego
4. Instytucji edukacyjnych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
5. akademików dla studentów
6. Wspierających instytutów zawodowych w edukacji.

Gmina działa jako założyciel publicznych:

1. Przedszkoli
2. Szkół podstawowych (jednolita struktura edukacji podstawowej i średniej)
3. internatów dla uczniów
4. Szkół muzycznych i
5. Organizacji edukacji dorosłych.

Instytucje publiczne są kontrolowane przez państwo poprzez mianowanie przedstawicieli do organów zarządzających, finansowanie publiczne, system wynagrodzeń, przyjmowanie wspólnych zasad i wytycznych służby publicznej, centralnie przyjętych programów nauczania itp. Dostawcy usług publicznych podlegają nadzorowi inspektoratu szkolnego.

Organem zarządzającym publicznymi przedszkolami i szkołami jest rada, a organem zarządzającym dyrektor szkoły, który jest również liderem pedagogicznym. Nauczyciele korzystają z autonomii zawodowej, a dyrektor szkoły ma autonomię zgodnie z wymogami zatrudniania nauczycieli według własnego wyboru.

Zgodnie z Konstytucją Republiki Słowenii zagwarantowana jest wolność wyboru w edukacji i autonomia instytucji szkolnictwa wyższego.

Przepisy dotyczące mniejszości

Językiem wykładowym jest słoweński. Członkowie włoskiej i węgierskiej społeczności narodowej na obszarach o mieszanym pochodzeniu etnicznym mają prawo do edukacji w swoich językach. Konstytucja chroni również status i przyznaje specjalne prawa członkom społeczności romskiej.

Uprawnienia prawne do edukacji przedszkolnej

Dzieci w Słowenii mają prawo do miejsca w przedszkolu od 11. miesiąca życia (koniec urlopu wychowawczego) do wieku obowiązkowej nauki szkolnej. Dokumentem sterującym publiczną edukacją przedszkolną jest program nauczania przedszkola.

Rozszerzony program szkoły podstawowej

Wszystkie szkoły podstawowe muszą zapewniać bezpłatne, nieobowiązkowe zajęcia rozszerzonego programu, a mianowicie zajęcia wyrównawcze i uzupełniające, zajęcia pozalekcyjne, nieobowiązkowe przedmioty fakultatywne, a także opiekę poranną (klasa 1) i zajęcia pozalekcyjne (klasy 1-5). Zdecydowana większość uczniów uczestniczy w zajęciach. Program jest realizowany przez wykwalifikowanych nauczycieli zgodnie

z oficjalnie przyjętymi wytycznymi i koncepcjami edukacyjnymi.

Ocena krajowa

Pod koniec klas 6 i 9 uczniowie przystępują do obowiązkowej oceny krajowej z trzech przedmiotów. Głównym celem jest poprawa jakości nauczania i uczenia się, a tym samym zapewnienie wyższej jakości wiedzy i kompetencji uczniów. Wyniki nie wpływają na oceny ani nie mają bezpośredniego wpływu na ścieżkę edukacyjną uczniów. Przyszły status i wpływ oceny krajowej są obecnie przedmiotem debaty.

Edukacja muzyczna

Dobrze rozwinięta sieć publicznie finansowanych szkół muzycznych zapewnia lekcje muzyki i baletu entuzjastycznym uczniom, którzy z kolei nie muszą uczęszczać na jeden z dwóch obowiązkowych przedmiotów fakultatywnych.

Podejście integracyjne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Zapewnienie edukacji specjalnej w Słowenii obejmuje wielotorowe podejście do integracji: przedszkola i szkoły zapewniają dzieciom ze specjalnymi potrzebami dostęp do zajęć integracyjnych i specjalnych, a także istnieją instytucje edukacji specjalnej.

Kolejne wybory

Kolejny wybór uczniów rozpoczyna się w szkole średniej II stopnia, zazwyczaj w wieku 15 lat. Uczniowie mogą swobodnie wybierać spośród programów ogólnych i zawodowych. Jeśli liczba kandydatów przekracza liczbę miejsc, szkoły mogą ograniczyć liczbę zapisów w pierwszym roku.

Egzaminy o wysokim poziomie na koniec szkoły średniej II stopnia

Na koniec szkoły średniej II stopnia uczniowie przystępują do egzaminów końcowych. W dwu- i trzyletnich programach zawodowych uczeń kończy naukę egzaminem końcowym. Po pomyślnym ukończeniu czteroletniego programu edukacji ogólnej i technicznej na koniec szkoły średniej II stopnia uczniowie przystępują do matury ogólnej lub matury zawodowej. *Matura* jest krajowym egzaminem zewnętrznym. Uczniowie, którzy zdadzą maturę, mogą zapisać się na studia wyższe.

Oficjalnie uznane nieformalne programy edukacji dorosłych

Istnieje znaczna różnorodność programów i instytucji edukacji dorosłych. Oprócz programów formalnych istnieją również oficjalnie uznane programy nieformalne skierowane do specjalnych grup dorosłych, w szczególności tych, którzy muszą poprawić swoje podstawowe kompetencje lub umiejętności czytania i pisania lub którzy próbują zintegrować się ze społeczeństwem i potrzebują pomocy

Edukacja wyższa

W Słowenii prawie połowa wszystkich osób w wieku od 19 do 24 lat jest zapisana na studia wyższe. Większość z nich (75,6% w roku akademickim 2021/22) nie płaci czesnego. Publiczna agencja ds. zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym (SQAA) została założona w 2009 r. i zarejestrowana w Europejskim Rejestrze Agencji Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQUAR) w 2013 r. SQAA jest częścią europejskiego systemu zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym od 2013 r., jej role obejmują akredytację instytucji szkolnictwa wyższego i programów studiów oraz zewnętrzną ocenę instytucji szkolnictwa wyższego i programów studiów.

Wnioski

- Wczesne kończenie szkoły jest rzadkim zjawiskiem w Słowenii, z 3,1% osób wcześnie opuszczających szkołę w 2021 r., co jest drugim najlepszym wynikiem w UE. Niemniej jednak odsetek osób wcześnie kończących szkołę wśród dzieci urodzonych za granicą był znacznie wyższy (8,7% w 2020 r.).
- Niskie wyniki w zakresie umiejętności czytania i pisania (24,9% poniżej poziomu 2) dorosłych w PIAAC są znacznie poniżej pożądanego poziomu umiejętności czytania i pisania. Młodsze pokolenia uzyskały stosunkowo lepsze wyniki.
- Odsetek osób z wykształceniem wyższym w wieku od 30 do 34 lat znacznie wzrósł w ciągu ostatniej dekady, z 37,9% w 2011 r. do 49,2% w 2021 r. Jednak różnica między młodymi mężczyznami i kobietami w zakresie wykształcenia wyższego jest uderzająca, mianowicie tylko 37,7% mężczyzn w tej grupie wiekowej ukończyło studia wyższe w porównaniu do 62,9% kobiet.

Zawód nauczyciela

Kadra edukacyjna w przedszkolach i szkołach musi posiadać odpowiednie kwalifikacje edukacyjne (ISCED 6 dla nauczycieli przedszkolnych i niektórych nauczycieli przedmiotów praktycznych w VET, ISCED 7 dla innych nauczycieli), odpowiednie kwalifikacje pedagogiczne i musi zdać państwowy egzamin zawodowy dla kadry edukacyjnej.
Ciągły rozwój zawodowy jest prawem i obowiązkiem całej kadry edukacyjnej,
a uczestnictwo w programach CPD jest warunkiem wstępnym awansu na stanowiska zawodowe (mentor, doradca i radca).

3.6.2. Struktura

Etapy systemu edukacji

Słoweński system edukacji jest podzielony na kilka poziomów edukacji.

Edukacja przedszkolna

Edukacja przedszkolna (predšolska vzgoja) jest opcjonalna i obejmuje wczesną ogólną edukację przedszkolną i opiekę w ośrodku. Dzieci mogą zapisać się już w wieku 11 miesięcy i uczęszczać do niej do momentu rozpoczęcia szkoły podstawowej.

Obowiązkowa edukacja podstawowa

Obowiązkowa edukacja podstawowa (obvezno osnovnošolsko izobraževanje) jest zorganizowana w jednolitą dziewięcioletnią szkołę podstawową, do której uczęszczają uczniowie w wieku od 6 do 15 lat.

Edukacja ponadgimnazjalna

Edukacja ponadgimnazjalna (srednješolsko izobraževanje) trwa od 2 do 5 lat (typowy wiek uczniów: 15-19 lat). Programy edukacyjne obejmują programy zawodowe, zawodowe i gimnazja (ogólne).

Edukacja wyższa

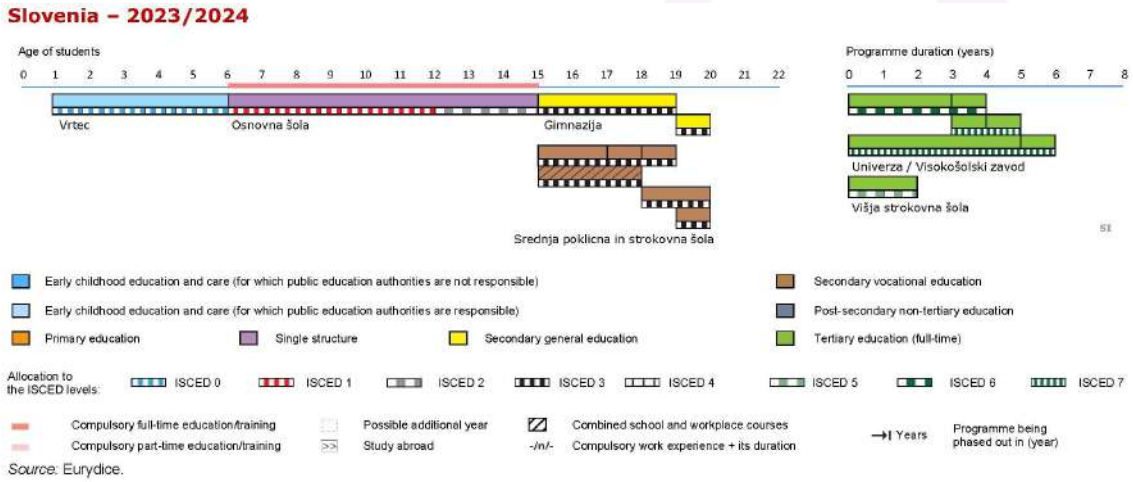
Edukacja wyższa (terciarno izobraževanje) obejmuje programy studiów wyższego kształcenia zawodowego (višje strokovno izobraževanje) i wyższego wykształcenia (visokošolsko izobraževanje). Programy studiów wyższego pierwszego stopnia obejmują programy studiów zawodowych i akademickich (typowy wiek studentów: 19-22). Krótki cykl wyższego kształcenia zawodowego jest zapewniany przez wyższe szkoły zawodowe, które oferują dwuletnie kształcenie zawodowe (typowy wiek studentów: 19-21).

Programy studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia są oferowane przez uniwersytety publiczne lub prywatne oraz pojedyncze instytucje szkolnictwa wyższego.

Kształcenie dorosłych

Kształcenie dorosłych (izobraževanje odraslih) charakteryzuje się znaczną różnorodnością programów i instytucji.

Struktura krajowego systemu edukacji

Source: Eurydice.

3.7. TURCJA

3.7.1. Zasady i organizacja

Edukacja w Turcji jest regulowana przez system krajowy, który został ustanowiony zgodnie z reformami Atatürka. Jest to system nadzorowany przez państwo, którego celem jest wykształcenie wykwalifikowanej klasy zawodowej dla instytucji społecznych i ekonomicznych kraju.

Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEB) zarządza administracją edukacyjną kraju i jest odpowiedzialne za opracowywanie programów nauczania, koordynowanie pracy organizacji oficjalnych, prywatnych i wolontariackich, projektowanie i budowę szkół, opracowywanie materiałów edukacyjnych itd. Najwyższa Rada Edukacji Narodowej omawia i podejmuje decyzje w sprawie programów nauczania i przepisów przygotowanych przez Ministerstwo. W prowincjach sprawy edukacyjne są organizowane przez Kuratorów Edukacji Narodowej mianowanych przez Ministra, ale działających pod kierownictwem gubernatora prowincji.

Rząd centralny odpowiada za wszystkie wydatki edukacyjne społeczeństwa, około 10% ogólnego budżetu jest przeznaczane na edukację narodową.

Kalendarz akademicki zazwyczaj zaczyna się w połowie września i trwa do połowy czerwca, z pewnymi różnicami między obszarami miejskimi i wiejskimi. Dzień szkolny zazwyczaj składa się z sesji porannej i popołudniowej, ale w przepełnionych szkołach sesja jest podzielona. Zajęcia w szkołach trwają pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w sumie 35-40 godzin. Dwutygodniowa przerwa zimowa trwa od stycznia do lutego, a tydzień w połowie każdego semestru. Uniwersytety zazwyczaj organizują rok akademicki w dwóch semestrach, zwykle od października do stycznia i od lutego/marca do czerwca/lipca.

3.7.2. Struktura

Turecki system edukacji jest zorganizowany na podstawie

- Konstytucji Republiki Tureckiej
- Ustaw regulujących edukację
- Programów rządowych
- Planów rozwoju
- Narodowych Rad Edukacji

Ministerstwo Edukacji Narodowej (MoNE) prowadzi działalność edukacyjną na szczeblu centralnym w Republice Turcji.

Cykle edukacji składają się z wczesnego dzieciństwa, szkoły podstawowej i gimnazjum, szkoły średniej i wyższej.

Pierwszy etap to 4-letnia szkoła podstawowa (1., 2., 3. i 4. klasa), drugi etap to 4-letnia szkoła średnia (5., 6., 7. i 8. klasa), a trzeci poziom, czteroletni to szkoła średnia (9., 10., 11. i 12. klasa). Ponadto, edukacja wczesnoszkolna jest również obowiązkowa wraz z edukacją podstawową i średnią dla osób, które potrzebują edukacji specjalnej.

Od roku akademickiego 2012-13 obowiązkowa edukacja w Turcji wzrosła do 12 lat i jest podzielona na trzy etapy.

Pierwszy etap to 4 lata szkoły podstawowej (klasy 1, 2, 3 i 4), drugi etap to 4 lata szkoły średniej (klasy 5, 6, 7 i 8), a trzeci etap to 4-letnie liceum (klasy 9, 10, 11). i 12).

Etapy systemu edukacji

Przedszkola (ISCED 0)

Wczesna edukacja dzieci w naszym kraju obejmuje żłobki i przedszkola dla dzieci w wieku 0-36 miesięcy, które działają pod auspicjami Generalnej Dyrekcji Usług dla Dzieci Ministerstwa Rodziny, Pracy i Usług Socjalnych. Ponadto istnieją wczesne centra edukacyjne dla dzieci w przedszkolach specjalnych, które działają pod auspicjami Generalnej Dyrekcji Usług Edukacji Specjalnej i Doradztwa dla dzieci w wieku 0-36 miesięcy, które potrzebują specjalnego nauczania.
Dzieci w wieku 57-68 miesięcy są zapisywane do przedszkola, klasy przedszkolnej i klas praktycznych od końca września roku, w którym dokonano rejestracji. Po rejestracji dzieci mieszkających w obszarze rejestracyjnym szkoły i rozpoczynających szkołę podstawową w kolejnym roku akademickim, dzieci w wieku 36-56 miesięcy mogą być rejestrowane do przedszkola i klas praktycznych, a dzieci w wieku 45-56 miesięcy do klas przedszkolnych z odpowiednim zapleczem fizycznym. (Rozporządzenie w sprawie edukacji przedszkolnej i placówek edukacji podstawowej). Artykuł 11-5/a). Edukacja przedszkolna jest prowadzona pod nadzorem Ministerstwa Edukacji Narodowej, Generalnej Dyrekcji Edukacji Podstawowej.

Edukacja posdstawowa (ISCED 1)

Edukacja podstawowa jest obowiązkowa dla wszystkich chłopców i dziewcząt w wieku 5,5 lat i jest bezpłatna w szkołach publicznych. Szkoły te zapewniają osiem (4+4) lat edukacji. Edukacja podstawowa obejmuje dzieci w wieku 69 miesięcy i 10 lat i jest obowiązkiem Generalnej Dyrekcji Edukacji Podstawowej, Ministerstwa Edukacji Narodowej. Ponadto edukacja wczesnoszkolna jest również obowiązkowa wraz z edukacją podstawową i średnią dla uczniów, którzy potrzebują edukacji specjalnej.
Język turecki, matematyka, nauki społeczne, nauki ścisłe, wiedza o obywatelstwie i prawa człowieka, historia Republiki Tureckiej i reformy Atatürka, język obcy (angielski lub niemiecki), zajęcia indywidualne i grupowe, kultura religijna i etyka, sztuka/rękodzieło, muzyka, wychowanie fizyczne, bezpieczeństwo ruchu drogowego i pierwsza pomoc to przedmioty na poziomie podstawowym. W szkołach podstawowych uczy się 34 656 uczniów. Szkoły prywatne również mają poziomy podstawowe.

Edukacja śrenia (ISCED 2)

Edukacja średnia, a mianowicie szkoła religijna i szkoła średnia, obejmuje dzieci w wieku od 10 do 14 lat. Działania Generalnej Dyrekcji Edukacji Podstawowej i Średniej oraz szkół średnich religijnych są prowadzone pod nadzorem Generalnej Dyrekcji Edukacji Religijnej w Ministerstwie. Ponadto edukacja wczesnoszkolna jest również obowiązkowa wraz z edukacją podstawową i średnią dla uczniów, którzy potrzebują edukacji specjalnej.

Educacja średnia (ISCED 3)

Edukacja średnia (ISCED 3) obejmuje Anatolian High School, Science High School, School of Fine Arts, Sports High School, School of Social Sciences, Anatolian Religious High Schools oraz High Schools realizujące programy zawodowe i techniczne. Takie szkolenie jest skierowane do dzieci w wieku od 14 do 18 lat oraz do osób powyżej 18 roku życia w Centrach Edukacji Zawodowej i jest odpowiedzialnością Generalnej Dyrekcji Edukacji

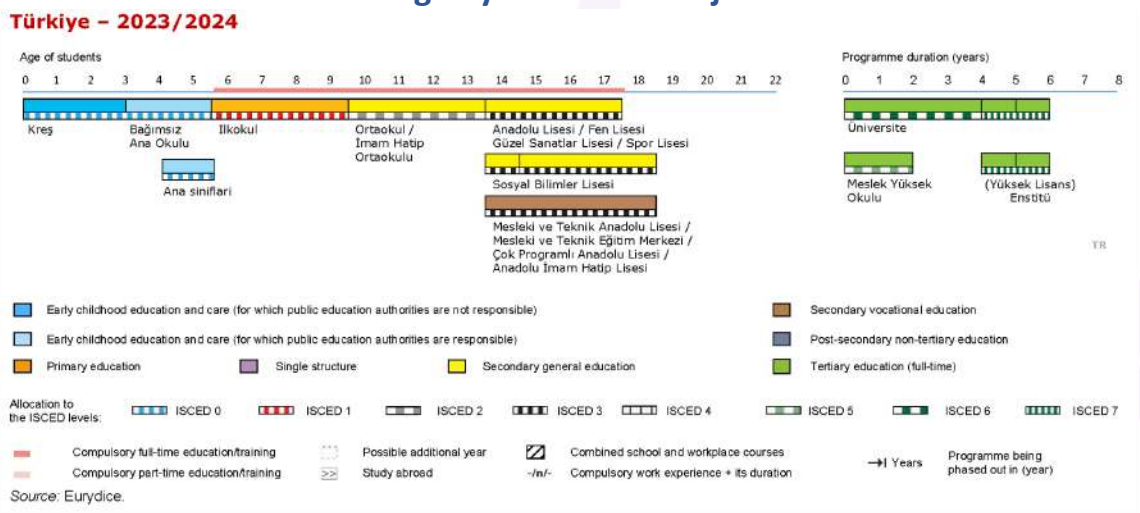
Średniej, Generalnej Dyrekcji Edukacji Zawodowej i Technicznej oraz Generalnej Dyrekcji Edukacji Religijnej. Ponadto szkoły prowadzące specjalne programy szkoleniowe dla osób niepełnosprawnych oraz specjalne instytucje edukacyjne podlegają Generalnej Dyrekcji Szkół Średnich oraz Specjalnej Edukacji i Usług Doradztwa. Ponadto edukacja osób o specjalnych potrzebach jest prowadzona w Specjalnych Centrach Edukacji Zawodowej, Specjalnych Szkołach Zawodowych i Specjalnych Szkołach Praktyk Zawodowych, które są prowadzone przez Generalną Dyrekcję Specjalnej Edukacji i Usług Doradztwa Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Szkolnictwo wyższe (ISCED 5, ISCED 6, ISCED 7)

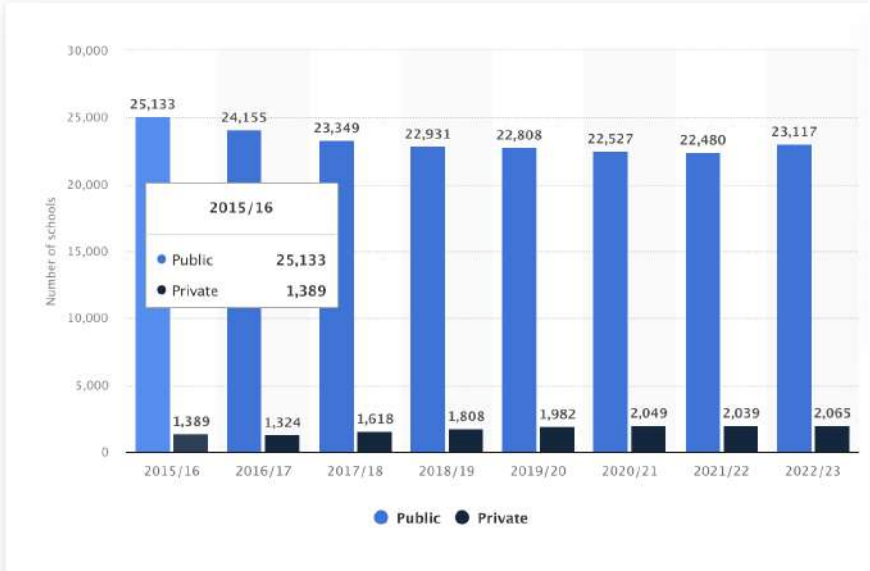
Szkolnictwo wyższe nie jest obowiązkowe w Turcji. Studenci muszą zdać dwuetapowy egzamin wstępny na uniwersytet (TYT-AYT). Na podstawie punktów uzyskanych na egzaminie mogą wybrać wydział i uniwersytet.

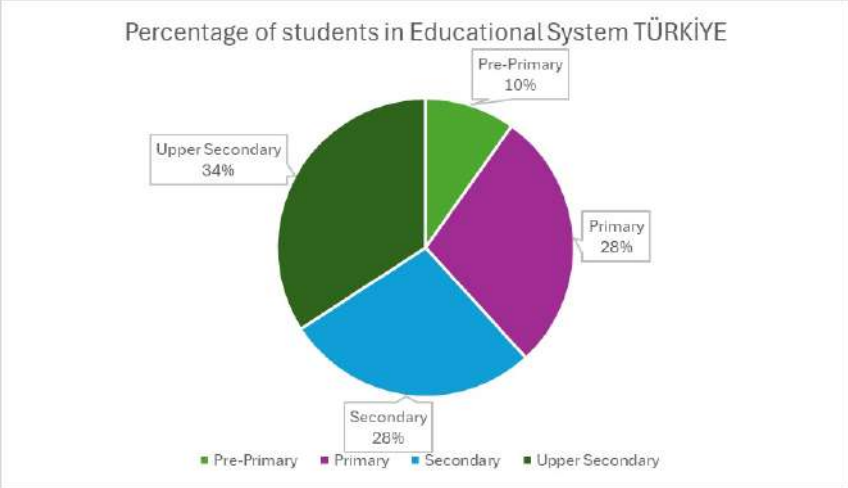
Uniwersytety, wydziały, instytuty, szkoły wyższe, konserwatoria, szkoły wyższe zawodowe, akademie i kolegia policyjne i wojskowe oraz ośrodki badawcze są uważane za instytucje szkolnictwa wyższego. Uniwersytety, wydziały i instytuty czteroletnich szkół wyższych są zakładane na mocy prawa, podczas gdy dwuletnie szkoły zawodowe, wydziały i wydziały są ustanawiane przez Radę Szkolnictwa Wyższego (YÖK).

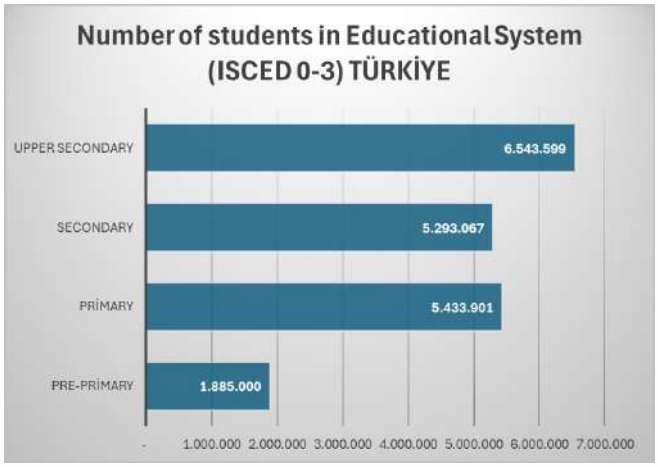
Struktura Narodowego Systemu Edukacji

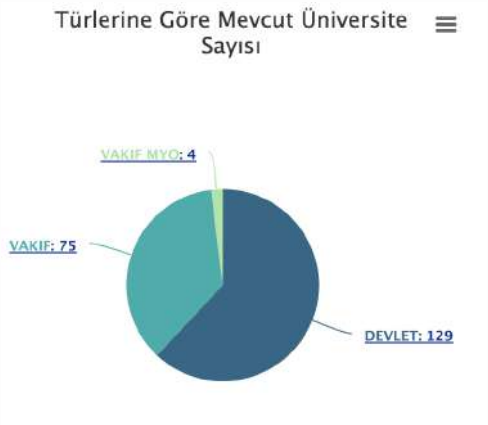
Liczba szkół podstawowych w Turcji od 2015/16 do 2022/23 według typu szkoły

Liczba Uniwersytetów według typu (Państwowe i Prywatne)

Liczba studentów szkół wyższych według poziomu wykształcenia

4. Podejście do lęku w szkołach z 7 krajów

Zaprojektowano badanie obserwacyjne w celu zebrania danych. Metodologia jest opisana poniżej i została wykorzystana przez wszystkich partnerów w 7 krajach.

Populacja, próba i rekrutacja

Populacja docelowa badania „Praktyki radzenia sobie z lękiem w szkołach – studium przypadku z udziałem 7 krajów" obejmuje profesjonalistów z zakresu edukacji dorosłych pracujących w krajach objętych badaniem: Portugalia, Grecja, Litwa, Francja, Polska, Słowenia i Turcja. Próba była próbą wygodną, składającą się z profesjonalistów ze szkół średnich partnerskich projektu lub których administracja zgodziła się wziąć udział w projekcie. Badanie miało na celu włączenie co najmniej czterech uczestników z zakresu edukacji z każdego kraju. Zrekrutowano profesjonalistów z zakresu edukacji ze szkół, których administracja upoważnia do udziału i którzy wyrażają zainteresowanie współpracą. Przed rozpoczęciem zbierania danych udzielono informacji na temat badania i uzyskano pisemną świadomą zgodę. Zbieranie i przetwarzanie danych odbywa się w każdym kraju i nie udostępniano żadnych danych poza danymi zawartymi w niniejszym raporcie.

Zbieranie, przetwarzanie i przechowywanie danych

Zbieranie i analiza danych rozpoczęły się w lutym 2024 r. i zakończyły w lipcu tego samego roku. Indywidualne, częściowo kwestionariuszowe wywiady zostały przeprowadzone w językach lokalnych przez jednego z badaczy projektu, zgodnie z tłumaczeniem z oryginalnej propozycji przewodnika po wywiadach w języku angielskim i zaprezentowane w załączniku. 6.1 Zebrano również podstawowe informacje o szkołach i rolach uczestniczących specjalistów. Wywiady mogły być nagrywane w formie audio, za wyraźną zgodą uczestnika, w celu późniejszej transkrypcji i pozyskanie informacji. Nagrania zostały zniszczone po przetworzeniu.

Zebrane dane zostaną wykorzystane wyłącznie do celów badawczych i rozwojowych, zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO), ustawą nr 58/2019 z dnia 8 sierpnia, i mogą być wykorzystywane do końca projektu WAI zaplanowanego na 2026 r. Wszystkie zebrane dane osobowe będą ściśle poufne i bezpiecznie przechowywane, dostępne wyłącznie dla badaczy. Identyfikacja uczestników nie zostanie zapisana po wywiadzie i będzie znana wyłącznie badaczom przeprowadzającym wywiady. Dane zostaną zapisane, przepisane i przetworzone. Nagrania audio zostaną nieodwracalnie zniszczone po transkrypcji. Wyodrębnione dane zostaną połączone w raporcie z badania bez uwzględniania jakichkolwiek informacji identyfikacyjnych.

Czynniki etyczne

Badanie jest zgodne z zasadami Deklaracji Helsińskiej i RODO. Badanie zostało złożone do Komisji Etycznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Porto (Portugalia) i otrzymało raport o akceptacji 25 stycznia 2024 r. (230/CEFMUP/2024, załącznik 6.2). Uczestnicy zostali poinformowani o badaniu i podpisali formularz świadomej zgody przed wzięciem udziału. Arkusz informacyjny dla uczestnika i formularz zgody zostały przetłumaczone na język lokalny z angielskiego modelu przedstawionego w załączniku 6.3.

4.1. FRANCJA

4.1.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Francuski system edukacyjny

Francuski system edukacyjny opiera się na scentralizowanej organizacji, podzielonej na kilka poziomów, od przedszkola do szkolnictwa wyższego. Opiera się na podstawowych zasadach republikańskich: świeckości, bezpłatnej edukacji i obowiązkowej nauce do 16 roku życia.

1. Organizacja instytucjonalna
   1.1. Nadzór krajowy
      1.1.1. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Młodzieży określa główne wytyczne dla systemu edukacji, programów nauczania i egzaminów krajowych.
      1.1.2. Standaryzacja zasad organizacyjnych, treści i ocen zapewnia równe szanse dla wszystkich uczniów, niezależnie od tego, czy mieszkają we Francji kontynentalnej, czy na terytoriach zamorskich.
   1.2. Struktury lokalne
      1.2.1. Rektorzy: Lokalni przedstawiciele ministerstwa, odpowiedzialni za wdrażanie polityki krajowej w każdym regionie akademickim. Każdy rektor zapewnia stosowanie dyrektyw w swoim obszarze.
      1.2.2. Władze lokalne: Odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu materialnym i finansowym szkół:
         1.2.2.1. Gminy zarządzają szkołami podstawowymi (infrastruktura, stołówki, transport).
         1.2.2.2. Departamenty zarządzają szkołami średnimi.
         1.2.2.3. Regiony odpowiadają za szkoły średnie, zwłaszcza zawodowe.
2. Poziomy edukacji
   2.1. Edukacja podstawowa
      2.1.1. Przedszkole (cykl 1: wczesna nauka):
         2.1.1.1. Wiek: od 3 do 6 lat (sekcja Petite, sekcja Moyenne, sekcja Grande).
         2.1.1.2. Cele: rozwijanie umiejętności społecznych, językowych i motorycznych dzieci.
      2.1.2. Szkoła podstawowa (cykle 2 i 3: podstawowa nauka i konsolidacja):
         2.1.2.1. Wiek: od 6 do 11 lat (CP do CM2).
         2.1.2.2. Cele: nabywanie podstawowych umiejętności czytania, pisania i arytmetyki, a także wiedzy z zakresu nauk ścisłych, historii i geografii.
   2.2. Edukacja średnia
      2.2.1. Szkoły średnie (cykle 3 i 4: konsolidacja i rozwój)
         2.2.1.1. Wiek: 11 do 15 lat (klasy od 6 do 9).
         2.2.1.2. Struktura: Cztery poziomy (6, 5, 4, 3).
         2.2.1.3. Dyplom: Narodowy dyplom ukończenia szkoły średniej niższego stopnia (DNB) pod koniec klasy 9.
         2.2.1.4. Cele: Pogłębianie wiedzy i przygotowanie uczniów do wyboru ścieżki w szkole średniej (ogólnokształcącej, technicznej lub zawodowej).
      2.2.2. Szkoły średnie (cykle orientacji i specjalizacji)
         2.2.2.1. Wiek: 15 do 18 lat (klasy od 10 do 12).
         2.2.2.2. Główne ścieżki:

- Liceum ogólnokształcące: Przygotowuje uczniów do teoretycznego wykształcenia wyższego.
  - Uczniowie wybierają trzy specjalizacje w klasie 11, a następnie dwie w klasie 12 (np. matematyka, nauki ekonomiczne i społeczne, historia-geografia itp.).
- Technikum: Przygotowuje uczniów do kształcenia wyższego w dziedzinach stosowanych (ochrona zdrowia, zarządzanie, nauki przemysłowe).
- Szkoła Zawodowa: Przygotowuje uczniów do bezpośredniego wejścia na rynek pracy dzięki dyplomom takim jak CAP lub Bac Pro.

2.2.2.3. Dyplom: Baccalaureat (ogólny, techniczny lub zawodowy).

3. Reformy szkół średnich

3.1. Reforma liceum ogólnego i technicznego (2021)

3.1.1. Cele: Unowocześnienie edukacji, zróżnicowanie ścieżek i lepsze przygotowanie uczniów do kształcenia wyższego i rynku pracy.

3.1.2. Kluczowe środki:

3.1.2.1. Eliminacja tradycyjnych strumieni (L,ES, S) i wprowadzenie systemu specjalizacji.

3.1.2.2. Wzmocnienie ciągłej oceny w końcowej klasie Baccalaureate.

3.1.2.3. Ulepszone wskazówki za pośrednictwem platformy Parcoursup.

3.2. Reforma liceum zawodowego (2023)

3.2.1. Cele: Wzmocnienie kształcenia zawodowego i poprawa integracji młodych ludzi z rynkiem pracy.

3.2.2. Kluczowe środki:

3.2.2.1. Wydłużone okresy szkoleń w miejscu pracy (PFMP) z lepszym nadzorem.

3.2.2.2. Rekompensata finansowa za staże rozpoczynające się w pierwszym roku.

3.2.2.3. Programy dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, takie jak sektory ekoturystyki lub energii odnawialnej.

3.2.2.4. Wzmocnione ścieżki do szkolnictwa wyższego (BTS, licencje zawodowe).

4. Szkolnictwo wyższe

4.1. Ogólna struktura (LMD)

Francuski system uniwersytecki podąża za europejskimi ramami LMD: licencjat, magister, doktorat.

4.1.1. Licencjat (licencjat – Bac +3): szkolenie ogólne lub zawodowe (180 punktów ECTS).

4.1.2. Magister (Bac +5): zaawansowana specjalizacja (120 dodatkowych punktów ECTS).

4.1.3. Doktorat (Bac +8): edukacja ukierunkowana na badania, kończąca się pracą doktorancką.

4.2. Krótkie programy

4.2.1. BTS (Higher Technician Certificate): 2-letni program zawodowy po szkole średniej (Bac +2).

4.2.2. - BUT (licencjat technologii): zastąpił DUT w 2021 r., 3-letni program zawodowy (Bac +3).

4.3. Grandes Écoles

4.3.1. Zajęcia przygotowawcze (CPGE): dwuletnie programy przygotowujące do egzaminów konkursowych dla Grandes Écoles.

4.3.2. Grandes Écoles: prestiżowe instytucje (Sciences Po, École Polytechnique, HEC) oferujące specjalistyczną edukację.

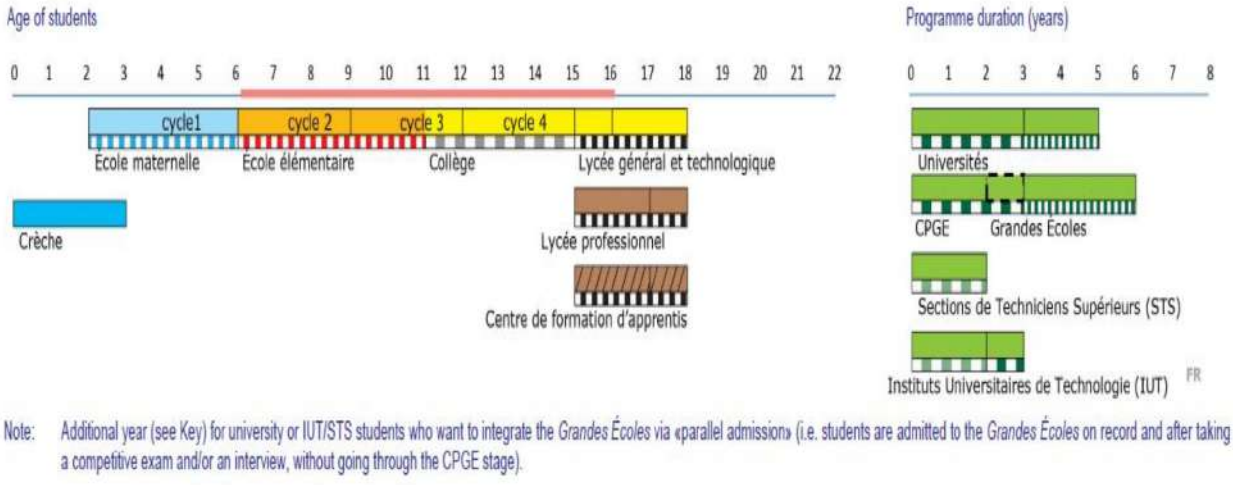
4.4. Edukacja ustawiczna

Dostępna przez całe życie dla dorosłych, którzy chcą wznowić naukę lub szkolić się w określonej dziedzinie.

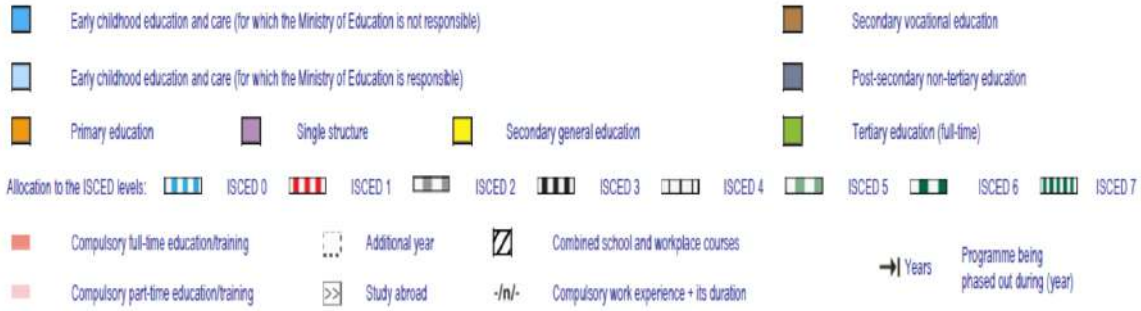
5. Podsumowanie etapów edukacji

Level	Age	Key Cycle or Diploma
Preschool	3 to 6 years	Cycle 1: Early Learning
Elementary School	6 to 11 years	Cycles 2 and 3: Fundamentals and Consolidation
Middle School	11 to 15 years	National Diploma of Lower Secondary Education (DNB)
High School	15 to 18 years	Baccalaureate (general, technological, vocational)
Higher Education	18 years and above	Licence, Master, Doctorate, BTS, BUT, etc.

Schéma du système éducatif français

Note: Additional year (see Key) for university or IUT/STS students who want to integrate the *Grandes Écoles* via «parallel admission» (i.e. students are admitted to the *Grandes Écoles* on record and after taking a competitive exam and/or an interview, without going through the CPGE stage).

Francuski system edukacyjny oferuje ciągłość między poziomami oraz różnorodność ścieżek kształcenia dostosowanych do potrzeb i ambicji uczniów, gwarantując wysokiej jakości edukację dla wszystkich.

4.1.2. Opis szkołyo/partnerów

Szkoła zawodowa

Jesteśmy liceum zawodowym, liceum zawodowe we Francji to wyspecjalizowane placówki edukacyjne mające na celu przygotowanie uczniów do bezpośredniego wejścia na rynek pracy poprzez ukierunkowane szkolenie zawodowe. Instytucje te mają na celu osiągnięcie szeregu kluczowych celów w ramach edukacji średniej.

Głównym celem liceum zawodowego jest zapewnienie uczniom praktycznych, specjalistycznych umiejętności zgodnych z wymaganiami sektora przemysłowego. Osiąga się to poprzez program, który integruje szkolenie praktyczne z nauczaniem teoretycznym, zapewniając, że uczniowie nabywają umiejętności potrzebne do wykonywania różnych zawodów. Oferowane kursy prowadzą do uznanych kwalifikacji, takich jak Certificat d'Aptitude Professionnelle (CAP) i Baccalauréat Professionnel, które są niezbędne do uzyskania zatrudnienia i rozwoju w określonych karierach.

Licea zawodowe kładą również duży nacisk na zwiększanie zdolności uczniów do zatrudnienia poprzez przygotowanie ich do bezpośrednich wymagań rynku pracy. Obejmuje to nie tylko umiejętności techniczne, ale także niezbędne umiejętności interdyscyplinarne, takie jak komunikacja, praca zespołowa i rozwiązywanie problemów, które są kluczowe dla sukcesu w każdym środowisku zawodowym. Program nauczania jest stale aktualizowany, aby odzwierciedlał aktualne standardy branżowe i postęp technologiczny, zapewniając uczniom odpowiednią i nowoczesną edukację.

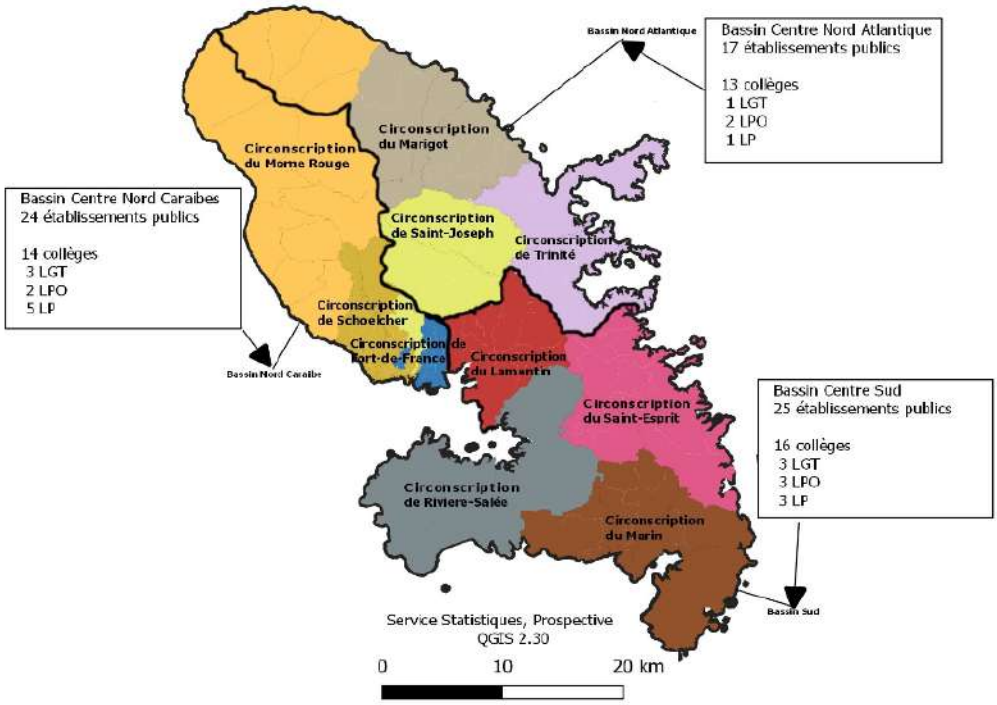
Oprócz edukacji technicznej, szkoły zawodowe oferują znaczące wsparcie i doradztwo zawodowe. Obejmuje to udzielanie wskazówek, które pomogą uczniom w wyborze kariery i ułatwienie kontaktów z pracodawcami poprzez staże i praktyki. Te doświadczenia są kluczowe dla zniwelowania luki między nauką akademicką a praktycznym zastosowaniem, poprawiając przygotowanie uczniów do zatrudnienia bezpośrednio po ukończeniu szkoły średniej. Szkoły zawodowe kładą również duży nacisk na włączenie i wsparcie dla zróżnicowanych uczniów. Oferując zindywidualizowaną pomoc i dostosowując program nauczania do różnych potrzeb

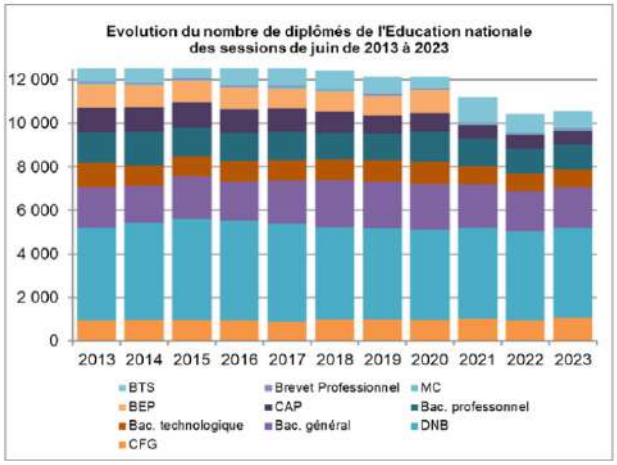
edukacyjnych, szkoły te dążą do stworzenia sprawiedliwego środowiska edukacyjnego, które wspiera wszystkich uczniów w realizacji ich pełnego potencjału.

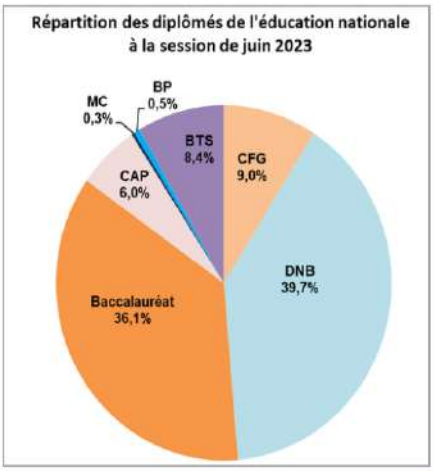
COLLEGES, LYCÉES DANS L'ACADÉMIE

- 66 établissements du 2nd degré public répartis sur 3 bassins de formation (cf. Carte ci-dessous)
- 19 établissements du second degré privé dont 5 hors contrat

BASSINS ET CIRCONSCRIPTIONS DU SECTEUR PUBLIC

3 BASSINS DE FORMATIONS
ANNÉE SCOLAIRE 2023-2024

auxquels sont rattachés les établissements du second degré public de l'Académie

66 ÉTABLISSEMENTS

	BASSIN CENTRE NORD CARAIBE	BASSIN CENTRE SUD	BASSIN CENTRE NORD ATLANTIQUE	TOTAL
CLG	14	16	13	43
LGT	3	3	1	7
LPO	2	3	2	7
LP	5	3	1	9
TOTAL ÉTABLISSEMENTS	**24**	**25**	**17**	**66**
PROPORTION PAR BASSIN (%)	**36,4%**	**37,9%**	**25,8%**	**100,0%**

Source RAMSESE

29 184 ÉLÈVES

	CENTRE NORD ATLANTIQUE	CENTRE NORD CARAIBE	CENTRE SUD	TOTAL
CLG	3664	4646	5867	14177
LGT	1025	3361	1700	6086
LP	575	2003	1154	3732
LPO	973	1059	2327	4359
TOTAL ÉLÈVES	**6237**	**11069**	**11048**	**28354**
PROPORTION PAR BASSIN (%)	**22,0%**	**39,0%**	**39,0%**	**100,0%**

Source : SCOLARITE - Constat second degré 2023-2024

4.1.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Konkretne środki - strategie i projekty

Nasza szkoła, kierując się swoim projektem akademickim, wdraża różnorodne strategie i inicjatywy w celu ulepszenia doświadczenia edukacyjnego. Inicjatywy te są zgodne z polityką krajową, jednocześnie rozwiązując konkretne problemy społeczno-ekonomiczne, kulturowe i środowiskowe regionu. Szczególny nacisk kładzie się na dobrostan uczniów, zdrowie psychiczne i naukę społeczno-emocjonalną w celu promowania holistycznego rozwoju.

1. Konkretne środki - Strategie i projekty krajowego systemu edukacji

Na szczeblu krajowym francuskie Ministerstwo Edukacji Narodowej uruchomiło ambitne strategie modernizacji i wzmocnienia systemu edukacji przy jednoczesnym promowaniu równości i integracji.

1.1. Ulepszenia pedagogiczne

1.1.1. Wzmocnienie podstawowych umiejętności:

1.1.1.1. Wdrożenie „Planu czytania” w celu poprawy umiejętności czytania, pisania i liczenia.

1.1.1.2. Skupienie się na krajowych ocenach znajomości języka francuskiego i matematyki w szkole podstawowej i średniej.
1.1.2. Transformacja cyfrowa:
1.1.2.1. Integracja narzędzi cyfrowych w klasach w celu ułatwienia spersonalizowanej nauki.
1.1.2.2. Opracowanie zasobów edukacyjnych online dostępnych dla wszystkich uczniów.
1.2. Włączenie i dobrostan uczniów
1.2.1. Edukacja włączająca:
1.2.1.1. Zwiększone wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych poprzez inicjatywy takie jak AESH (personel pomocniczy dla uczniów niepełnosprawnych).
1.2.1.2. Szkolenie nauczycieli w celu lepszego dostosowania i dostosowania metod nauczania do zróżnicowanych potrzeb uczniów.
1.2.2. Dobrostan uczniów:
1.2.2.1. Krajowe kampanie mające na celu podniesienie świadomości na temat zdrowia psychicznego młodzieży.
1.2.2.2. Promowanie programów uczenia się społeczno-emocjonalnego (SEL), aby pomóc uczniom radzić sobie ze stresem i budować odporność.
1.3. 1.3. Wsparcie nauczycieli
1.3.1. Ciągły rozwój zawodowy:
1.3.1.1. Rozszerzenie programów szkoleń ciągłych w celu pomocy nauczycielom we wdrażaniu reform pedagogicznych.
1.3.1.2. Szkolenie w zakresie narzędzi cyfrowych i strategii zarządzania klasą w złożonych sytuacjach.
1.3.2. Zachęty zawodowe:
1.3.2.1. Środki mające na celu przyciągnięcie nowych talentów do zawodu nauczyciela, szczególnie w priorytetowych strefach edukacyjnych.
1.4. Próby zwalczania problemu porzucania szkoły
1.4.1. Spersonalizowane ścieżki:
1.4.1.1. Wdrażanie dostosowanych systemów wsparcia dla uczniów zagrożonych porzuceniem szkoły.
1.4.1.2. Partnerstwa ze stowarzyszeniami i lokalnymi organizacjami w celu pomocy w reintegracji uczniów ze szkołą lub programami kształcenia zawodowego.

2. Główne cele projektu akademickiego Martinique

Projekt akademicki Martinique Academy opiera się na trzech kluczowych filarach:
2.1. Zapewnienie równości i doskonałości w edukacji:
2.2. Zagwarantowanie dostępu do wysokiej jakości edukacji dla wszystkich uczniów.
2.3. Zmniejszenie nierówności edukacyjnych i wspieranie uczniów pokrzywdzonych.
2.3.1. Wzmocnienie powiązań między edukacją a społeczeństwem:
2.3.1.1. Zachęcanie do partnerstwa z lokalnymi interesariuszami
2.3.1.2. Aligning education with regional socio-economic needs.
2.3.2. Promowanie dobrego samopoczucia i integracji:
2.3.2.1. Poprawa atmosfery w szkole.
2.3.2.2. Wspieranie zdrowia fizycznego i psychicznego uczniów.
2.3.2.3. Świętowanie tożsamości kulturowej i różnorodności.

3. Środki na rzecz promowania dobrego samopoczucia i zdrowia psychicznego
   3.1. Rozwiązywanie problemu lęku i rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalnych
      3.1.1. Wdrażanie programów społeczno-emocjonalnego uczenia się (SEL):
         3.1.1.1. Zintegrowane z programem nauczania zajęcia mające na celu rozwijanie samoświadomości, regulacji emocji, podejmowania decyzji i umiejętności interpersonalnych.
         3.1.1.2. Warsztaty dla uczniów na temat radzenia sobie ze stresem, lękiem i rozwiązywania konfliktów.
      3.1.2. Wsparcie zdrowia psychicznego:
         3.1.2.1. Zwiększona obecność psychologów szkolnych i doradców w placówkach edukacyjnych.
         3.1.2.2. Szkolenie nauczycieli w celu rozpoznawania oznak lęku, stresu lub depresji u uczniów.
      3.1.3. Systemy wsparcia rówieśniczego:
         3.1.3.1. Ustanowienie programów mentoringu rówieśniczego i mediacji w celu promowania kultury empatii i wzajemnego wsparcia.
   3.2. Poprawa atmosfery w szkole
      3.2.1. Kampanie antyprzemocowe
         3.2.1.1. Regularne programy i warsztaty podnoszące świadomość w celu zapobiegania przemocy i promowania pełnych szacunku interakcji.
         3.2.1.2. Anonimowe systemy zgłaszania w celu zapewnienia bezpieczeństwa i poufności uczniów.
      3.2.2. Zaangażowanie rodziców:
         3.2.2.1. Warsztaty pomagające rodzicom wspierać zdrowie psychiczne i emocjonalne ich dzieci.
         3.2.2.2. Zapewnianie zasobów w celu wzmocnienia komunikacji i wspierania środowiska domowego.
   3.3. Aktywności fizyczne i programy pozalekcyjne
      3.3.1. Opracowywanie programów pozalekcyjnych łączących zajęcia sportowe, artystyczne i skupiające uwagę w celu promowania dobrego samopoczucia fizycznego i psychicznego.
      3.3.2. Promowanie wychowania fizycznego ukierunkowanego na redukcję stresu, takiego jak joga i techniki relaksacyjne.
4. Dostosowanie edukacji do lokalnych potrzeb
   4.1. Szkolenia zawodowe i techniczne
      4.1.1. Dostosowanie do potrzeb regionalnych
         4.1.1.1. Opracowanie programów zawodowych w sektorach takich jak rolnictwo, ekoturystyka i energia odnawialna, odzwierciedlających priorytety gospodarki Martyniki.
      4.1.2. Partnerstwa z lokalnymi firmami:
         4.1.2.1. Współpraca z pracodawcami w celu zapewnienia staży, praktyk i doświadczeń praktycznych dla studentów.
   4.2. Celebrowanie tożsamości kulturowej
      4.2.1. Integracja kultury lokalnej:
         4.2.1.1. Nauczanie języka kreolskiego i włączanie historii, literatury i tradycji Martyniki do programu nauczania.

4.2.1.2. Organizowanie wydarzeń w celu uczczenia lokalnego dziedzictwa, takich jak festiwale muzyczne i artystyczne.

Wnioski

Integracja środków krajowych i regionalnych umożliwia Martinique Academy zbudowanie inkluzywnego i odpornego systemu edukacyjnego. Poprzez priorytetowe traktowanie dobrostanu uczniów, celebrowanie lokalnej kultury i opracowywanie programów dostosowanych do realiów społeczno-ekonomicznych, szkoła zapewnia obiecującą przyszłość wszystkim studentom z Martyniki. To holistyczne podejście obejmuje zarówno rozwój akademicki, jak i osobisty, przygotowując uczniów do stawiania czoła wyzwaniom i szansom jutra.

4.2. GRECJA

4.2.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Rozwój wysokiej jakości i sprawiedliwego systemu edukacji jest jedną z głównych misji, jakie państwo greckie realizuje od wielu dziesięcioleci. Aby misja ta mogła zostać zrealizowana, wprowadzono znaczące reformy, które dotyczą wszystkich aspektów systemu edukacji i mają na celu zwiększenie uczestnictwa i wyeliminowanie wykluczenia w ramach edukacji i z niej dla wszystkich uczniów. W ramach tych szerszych wysiłków reformatorskich szczególny nacisk położono na potrzeby osób, które tradycyjnie znajdowały się w sytuacji większego ryzyka w procesie wykluczenia edukacyjnego, ponieważ są uczniami niepełnosprawnymi lub/i o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Szczególnie w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych lub/i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, te wysiłki reformatorskie były kierowane w ostatnich latach przez 12. cel Strategicznego planu działań („Edukacja i szkolenie dla wszystkich"), który kładzie wyraźny nacisk na promocję edukacji włączającej i stanowi „mapę drogową", która zapewnia jasne, spójne i systematyczne ramy dla działań.

Rozwiązywanie problemów w ustawodawstwie, polityce edukacyjnej i praktyce

Aby skutecznie wdrożyć szereg postanowień Krajowego Planu Działań, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi i priorytetami europejskimi, greckie Ministerstwo Edukacji otrzymało w ostatnich latach wsparcie techniczne od Europejskiej Agencji ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej w ramach finansowanego przez UE projektu SRSP REFORM „Promowanie edukacji włączającej w Grecji: rozwiązywanie problemów w ustawodawstwie, polityce edukacyjnej i praktyce". Ten konkretny projekt miał na celu zapewnienie wsparcia technicznego greckiemu Ministerstwu Edukacji i Spraw Religijnych w zakresie promowania włączających transformacji w greckim systemie edukacji, przy czym główny nacisk położono na:

a) Wzmocnienie perspektywy inkluzywnej i działania wspierających struktur edukacyjnych, tj. Centrów Interdyscyplinarnej Oceny i Wsparcia Doradztwa (KEDASY), Interdyscyplinarnych Komitetów Oceny i Wsparcia Edukacji (EDY)

b) Wzmocnienie szkół ogólnokształcących w celu zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb wszystkich uczniów, w tym osób niepełnosprawnych lub/i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W wyniku tej działalności opracowano wiele ważnych rezultatów, które miały znaczący wpływ na poziomie polityki i praktyki. Przykładowo:

1.

Krajowi eksperci opracowali dokument koncepcyjny dotyczący niezbędnych kroków w celu rozwoju tej dziedziny.

2.

Stworzono protokoły oceny dla wszystkich klas, które po pilotażowym wdrożeniu zostaną przyjęte przez Centra Interdyscyplinarnej Oceny i Wsparcia Doradztwa.

3.

Sformułowano wytyczne dotyczące ochrony skutecznych przejść inkluzywnych między różnymi klasami, które są obecnie poddawane przeglądowi przez komisje ustawodawcze.

4.

Przewodnik po edukacji inkluzywnej, który ma być skierowany do szkół jako plan działania na rzecz integracji.

Druga faza wsparcia technicznego przez DG REFORM
Po pomyślnej realizacji powyższego projektu, Dyrekcja Generalna ds. Wsparcia Reform Strukturalnych (DG REFORM) Komisji Europejskiej zapewniła drugą fazę wsparcia technicznego. Wsparcie techniczne jest udzielane w kontekście finansowym ze środków europejskich projektu zatytułowanego «Wdrażanie Europejskiej Gwarancji dla Dzieci — Promowanie Edukacji Włączającej w Grecji Faza II».
Głównym celem projektu jest nie tylko wdrożenie wyników prac FAZY I na zasadzie pilotażu, ale także aspekt włączający projektu. W tym celu wybrano pięć (5) Regionalnych Dyrekcji Edukacji (P.D.E. Attyki, P.D.E. Macedonii Środkowej, P.D.E. Grecji Zachodniej, P.D.E. Północnego Morza Egejskiego i P.D.E. Krety) na podstawie kryterium równej reprezentacji geograficznej w celu spełnienia kryteriów reprezentatywnej różnorodności pod względem geografii, gospodarki miejskiej, wiejskiej i wyspiarskiej, aby zapewnić jak największe pokrycie heterogenicznych potrzeb populacji uczniów. Wyniki prac grup roboczych konkretnego projektu są jeszcze w toku.

4.2.2. Opis szkołyo/partnerów

W celu przeprowadzenia oceny wykonalności, po wyrażeniu zainteresowania udziałem w projekcie, zarejestrowano pięć szkół z okręgu władzy Dyrekcji. Spośród pięciu szkół: trzy były szkołami średnimi (uczniowie w wieku 12-15 lat):

- 5. Szkoła Średnia w Halandri
- Varvakeio Model Middle School
- 1. Eksperymentalna Szkoła Średnia w Marousi

i dwie były szkołami średnimi (uczniowie w wieku 15-17 lat):

- 2. Szkoła Średnia Ogólna w Halandri
- 4. Szkoła Średnia Ogólna w Herakleion Attikis

Dane zebrano poprzez wywiady z trzema nauczycielami, przeprowadzone po uzyskaniu zgody od odpowiednich administracji szkolnych. Przetwarzanie danych odbyło się w obiektach instytucji zaangażowanych w projekt.
W 4. Liceum w Herakleion Attikis przeprowadzono wywiad z nauczycielem matematyki z 20-letnim doświadczeniem w nauczaniu i trenerem uczniów w zakresie mediacji
W 5. Szkole Średniej w Halandri przeprowadzono wywiady z:

- nauczycielem informatyki
- nauczycielem języka francuskiego

W wywiadach wszyscy nauczyciele stwierdzili, że mają ograniczone doświadczenie w radzeniu sobie z lękiem uczniów, ale stosują techniki radzenia sobie z własnym lękiem.
Kluczowe sytuacje lęku uczniów w szkole obejmują ataki paniki w okresie egzaminacyjnym i trudności w mówieniu na zajęciach. Nie ma konkretnych protokołów radzenia sobie z tymi incydentami; uczniowie mogą wycofać się z zajęć i szukać wsparcia u wicedyrektora szkoły lub swoich rówieśników.
W szkołach jest psycholog, który zapewnia wsparcie raz w tygodniu w trybie priorytetowym, ale potrzeby przekraczają jego/jej dostępność, stwierdzając, że istnieje ogólna potrzeba wsparcia i zasobów, takich jak obecność stałego psychologa
i dodatkowe szkolenia dla nauczycieli w zakresie rozpoznawania i radzenia sobie

z lękiem uczniów. Ponadto konieczne są również działania mające na celu zwiększenie aktywności fizycznej i stworzenie specjalnych przestrzeni do relaksu i łagodzenia stresu.

4.2.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Programy związane ze zdrowiem emocjonalnym i psychicznym uczniów w Grecji:

- Szkolny psycholog, który systematycznie i naukowo wspiera dzieci, młodzież, rodziców, nauczycieli i całą społeczność szkolną w ich rozwoju akademickim, poznawczym, emocjonalnym, behawioralnym i społecznym.
- Platforma cyfrowa „STOP BULLYING", która została stworzona w celu zgłaszania przypadków przemocy w szkole i znęcania się, wraz z ukierunkowanymi programami edukacyjnymi oferowanymi przez organizacje publiczne i prywatne, skupiającymi się na zarządzaniu stresem, empatia, odpornością psychiczną i zdrowiu psychicznym społeczności uczniowskiej.

4.3. LITWA

4.3.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Litwa, podobnie jak wiele innych krajów, zreformowała swoje ustawodawstwo edukacyjne, aby lepiej służyć celowi edukacji inkluzywnej. W tym badaniu pytamy, z jakimi wyzwaniami spotykają się nauczyciele szkół podstawowych i przedmiotowych, ucząc w klasach heterogenicznych. Na Litwie idea edukacji inkluzywnej jest dość nowa. Litewski system edukacji ewoluuje w kierunku demokratycznego systemu sprawiedliwości od czasu ucieczki z reżimu Związku Radzieckiego w 1990 r. Do tego czasu dzieci niepełnosprawne były umieszczane w specjalistycznych szkołach z internatem, a segregacja edukacyjna tworzyła bariery dla włączenia osób niepełnosprawnych do społeczeństwa. Dzieci w wieku szkolnym z umiarkowanymi lub ciężkimi zaburzeniami psychicznymi, a także te wymagające szczególnej opieki i uwagi, pozostawały w domu lub były zabierane do domów opieki, gdzie były pod opieką, ale nie były nauczane. Ze względu na segregację szkolną istnienie osób niepełnosprawnych było niewidoczne dla większości Litwinów. Ustawa o edukacji Republiki Litewskiej (1991) potwierdziła prawo dzieci w wieku szkolnym z różnymi zaburzeniami rozwojowymi do nauki w szkołach ogólnokształcących lub w szkołach specjalistycznych w pobliżu ich rodziców. W 1998 r. Ustawa o edukacji specjalnej Republiki Litewskiej położyła podwaliny prawne dla modelu edukacji zintegrowanej, aby przejść ze ściśle wydzielonego systemu do systemu edukacyjnego otwartego dla wszystkich uczniów na równi. Następnie terminy dotyczące uczniów z różnymi zaburzeniami rozwojowymi zostały zmienione na uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN). Celem było połączenie edukacji ogólnej i specjalnej we wspólnej przestrzeni edukacyjnej. Ponadto nastąpił intensywny ruch dzieci i młodzieży w wieku szkolnym z rodzin i domów opieki do szkół ogólnych lub ośrodków edukacji specjalnej. Ustawa zmieniająca ustawę o edukacji Republiki Litewskiej (2011) połączyła dwie poprzednie ustawy, Ustawę o edukacji Republiki Litewskiej i Ustawę o edukacji specjalnej Republiki Litewskiej. Świadczą one o wyraźnej tendencji do dążenia do rozszerzenia edukacji włączającej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wraz z Narodową Strategią Edukacyjną na lata 2013–2022, mają one na celu promowanie różnorodności w placówkach edukacyjnych poprzez tworzenie sprzyjających warunków nauki dla wszystkich uczniów, zgodnie z ich potrzebami i możliwościami. Litewska terminologia prawna nie obejmuje terminu edukacja inkluzywna. Używane są terminy specjalne potrzeby edukacyjne (SEN) i pomoc edukacyjna, która obejmuje specjalną pomoc pedagogiczną, psychologiczną i społeczną. Istnieją dwie formy edukacji dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnokształcących: edukacja w klasie ogólnej zapewniająca niezbędne wsparcie dla uczniów oraz edukacja w klasie specjalnej, zwykle dla uczniów z zaburzeniami intelektualnymi.

Zgodnie z ustawą zmieniającą ustawę o edukacji Republiki Litewskiej (2011), istnieją obecnie trzy sposoby realizacji programów nauczania w klasach ogólnych: program ogólny i dwa poziomy jego dostosowania. Dostosowany program stwarza warunki, w których uczeń może zdobyć podstawowe, średnie lub zawodowe wykształcenie i/lub kwalifikacje. Indywidualizowane programy konstruują naukę uczniów z zaburzeniami psychicznymi, poprzez indywidualizację programów nauczania przedszkolnego, podstawowego i niższego ogólnego średniego. Studia są projektowane we współpracy

ze studentami i ich opiekunami. Komitety ds. Dobrostanu Dzieci koordynują ustalenia dotyczące pomocy edukacyjnej. Komitety składają się z dyrektora szkoły, różnych specjalistów, przedstawicieli nauczycieli i przedstawicieli rodziców uczniów.
Na Litwie kształcenie nauczycieli w zakresie edukacji włączającej regulują dwa dokumenty: Przepisy dotyczące kształcenia pedagogów z 2018 r. i Opis wymagań kwalifikacyjnych nauczycieli z 2014 r. Kształcenie nauczycieli na Litwie obejmuje studia pedagogiczne, a także wiedzę przedmiotową i umiejętności w zakresie identyfikacji „specyfiki psychofizycznego poziomu dojrzałości i specjalnych potrzeb dzieci i uczniów w danym wieku, rozpoznaje trudności w socjalizacji, rozwoju i nauce uczniów oraz pomaga je przezwyciężać, jest w stanie zapewnić pomoc psychologiczną i pedagogiczną". Każdy nauczyciel, zarówno w trakcie wstępnego kształcenia nauczycielskiego, jak i w ramach doskonalenia zawodowego, musi ukończyć 60-godzinny kurs z zakresu edukacji specjalnej i psychologii, zatwierdzony przez Ministra Edukacji, Nauki i Sportu (zaadaptowano z https://www.zurnalai.vu.lt/acta-paedagogica-vilnensia).

4.3.2. Opis szkołyo/partnerów

Litwa w projekcie nie obejmuje szkół jako partnerów. Dwie szkoły, jedna z Kowna i druga z Kłajpedy, zostały zarejestrowane na bezpośrednie zaproszenie. Gromadzenie danych odbyło się po uzyskaniu zezwolenia od odpowiedniej administracji szkolnej, a przetwarzanie danych odbyło się w obiektach instytucji uczestniczących w projekcie.
Kowieńskie gimnazjum „Varpas" jest finansowaną przez państwo instytucją edukacji średniej, założoną w 1981 roku. Jest to nowoczesna szkoła zorientowana na współczesne kompetencje uczniów i nauczycieli, dążąca do optymalnej jakości nauczania. W gimnazjum uczą się uczniowie w wieku od 14 do 18 lat. Gimnazjum jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecnie w gimnazjum uczy się 578 uczniów i 58 nauczycieli.
Gimnazjum „Varpas" bierze udział w projektach międzynarodowych od 1995 roku. Jest członkiem sieci ELOS (Europe as Learning Environment), co oznacza, że celem gimnazjum jest internacjonalizacja jego działalności. W związku z tym organizowane są regularne projekty wymiany studentów z partnerami zagranicznymi, a instytucję często odwiedzają delegacje z innych krajów. Studenci mogą wybierać spośród szerokiej gamy języków obcych. Ponadto nauczyciele wdrażają CLIL od ponad 10 lat.
Od 2017 roku wszyscy uczniowie gimnazjum muszą wybrać temat, który ich interesuje, i opracować całoroczny projekt o nazwie Indywidualny projekt studenta lub może to być projekt grupowy. W ten sposób uczniowie zdobywają podstawową wiedzę na temat prowadzenia badań, zbierania i analizowania uzyskanych danych. Ponadto rozwijają swoje kompetencje w zakresie wystąpień publicznych, prezentując projekt publiczności pod koniec roku szkolnego.
Gimnazjum „Varpas" w Kownie należy do sieci litewskich szkół promujących zdrowie. W programie szkolnym zintegrowano ogromną różnorodność tematów związanych ze zdrowiem. Gimnazjum jest również częścią MEPA (Ambasador Parlamentu Europejskiego), co oznacza, że szereg działań związanych z kontekstem europejskim jest zintegrowanych zarówno w edukacji formalnej, jak i nieformalnej.
Kłajpeda Vytauto Didžiojo Gymnasium - pierwsze litewskie gimnazjum w Kłajpedzie (trzecie miasto na Litwie), założone: 1922. Obecnie w gimnazjum uczy się około 600 uczniów i 60 nauczycieli.

Gimnazjum jest nowoczesną, humanistyczną instytucją edukacyjną, która opiera swoją działalność na zasadach humanizmu, ciągłej nauce, zapewnianiu wysokiej jakości edukacji, stosowaniu najnowszych technologii i aktywnych metod edukacyjnych oraz spełnianiu strategicznych postanowień litewskiego rozwoju edukacji. Gimnazjum, we współpracy z powiązanymi instytucjami edukacyjnymi krajów UE, koncentruje się na europejskich przepisach edukacyjnych, wdraża narodową strategię edukacyjną kraju: rozwijanie wolności, kreatywności, krytycznego myślenia osobowości; kształtowanie niezależnej, odpowiedzialnej, samoinicjatywnej osobowości z maksymalnie ukształtowanym systemem wartości, zdolnej do wyboru kierunku studiów uniwersyteckich.
Gimnazjum znane jest z nauczania języków obcych - angielskiego, litewskiego, łaciny, rosyjskiego, francuskiego, niemieckiego i szwedzkiego. Aktywnie współpracuje z gimnazjami za granicą, najwięcej kontaktów utrzymuje z gimnazjami w Szwecji i Francji. W gimnazjum zrealizowano lub nadal realizuje się projekty: MEPA - Szkoły - Ambasadorzy Parlamentu Europejskiego, projekt inwestycyjny funduszy Unii Europejskiej; projekt Erasmus + „Klucz do zmiany", projekt Erasmus „Nauczyciele uczestniczą w zmianie".Lithuania in the project does not include schools as partners.

Rozmówcy:

W gimnazjum Varpas przeprowadzono wywiady:

- Ekspert nauczyciel chemii, pracujący w szkole od ponad 20 lat, pełni funkcję kierownika klasy, z dużym doświadczeniem w procesach mediacyjnych.
- Nauczyciel aktywności fizycznej, młody sportowiec, pracujący w tym gimnazjum od czterech lat, który ma specjalizację pedagogiczną oprócz tytułu magistra trenera.

W Gimnazjum Vytauto Didžiojo przeprowadzono wywiad:

- Nauczyciel geografii pracujący w szkole od ponad 10 lat, który pełni również kilka ról administracyjnych i średniego szczebla zarządzania.

Żaden z respondentów nie zgłosił szczególnego wykształcenia dotyczącego lęku w kontekście edukacyjnym, a wszyscy mają doświadczenie w radzeniu sobie z lękiem u uczniów w wieku od 15 do 18 lat.

4.3.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Programy związane ze zdrowiem emocjonalnym i psychicznym na Litwie:

,,Drugi krok''. Jest to program rozwoju umiejętności społeczno-emocjonalnych i zapobiegania przemocy, który pomaga ograniczyć agresywne zachowanie dzieci, uczy je właściwego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów oraz rozumienia konsekwencji swojego zachowania. ,,Drugi'' krok to oparty na badaniach program dla dzieci ze szkół podstawowych. Specjaliści centrum, którzy koordynują wdrażanie programu „Drugi krok" w litewskich szkołach, uczą nauczycieli szkół podstawowych pracy z programem, dostarczają niezbędnych informacji, wytycznych szkoleniowych i udzielają porad w trakcie pracy. Po ukończeniu szkolenia pedagodzy są przygotowani, aby pomóc dzieciom rozpoznawać i kontrolować uczucia złości, skutecznie rozwiązywać problematyczne sytuacje i angażować rodziców we wspólną pracę.
Program korekcyjny EQIUP ma na celu nauczenie nastolatków odpowiedzialnego myślenia i działania, motywowanie ich i umożliwienie im pomagania sobie nawzajem. Podczas zajęć

grupy samopomocowej uczą się: Tworzyć i utrzymywać pozytywne relacje społeczne między nieletnimi a ich bliskim otoczeniem; Korygują błędy w zarządzaniu złością/myśleniu; rozwijają umiejętności społeczne; podejmują społecznie odpowiedzialne decyzje.

Celem międzynarodowego programu „Przyjaciele Zipio" jest pomoc 5-7-letnim dzieciom w nabyciu umiejętności pokonywania trudności społecznych i emocjonalnych w celu poprawy emocjonalnego dobrostanu dzieci. Program „Przyjaciele Zipio" uczy dzieci, jak pokonywać codzienne trudności emocjonalne: odrzucenie, samotność, nękanie lub prześladowanie oraz trudne zmiany. Pomaga zrozumieć i zachęca do mówienia o swoich uczuciach, znajdowania sposobów radzenia sobie z tymi uczuciami. Uczy dzieci empatii, jak znaleźć przyjaciół, jak prosić i przyjmować wsparcie oraz jak pomagać innym. Pomaga nie tylko uniknąć stania się ofiarą nękania, ale także uniknąć stania się dręczycielem.

Międzynarodowy program „Przyjaciele Apple" jest długo oczekiwaną kontynuacją programu „Przyjaciele Zipio" dla starszych dzieci, tj. 8-10 lat. Oba programy łączą się teraz w jeden ciągły program zapobiegania problemom emocjonalnym i behawioralnym u dwuletnich dzieci, którego pierwszą częścią jest program „Zippy Friends", a drugą program „Apple Friends".

Program Lions Club „Paauglystės kryžkelės" (Rozdroża dorastania) to oparty na dowodach program, który pomaga nauczycielom tworzyć bezpieczne środowiska edukacyjne i rozwijać umiejętności życiowe, które pomagają uczniom radzić sobie z okresem dojrzewania. Kompleksowe lekcje i materiały pomocnicze programu łączą personel szkoły, rodzinę, społeczność i młodzież. Program ten integruje rozwój społeczny i emocjonalny, rozwój charakteru, zapobieganie nadużywaniu substancji psychoaktywnych i znęcaniu się oraz naukę poprzez służbę w ramach ogólnego programu nauczania w celu promowania odpowiedniego rozwoju nastolatków.

Liczba uczestników tych programów przedstawiona jest w tabeli. Niestety, główne programy są przeznaczone dla młodszych uczniów i były stosowane dawno temu (8-14 lat).

Name	Schools participated	Teachers number	Education stuff number	Students participated
Second step	248	1.534	76	31.763
EQUIP	6	28	10	345
Paauglystės kryžkelės	325	6.115	725	65.309
Apple friends	156	622	62	7.154
Zipio friends	668	2.032	214	21.043

Na podstawie opinii osoby udzielającej wywiadu, lęk jako potencjalny problem. Zauważono wzrost lęku u uczniów w ostatnich latach, a wielu uczniów doświadcza lęku, w tych ciężkich przypadkach, otrzymuje zewnętrzne wsparcie. Problem polega na tym, że fizjolog szkolny nie zawsze jest rozwiązaniem problemu lęku.
Sytuacje wynikające lub związane z lękiem to: zwiększony poziom stresu i lęku w klasie, indywidualne właściwości fizyczne, agresja, brak dyscypliny w klasie lub na zajęciach sportowych.
Wsparcie ze strony kierownictwa szkoły może uzyskać dostęp do usług psychologicznych w szkole, ale wskazano, że wewnętrzni psychologowie nie są dobrym rozwiązaniem, ponieważ czasami świadomość, że uczeń odwiedził tę osobę, może prowadzić do znęcania się. Niektóre programy z tabeli mogą potencjalnie służyć jako wsparcie. Konkretne strategie i projekty dotyczące dobrego samopoczucia i kontroli lęku mogą obejmować wsparcie w nauce, regularną promocję aktywności fizycznej, ogłoszenie szkolnego psychologa i pracownika socjalnego, nowe projekty krajowe i międzynarodowe.
Potrzeba bardziej proaktywnych środków w celu zapobiegania eskalacji lęku jest oczekiwana. Projekty szkoleniowe dla nauczycieli, mające na celu zwiększenie świadomości i radzenie sobie z praktycznymi strategiami są więcej niż mile widziane.

4.4. POLSKA

4.4.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Polskie Ramy Kwalifikacji to system odniesienia kwalifikacji nadawanych w Polsce. W ramach ram wyróżniono 8 poziomów. Każdy z nich opisano za pomocą ogólnej charakterystyki zakresu i złożoności wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych od osób posiadających kwalifikacje na danym poziomie. Obejmuje ona cechy typowe dla kwalifikacji nadawanych w szkolnictwie ogólnym, zawodowym i wyższym.
W Polsce rozróżnia się kwalifikacje pełne i cząstkowe.

Kwalifikacje pełne:

1. poziom I Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdzany jest:
    - świadectwem ukończenia sześcioletniej szkoły podstawowej,
    - świadectwem ukończenia szkoły muzycznej I stopnia,
    - świadectwem ukończenia sześcioletniej szkoły muzycznej I stopnia;
2. poziom II Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdzany jest:
    - świadectwem ukończenia ośmioletniej szkoły podstawowej;
3. poziom III Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdzany jest:
    - dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe:

    - po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
    - po ukończeniu szkoły zawodowej I stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. a b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
    - i po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie;
    - i po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie; dyplom zawodowy po ukończeniu szkoły I stopnia albo po spełnieniu warunków, o których
    - mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
    -i po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie;
    - świadectwo czeladnicze wydane po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej albo szkoły
    - zawodowej I stopnia po zdaniu egzaminów czeladniczych w zawodach objętych klasyfikacją
    - zawodów szkolnictwa zawodowego na podstawie wymagań określonych w podstawie
    - programowej kształcenia w zawodach;
    - świadectwo czeladnicze wydane po ukończeniu szkoły zawodowej I stopnia po zdaniu
    - egzaminu czeladniczego w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3b ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle;
4. poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, potwierdza się:
    - dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe:

- po ukończeniu technikum albo szkoły policealnej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- albo po ukończeniu szkoły zawodowej II stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

– oraz po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, świadectwem ukończenia szkoły średniej;

5. poziom V Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdza
   - dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego,
   - dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych,
   - dyplom ukończenia kolegium pracowników służb socjalnych;
   - zaświadczenie dyplomowanego specjalisty;
   - zaświadczenie dyplomowanego specjalisty technologa;
   - świadectwo ukończenia szkoły artystycznej potwierdzające nabycie tytułu zawodowego*,
   - dyplom zawodowy po ukończeniu szkoły policealnej albo po spełnieniu warunków, o
   - których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. d ustawy o systemie oświaty, a także po zdaniu
   - egzaminów zawodowych w danym zawodzie nauczanym wyłącznie w szkole policealnej
6. poziom VI Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdza:
   - dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia;
7. poziom VII Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdza:
   - dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia oraz jednolity dyplom ukończenia studiów
   - magisterskich;
8. poziom VIII Polskiej Ramy Kwalifikacji potwierdza:
   - doctoral diploma dyplom doktorski

   Poziom zróżnicowania w ramach:

8.1. Poziom I
bardzo proste zadania, wg szczegółowej instrukcji, pod bezpośrednim nadzorem

8.2. Poziom II
proste zadania, wg ogólnej instrukcji, pod kierunkiem

8.3. Poziom III
niezbyt proste zadania, wg ogólnej instrukcji, częściowo samodzielnie

8.4. Poziom IV
niezbyt skomplikowane zadania, częściowo bez instrukcji, samodzielnie

8.5. Poziom V
zadania bez instrukcji, kierowanie małym zespołem, ocenianie działań zespołów

8.6. Poziom VI
innowacyjne wykonywanie zadań, samodzielne podejmowanie decyzji

8.7. Poziom VII
tworzenie i rozwijanie modeli prawidłowego postępowania w środowisku pracy i życia, kierowanie grupą i branie za nią odpowiedzialności

8.8. Poziom VIII

rozwiązywanie problemów badawczych, uczestnictwo w wymianie doświadczeń i idei, także w środowisku międzynarodowym

4.4.2. Opis szkołyo/partnerów

W latach 1949-50 władze miasta Wieruszowa podejmowały starania o utworzenie Samorządowej Szkoły Rozwojowej na poziomie liceum, ale po kilku miesiącach Kuratorium Oświaty Powiatu Łódzkiego cofnęło zezwolenie z powodu braku funduszy i wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. W latach 1954-55 utworzono ósmą klasę Liceum Rozwojowego na poziomie liceum. Jednocześnie miasto awansowało do rangi powiatu, co pomogło utrzymać nową szkołę. Liczba klas wzrosła i szybko w jednym budynku ulokowano 7-letnią szkołę podstawową i 4-letnie liceum, tworząc 11-letnią szkołę podstawową i liceum. Nauka odbywała się w systemie dwuzmianowym. Pierwszy egzamin dojrzałości odbył się w 1958 roku, a 20 absolwentów otrzymało świadectwa dojrzałości.

W 1960 roku otwarto nowy budynek szkoły podstawowej. Upowszechnienie oświaty stało się bardziej realne, gdy dodatkowo utworzono klasy równoległe. W 1962 roku wybudowano Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika. Obie szkoły zaczęły funkcjonować oddzielnie.

1 września 1982 roku utworzono Zespół Szkół Ogólnokształcących, w którego skład weszły Szkoła Podstawowa nr 2 i Liceum Ogólnokształcące. Budowa nowej szkoły w mieście, która docelowo miała być gimnazjum, pozwoliła na ponowne rozdzielenie szkoły podstawowej i liceum. Od 1 września 1999 roku szkoła funkcjonuje jako Liceum Ogólnokształcące im.

Mikołaja Kopernika. Od 1 stycznia 2008 roku, uchwałą Rady Powiatu Wieruszowskiego, utworzono Zespół Szkół Ogólnokształcących, w którego skład weszły Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika i Liceum Uzupełniające dla Dorosłych.

Obecnie w szkole pracuje 29 nauczycieli i 3,5 pracownika obsługi i administracji.

Doświadczenie z lękiem u uczniów

Nauczyciele zauważają, że niektórzy uczniowie doświadczają momentów lęku w szkole. Czynniki, które mają wpływ wywołujący lęk w procesie nauczania, obejmują kontrolę wiedzy i ocenę - pytania na lekcji lub testy. Ważne są również interakcje nauczyciel-uczeń, atmosfera rywalizacji i brak przyjaznych relacji, a nawet brak akceptacji rówieśników.

Co więcej, lęk często wynika z problemów rodzinnych, przemocy rówieśniczej lub nieudanej integracji społecznej. Konsekwencje tych czynników są obserwowane w postaci niskiej samooceny, strachu przed porażką i braku chęci zaufania innym.

4.4.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Edukacja na temat lęku

W naszej szkole nauczyciele nie brali udziału w żadnych obowiązkowych kursach związanych z lękiem i problemami zdrowia psychicznego wśród nastolatków. Jednak nasza szkoła zapewnia dostęp do niektórych szkoleń online, które zajmują się problemem zdrowia psychicznego młodzieży. Nauczyciele zainteresowani tematem

mogą wziąć udział, ale mają również wsparcie doradców szkolnych, którzy są lepiej wykształceni w tym temacie, zwłaszcza lęku i depresji.

Struktura wsparcia

Pierwszym krokiem w radzeniu sobie z lękiem uczniów jest rozmowa z samymi uczniami. Wychowawca klasy informuje również rodziców o problemie i starają się pomóc. Jeśli przypadek jest bardziej złożony, jest psycholog szkolny lub pedagog, którzy są w szkole podczas zajęć i są chętni do pomocy. W naszym mieście działa również poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Usługa jest bezpłatna, chociaż pomoc nie jest udzielana od razu. Uczniowie muszą umówić się na wizytę. Sama szkoła zapewnia możliwości utrzymania zdrowia psychicznego w odpowiednim stanie poprzez dbanie o kondycję. Zajęcia WF są dostępne dla wszystkich uczniów, jest dostęp do siłowni, kortu tenisowego. Nauczyciele WF zapewniają szeroki zakres zajęć promujących dobre samopoczucie fizyczne.

Istniejące protokoły

Nie ma szczegółowych procedur pomagających uczniom radzić sobie z lękiem w szkole. Jednak rodzaje pomocy i zasady jej udzielania uczniom, rodzicom i nauczycielom są określone w Statucie szkoły. Podstawowe formy pomocy obejmują pomoc psychologiczno-pedagogiczną, którą zapewnia zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w skład którego wchodzi pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog.

Zachowania polegające na poszukiwaniu pomocy

Pierwszą osobą, u której uczniowie zazwyczaj szukają pomocy, jest wychowawca klasy lub inny zaufany nauczyciel. Nauczyciele są dostępni do konsultacji w wyznaczonych godzinach pracy - jest to jedna obowiązkowa godzina dla każdego nauczyciela. Jeśli uczniowie potrzebują bardziej profesjonalnej pomocy, mogą zwrócić się do specjalistów szkolnych. Podstawowe formy pomocy obejmują pomoc psychologiczno-pedagogiczną, którą zapewnia zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w skład którego wchodzi pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog. Do ich głównych zadań należy:

- prowadzenie zajęć mających na celu zapobieganie uzależnieniom, przemocy i zachowaniom ryzykownym wśród uczniów,
- ocena potrzeb i możliwości uczniów w kontekście emocjonalnym, poznawczym i społecznym,
- prowadzenie indywidualnych rozmów z uczniami, aby pomóc im poradzić sobie z trudnościami emocjonalnymi, takimi jak stres, lęk czy konflikty rówieśnicze,
- udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych (np. utrata bliskiej osoby, sytuacje traumatyczne),
- prowadzenie zajęć grupowych z zakresu radzenia sobie z trudnościami (np. radzenie sobie ze stresem, emocjami i lękiem).

Ponadto, zgodnie z Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością seksualną i ochronie nieletnich, w Szkole od 15 lutego 2024 r. wdrożono Standardy ochrony nieletnich przed przemocą. Określają one procedury reagowania w przypadku podejrzenia przemocy wobec ucznia. Na początku i na końcu roku szkolnego zespół nauczycieli i psycholog przeprowadzają ankietę dotyczącą samopoczucia uczniów oraz potrzeb edukacyjnych i przeszkód w nauce.

Konkretne działania

Aby zapobiec ewentualnym problemom, nasz zespół wsparcia składający się z dwóch pedagogów i psychologa organizuje warsztaty dla uczniów, jak radzić sobie z trudnościami w nauce, jak organizować naukę, zarządzać czasem, proponować strategie uczenia się, radzić sobie ze stresem.
Prowadzą również wykłady dla rodziców na spotkaniach nauczycielsko-rodzicielskich, aby uświadomić im problemy nastolatków i zaproponować rozwiązania.

Inne potrzeby

Nasza szkoła dokłada wszelkich starań, aby pomóc uczniom radzić sobie z ich problemami. Ze względu na rosnącą potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży większego wsparcia psychologicznego, szkoła bierze udział w zewnętrznych programach wsparcia młodzieży, zespół pedagogiczno-psychologiczny i nauczyciele stale doskonalą swoje umiejętności w zakresie skuteczniejszego wsparcia dla młodzieży. Szukamy różnych pomysłów, rozwiązań, aby pomóc tym, którzy potrzebują wsparcia psychicznego. Dzięki niewielkiej liczbie uczniów i jasnym zasadom funkcjonowania w środowisku szkolnym, tworzymy atmosferę opartą na szacunku, otwartości i życzliwości, co z kolei przekłada się na lepsze wyniki w nauce uczniów, lepsze funkcjonowanie i mniejsze ryzyko zaburzeń psychicznych, w tym lęków i nerwic. Jasne zasady funkcjonowania szkoły z pewnością pomogą w radzeniu sobie z problemem – gdy uczeń zna konsekwencje swojego pozytywnego i negatywnego zachowania, ma kontrolę nad swoimi decyzjami i konsekwencjami, co zmniejsza poziom odczuwanego przez niego niepokoju. Wsparcie i życzliwość nauczycieli i rówieśników zbudują przekonanie, że żaden z uczniów nie zostanie sam w trudnej sytuacji.
Treningi regulacji emocji - rozwijanie umiejętności uczniów w rozpoznawaniu, nazywaniu, kontrolowaniu i wyrażaniu uczuć pozwala im radzić sobie z lękiem o wiele lepiej.

Zachęcające wyzwania

Jednym z najważniejszych sposobów radzenia sobie z lękiem jest wchodzenie w stresujące sytuacje i konfrontowanie się z nimi. W przyjaznej atmosferze uczniom jest o wiele łatwiej podjąć ten wysiłek.

4.5. PORTUGALIA

4.5.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Dekret-Lei nr 54/2018, wydany 6 lipca 2018 r., podkreśla zaangażowanie rządu Portugalii w tworzenie inkluzywnego systemu edukacji. Dekret ten jest zgodny z priorytetem zakładania szkół inkluzywnych, w których wszyscy uczniowie, niezależnie od ich osobistych i społecznych okoliczności, mogą osiągnąć poziom edukacji promujący ich pełne włączenie społeczne. Dekret wspiera prawo do edukacji inkluzywnej, odpowiadając na potencjał, oczekiwania i potrzeby uczniów w ramach wspólnego projektu edukacyjnego.

Dekret nakazuje utworzenie zespołów multidyscyplinarnych w każdej szkole. Zespoły te są odpowiedzialne za identyfikację środków wsparcia, monitorowanie ich skuteczności i angażowanie nauczycieli, rodziców i uczniów w ten proces. Zespoły te powinny działać holistycznie, biorąc pod uwagę czynniki akademickie, behawioralne, społeczne, emocjonalne i środowiskowe podczas oceny potrzeb uczniów. Zwiększono również rolę rodziców lub opiekunów, przyznając im określone prawa i obowiązki aktywnego uczestnictwa w edukacji ich dzieci. Szkoły są zachęcane do rozwijania partnerstw z lokalnymi podmiotami, wykorzystując zasoby społeczności w celu wspierania integracji edukacyjnej. Partnerstwa te mają na celu wdrożenie środków wsparcia, indywidualnych programów edukacyjnych i planów przejściowych dla życia po szkole.

Dekret-Lei nr 54/2018 zawiera wytyczne dotyczące różnych środków wsparcia dla uczenia się i integracji, podzielonych na trzy główne poziomy: interwencje ogólne, selektywne i dodatkowe. Środki te mają na celu zaspokojenie zróżnicowanych potrzeb uczniów, zapewnienie równego dostępu do edukacji i promowanie ich pełnego uczestnictwa i sukcesu w środowisku szkolnym:

Środki ogólne/uniwersalne

Środki uniwersalne mają na celu zapewnienie korzyści wszystkim uczniom, wspieranie środowiska inkluzywnego poprzez zaspokojenie ogólnych potrzeb całej społeczności uczniowskiej. Środki te są proaktywne i zapobiegawcze, mające na celu promowanie uczestnictwa i sukcesów w nauce. Kluczowe środki uniwersalne obejmują:

- Zróżnicowane nauczanie: Nauczyciele dostosowują swoje metody i strategie nauczania, aby uwzględnić różne style uczenia się, umiejętności i zainteresowania wszystkich uczniów.
- Dostosowania programu nauczania: Wprowadzane są zmiany w sposobie przedstawiania i oceniania informacji, bez zmiany podstawowych treści lub oczekiwań. Może to obejmować dostarczanie pomocy wizualnych, uproszczonych tekstów lub alternatywnych metod oceny w celu zaspokojenia różnych potrzeb edukacyjnych.
- Działania wzbogacające: Zapewniane są możliwości rozszerzonej nauki i zaangażowania wykraczające poza standardowy program nauczania, w tym zajęcia pozalekcyjne, specjalne projekty lub zaawansowane kursy, które stanowią wyzwanie i stymulują intelektualny rozwój uczniów.
- Promowanie zachowań prospołecznych: Szkoły wdrażają programy i działania, które zachęcają do pozytywnych interakcji społecznych i relacji między uczniami. Może to obejmować mentoring rówieśniczy, szkolenia

w zakresie umiejętności społecznych i inicjatywy mające na celu rozwijanie wspierającej i pełnej szacunku kultury szkoły.

- Interwencje w małych grupach: W przypadku uczniów, którzy mogą potrzebować dodatkowego wsparcia w określonych obszarach, wdrażane są interwencje w małych grupach. Grupy te koncentrują się na ukierunkowanych umiejętnościach, takich jak czytanie ze zrozumieniem lub rozwiązywanie problemów matematycznych, zapewniając bardziej spersonalizowane instrukcje.

Środki selektywne

Środki selektywne to ukierunkowane interwencje dla uczniów, którzy wykazują wyższe ryzyko niepowodzenia w nauce lub mają szczególne potrzeby edukacyjne, które nie są w pełni uwzględniane przez środki uniwersalne. Środki te wymagają bardziej zindywidualizowanego podejścia i często obejmują dodatkowe zasoby. Kluczowe środki selektywne obejmują:

- Zróżnicowane ścieżki programowe: Dostosowane ścieżki edukacyjne są tworzone w celu dostosowania do indywidualnych potrzeb i celów uczniów.
- Nieistotne adaptacje programu nauczania: Wprowadzane są dostosowania do treści i celów programu nauczania bez znaczącej zmiany oczekiwanych rezultatów uczenia się (zmiany w kolejności dostarczania treści lub priorytetyzacji określonych celów uczenia się).
- Wsparcie psychopedagogiczne: Specjalistyczne usługi wsparcia, takie jak doradztwo, terapia lub coaching akademicki, są świadczone w celu zaspokojenia psychologicznych i edukacyjnych potrzeb uczniów.
- Przewidywanie i wzmacnianie uczenia się: Dodatkowy czas i zasoby dydaktyczne są przydzielane, aby pomóc uczniom opanować kluczowe koncepcje i umiejętności.
- Wsparcie w ramach zajęć edukacyjnych: Oferujemy sesje korepetycji indywidualnych lub w małych grupach, aby zapewnić spersonalizowaną pomoc i wskazówki.

Dodatkowe środki

Dodatkowe środki to intensywne i zindywidualizowane interwencje dla uczniów ze znacznymi i trwałymi potrzebami edukacyjnymi. Środki te często wymagają specjalistycznych zasobów i są wdrażane, gdy uniwersalne i selektywne środki są niewystarczające:

- Nauka przedmiotowa: Uczniowie mogą uczestniczyć w zajęciach z określonych przedmiotów lub modułów, koncentrując się intensywnie na obszarach, w których potrzebują największego wsparcia.
- Istotne dostosowania programu nauczania: Wprowadzane są istotne modyfikacje programu nauczania, aby uwzględnić wyjątkowe potrzeby edukacyjne uczniów.
- Indywidualne plany przejściowe: Dla uczniów przygotowujących się do przejścia z jednego etapu edukacji do drugiego (np. ze szkoły podstawowej do średniej lub ze szkoły do pracy) opracowywane są zindywidualizowane plany. Plany te określają niezbędne kroki i usługi wsparcia, aby zapewnić płynne i udane przejście.

- Ustrukturyzowane metody nauczania: Stosowane są konkretne strategie nauczania, takie jak podejście TEACCH dla uczniów z autyzmem, aby zapewnić spójne i wspierające środowisko edukacyjne.
- Rozwój umiejętności autonomii osobistej i społecznej: Programy i zajęcia mają na celu zwiększenie niezależności i kompetencji społecznych uczniów. Może to obejmować szkolenia zawodowe, edukację w zakresie umiejętności życiowych oraz możliwości interakcji społecznych i zaangażowania się w życie społeczności.

Lęk u uczniów jest poważnym problemem, który może mieć wpływ na wyniki w nauce, interakcje społeczne i dobre samopoczucie. Uznając różnorodne przejawy lęku — od ogólnego stresu i lęku społecznego po poważne zaburzenia lękowe — Dekret-Lei nr 54/2018 zapewnia ramy dla edukacji inkluzywnej, która uwzględnia potrzeby wszystkich uczniów. Dekret ten podkreśla znaczenie tworzenia środowiska edukacyjnego, które jest nie tylko dostępne dla wszystkich, ale także wspierające i reagujące na wyzwania związane ze zdrowiem psychicznym, z którymi mogą się mierzyć uczniowie.

Środki te mają na celu stworzenie atmosfery szkolnej, w której każdy uczeń może odnieść sukces, niezależnie od swoich indywidualnych wyzwań. Uniwersalne środki promują ogólną atmosferę dobrego samopoczucia i redukcji stresu, podczas gdy środki selektywne oferują ukierunkowane wsparcie dla tych, którzy potrzebują dodatkowej pomocy. W przypadku uczniów ze znacznym i uporczywym lękiem dodatkowe środki zapewniają intensywne, zindywidualizowane interwencje.

Wdrażanie tych środków obejmuje współpracę edukatorów, rodziców, specjalistów zdrowia psychicznego i samych uczniów. Promując holistyczne podejście, Dekret-Lei nr 54/2018 zapewnia, że szkoły są wyposażone w narzędzia do radzenia sobie z różnymi rodzajami lęku, których mogą doświadczać uczniowie, tym samym poprawiając ich wyniki edukacyjne i rozwój osobisty. Te ramy nie tylko podkreślają znaczenie osiągnięć akademickich, ale także stawiają na pierwszym miejscu psychiczne i emocjonalne dobro każdego ucznia, co jest zgodne z szerszymi celami prawdziwie inkluzywnego systemu edukacyjnego.

4.5.2. Opis szkołyo/partnerów

Portugalskie konsorcjum projektu nie obejmuje szkół jako partnerów. W celu zapewnienia wykonalności, dwie szkoły z obszaru metropolitalnego Porto z poziomem szkoły średniej zostały zarejestrowane na bezpośrednie zaproszenie. Gromadzenie danych nastąpiło po uzyskaniu zezwolenia od odpowiedniej administracji szkoły, a przetwarzanie danych przeprowadzono w obiektach instytucji uczestniczących w projekcie.

Pierwsza szkoła została utworzona w 1988/1989 roku pod nazwą Escola Secundária de Arcozelo. W 2000 roku szkołę przemianowano na Escola Arquiteto Oliveira Ferreira (ESAOF), na cześć architekta Francisco de Oliveira Ferreira, który został patronem szkoły. Szkoła znajduje się w Arcozelo, Vila Nova de Gaia, Portugalia, a jej terytorium edukacyjne rozciąga się przez parafie Arcozelo, Gulpilhares, S. Félix da Marinha i Serzedo, obszar, na którym przecinają się wiejski, deficytowy przemysł i niektóre usługi. Jednak wybrzeże sprzyja rozwojowi kąpieliska, z dobrą infrastrukturą i innowacyjnymi produktami, które przyciągają turystów przez cały rok, szczególnie w sezonie letnim, gdy wzrasta popyt turystyczny, co pozwala na zwiększenie zatrudnienia sezonowego. Budynki szkoły są otoczone zielonymi terenami, w tym ogrodem pedagogicznym ze szklarnią, stworzonym

w ramach projektu „Sow to Spoon". Przestrzeń ta jest dbana i ulepszana przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, którzy uczęszczają na indywidualny program nauczania. Uczęszcza do niej sześciuset uczniów w klasach od 7 do 12. Jeśli chodzi o kadrę nauczycielską, jest ich łącznie osiemdziesięciu dwóch. Jeśli chodzi o kadrę niepedagogiczną, stanowią oni łącznie dwudziestu sześciu asystentów technicznych i operacyjnych.

Projekt edukacyjny obejmuje prowadzenie młodych ludzi w procesie uczenia się, aby być, zmotywowany, rygorystyczny i zdyscyplinowany. Tak więc proces edukacyjny opiera się na zasadach i wartościach demokratycznego obywatelstwa, humanizmu, wspólnego przywództwa, prymatu pedagogicznego, z myślą o autonomii, myśleniu krytycznym, odpowiedzialności, dyscyplinie i promowaniu kultury inkluzywności. Szkoła przyjęła w ostatnich dziesięcioleciach wielu uczniów z Brazylii, Wenezueli, Chin i pochodzenia ukraińskiego, niektórzy z nich nie zawsze mówią po portugalsku. Oprócz formalnej oferty edukacyjnej w szkole działa również kilka klubów i warsztatów, które zapewniają uczniom możliwości osobistego rozwoju i pełnego zajęcia czasu szkolnego, wykorzystując dostępne urządzenia i wzbogacania nauki programowej, jednocześnie przyjmując siebie jako formy edukacji dla bardziej świadomego i partycypacyjnego obywatelstwa. Przykładami projektów realizowanych w szkole są: szkoła ekologiczna, warsztaty czytelnicze, warsztaty ustne (angielski/niemiecki), warsztaty sztuk stosowanych, warsztaty recyklingu, klub europejski, klub ogrodniczy, klub szachowy, klub tenisa stołowego oraz warsztaty dynamizacji sportu, które stanowią wewnętrzną działalność szkoły. Sport, telewizja w szkole, szkolne radio i chór muzyczny to przykłady projektów realizowanych w szkole.

Drugą zaproszoną szkołą była Escola Básica e Secundária de Pedrouços (EBSP), która jest główną szkołą klastra (Agrupamento de escolas de Pedrouços - AE Pedrouços), którego terytorium edukacyjne rozciąga się na dwie gminy, Maia i Gondomar, obsługując parafie Pedrouços (Maia) i częściowo Águas Santas (Maia) i Rio Tinto (Gondomar). Oficjalnie ogłoszono ją pod nazwą Escola Básica de D. Paio Mendes w roku szkolnym 1972/1973, a klasy odpowiadają obecnie drugiemu i trzeciemu cyklowi. Oferta edukacyjna EBSP została później rozszerzona o ISCED 3, podczas gdy ISCED 0 i pierwsze 4 lata ISCED 2 są obsługiwane przez 8 innych szkół z klastra. Razem mają około 1900 uczniów, z których około 10% ma obywatelstwo obce, a 7% korzysta z selektywnego i dodatkowego wsparcia edukacyjnego i środków integracyjnych, wzmacniając wielokulturowy i integracyjny charakter. W tym sensie szczególną uwagę zwraca się na kontekst społeczno-ekonomiczny i kulturowy AE Pedrouços, ponieważ około 37% uczniów jest zależnych od wsparcia socjalnego szkoły. Ta rzeczywistość podkreśla zwiększone trudności społeczno-ekonomiczne, zaostrzone przez pandemię, a obecnie przez konflikt zbrojny i kryzys inflacyjny, które muszą być wzięte pod uwagę przez AE Pedrouços, wzywając do większej liczby środków wsparcia, które zapewnią warunki równości i wszechstronnego rozwoju człowieka dla każdego ucznia. AE Pedrouços korzysta z TEIP (Priority Education Intervention Territories) od 2006/2007r. ram prawnych programu w Portugalii mającego na celu poprawę wyników edukacyjnych w szkołach zlokalizowanych na obszarach w trudnej społecznie i ekonomicznie sytuacji. Inicjatywa koncentruje się na rozwiązywaniu takich problemów, jak niepowodzenia w nauce, absencja i wykluczenie społeczne, poprzez wdrażanie ukierunkowanych interwencji i zapewnianie dodatkowego wsparcia oraz zasobów dla tych szkół.

Priorytety TEIP, które przewodzą Planowi Ulepszeń, pozwoliły na wdrożenie kilku inicjatyw wspierających i promujących jakość, takich jak Community in Formation (Różnorodność ofert edukacyjnych i alternatywne ścieżki edukacyjne), Psychology Office, Apazigua Office, Inclusion Support Club, Peer-to-Peer support for new students and peer-to-peer Academic Support. AE Pedrouços zawsze odgrywała aktywną rolę obywatelską i kulturalną wśród obywateli tego obszaru. Dziś nadal jest to pluralistyczna i wielokulturowa szkoła, w której wolni mężczyźni i kobiety uczą i studiują. Zgodnie z Educational Project na lata 2022-2025 aspirują do uznania za swoje zaangażowanie w doskonałość, innowacyjność, inkluzywność społeczną odpowiedzialność w rozwijaniu odpowiedzialnych obywateli.

W ESAOF przeprowadzono wywiady z:

- dyrektorem, którego główną rolą jest organizacja i zarządzanie szkołą, ma wykształcenie filozoficzne i psychologiczne, a także podyplomowe studia w zakresie niepełnosprawności wielorakich i chorób poznawczych.
- psychologiem pracującym w tej szkole od około czterech lat, który specjalizuje się w opiece nad dziećmi, które są ofiarami nadużyć i radzi sobie z lękiem związanym z wynikami w nauce, szczególnie podczas testów i egzaminów.

W EBSP przeprowadzono wywiady z:

- nauczycielem języka hiszpańskiego w szkole średniej i gimnazjum, który pełni również kilka funkcji administracyjnych i średniego szczebla zarządzania, takich jak koordynator strategii edukacji obywatelskiej, wychowawca klasy 11., koordynator Wewnętrznego Centrum Szkoleniowego i doradca ds. staży dla nauczycieli.
- nauczycielem biologii i geologii w szkole średniej i gimnazjum, który również prowadził kursy zawodowe i pełni funkcję wychowawcy klasy.

Żaden z ankietowanych nie zgłosił szczególnego wykształcenia dotyczącego lęku w kontekście edukacyjnym, a wszyscy mają doświadczenie w radzeniu sobie z lękiem u uczniów w wieku od 15 do 18 lat.

4.5.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Zdaniem respondentów jest, że ogólnie rzecz biorąc zarówno nauczyciele, jak i szkoły zwracają uwagę na lęk jako potencjalny problem, chociaż jest pole do poprawy. Z wywiadów wynika, że lęk jest przydatny w kontekście edukacyjnym, ale także może być potencjalnym problemem, jeśli nie jest leczony. W ostatnich latach zauważono wzrost lęku u uczniów, przy czym wielu odczuwa lęk, w poważnych przypadkach, otrzymując zewnętrzne wsparcie.

Niepewność i strach przed nieznanym związane z przejściem ze szkoły średniej na poziom licealny i wynikami w nauce są konsekwentnie wymieniane jako potencjalne przyczyny i wyzwalacze lęku. W odniesieniu do wyników uczniów i wyników w nauce wyraźnie odniesiono się do: presji na uzyskanie dobrych ocen, ukończenia sesji/semestrów w terminie, dobrego zdania egzaminów i osiągnięcia poziomów wymaganych do dostania się na studia. Dotyczy to złego zarządzania oczekiwaniami i presji na osiągnięcie celów oraz trudności w radzeniu sobie z frustracją w przypadku niemożności osiągnięcia celów, co również zostało wyraźnie zauważone. Presja jest poświadczona jako narzucona sobie, a także generowana przez środowisko szkolne i domowe. Czynniki rodzinne, w tym niestabilne środowisko domowe i narażenie na przemoc, zostały wymienione w obu szkołach, a buntownicze zachowanie nastolatków

zostało również wymienione jako przyczyniające się do stresu. Z drugiej strony, całkowity brak motywacji został również uwzględniony przez jednego z respondentów. Odniesiono się również do konkretnych problemów patologicznych, takich jak strach przed tłumem lub wystąpieniami publicznymi oraz problemów sensorycznych (np. światło i dźwięk) u uczniów ze specjalnymi trudnościami.
Zgłoszono kilka sytuacji jako problemy wynikające lub związane z lękiem:

Several situations were reported as problems resulting or relating with anxiety:

- Zwiększony poziom stresu i lęku w klasie
- Uczucie nieprzygotowania pomimo dobrego przygotowania, uczniowie czują się niezdolni pomimo swoich umiejętności
- Narastający niepokój podczas ocen i klasyfikacji, a nawet trudności w wypełnianiu formalnych ocen
- Wyzwania w utrzymywaniu odpowiednich relacji interpersonalnych, z agresywnymi reakcjami wobec nauczycieli
- Zwiększone konflikty między rówieśnikami, w tym przypadki agresji i konfrontacji fizycznych
- Problemy dyscyplinarne
- Częste nieobecności w szkole

Zgłaszano stałe wsparcie ze strony administracji szkoły, a także dostęp do usług psychologicznych w szkole w obu szkołach. Program TEIP jest wymieniony jako okazja do wdrożenia większej liczby inicjatyw związanych z dobrostanem. Konkretne strategie i projekty dotyczące dobrostanu i kontroli lęku różnią się w zależności od szkoły i obejmują:

- Wsparcie w nauce z nauczycielami w celu przedstawienia metod nauki i pomocy w zarządzaniu czasem i oczekiwaniami dla wszystkich uczniów (np. program A2A) oraz programy korepetycji dla uczniów mających problemy z wynikami w szkole (w obu szkołach);
- Regularna promocja aktywności fizycznej (w obu szkołach), w tym klub taneczny i zorganizowane zajęcia sportowe w szkole;
- Tygodniowy czas dzielenia się (1 godz. 30 min.) na rozmowy o tym, czego chcą uczniowie, o samotności i powracających tematach dobrego samopoczucia;
- Zajęcia ułatwiające integrację społeczną nowym uczniom ze szczególnym uwzględnieniem służby społecznej i rozwoju osobistego (klub Ububtu) oraz plany rozszerzenia ich na zmianę cyklu
- Klub ogrodniczy
- Klub filozoficzny
- Projekty edukacji zdrowotnej i obywatelskiej, w tym partnerstwa z organizacjami zewnętrznymi, inne krótkoterminowe działania mające na celu rozwiązywanie konfliktów emocjonalnych.

Interwencje zapobiegawcze z wczesnej edukacji w celu zapobiegania konfliktom i znęcaniu się, z których niektóre są częścią programu TEIP „Projekt Apazigua - Pacify".
Zgłoszono również dodatkowe strategie, bardziej skłonne do interwencji po zidentyfikowaniu potencjalnego problemu. W ramach programu TEIP „Apazigua – projekt Pacify" zapewnia usługi mediacyjne, aby pomóc w zarządzaniu konfliktami

i zapewnić natychmiastowe wsparcie, w tym salę wyciszenia, podczas gdy druga szkoła ma GIP (Priority Intervention Office). W klasie oprócz psychologa szkolnego wymieniono informowanie i angażowanie rady klasowej, bezpośrednią komunikację z rodzicami i działania wspierające. Lęk zdiagnozowany jako patologiczny jest wspierany przez psychologów i lekarzy z ośrodka zdrowia, działa również współpraca ze szpitalami i innymi podmiotami w celu pomocy w leczeniu.

Mimo to wszyscy ankietowani zidentyfikowali potrzebę radzenia sobie z problemem, potrzebowali dodatkowych źródeł i domagali się większej autonomii, aby skutecznie wdrażać dobre pomysły. Szersza realizacja projektów wymagała większych zasobów, a mianowicie stałych psychologów w szkołach i większej liczby godzin dydaktycznych przeznaczonych na programy korepetycji. Wyrażono również potrzebę bardziej proaktywnych środków zapobiegających eskalacji lęku. Oczekuje się, że obejmie to promowanie kultury, w której błędy są postrzegane jako okazje do nauki i integrowanie technik uważności i relaksacji w klasie, szczególnie przed formalną oceną. Obecne zasoby są opisywane jako skupione na latach przejściowych cyklu i wynikach w nauce, w związku z czym pomijane są bardziej szczegółowe projekty ukierunkowane na zapobieganie problemowi lęku. Sugeruje się położenie nacisku na zajmowanie się lękiem od najmłodszych lat, aby zapobiec jego eskalacji w miarę postępów uczniów w szkole.

Chociaż nauczyciele są ogólnie świadomi jeśli chodzi o problem lęku u uczniów, jednak opisano pewną niechęć do wdrażania czasochłonnych interwencji z powodu presji programu nauczania, szczególnie na poziomie szkoły średniej.

Ponadto, równoważenie potrzeby tradycyjnej wiedzy merytorycznej i tradycyjnych metod oceny, wymaganych przez obowiązkowe egzaminy krajowe, z rozwijaniem szerszych kompetencji i umiejętności jest opisywane jako obecny konflikt promujący lęk związany z oceną wśród uczniów. Zarówno środowisko szkolne, jak i domowe muszą zmniejszyć presję na uczniów, aby złagodzić stres i lęk poprzez bardziej wspierające środowisko.

Mile widziane byłyby inicjatywy szkoleniowe dla nauczycieli, mające na celu zwiększenie świadomości, ale głównie wzmacniające praktyczne strategie radzenia sobie z problemem lęku wśród uczniów.

4.6. SŁOWENIA

4.6.1. Instytucjonalne ramy krajowe

W słoweńskim systemie edukacji nadrzędne prawo – Ustawa o organizacji i finansowaniu edukacji – określa cele wychowania i edukacji, które obejmują między innymi:

- Zapewnienie optymalnego rozwoju jednostki, bez względu na płeć, pochodzenie społeczne i kulturowe, religię, rasę, pochodzenie etniczne i narodowe oraz konstytucję fizyczną i psychiczną lub niepełnosprawność;
- Edukacja na rzecz wzajemnej tolerancji, rozwijanie świadomości równości płci, poszanowania różnic i współpracy z innymi, poszanowania praw dziecka i człowieka oraz podstawowych wolności, rozwijanie równych szans dla obu płci, a tym samym rozwijanie umiejętności życia w społeczeństwie demokratycznym;
- Równe szanse wychowania i edukacji na obszarach ze szczególnymi problemami rozwojowymi;
- Zapewnienie równych szans wychowania i edukacji dzieciom z mniej stymulujących środowisk społecznych;
- Zapewnienie równych szans wychowania i edukacji dzieciom, młodzieży i dorosłym ze specjalnymi potrzebami;
- Kształcenie i szkolenie na rzecz zrównoważonego rozwoju i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie demokratycznym, co obejmuje głębsze zrozumienie i odpowiedzialną postawę wobec siebie, własnego zdrowia, innych ludzi, własnej i innych kultur, środowiska naturalnego i społecznego oraz przyszłych pokoleń.

Ustawa ta stanowi również, że instytucje zajmujące się wychowaniem i edukacją muszą zapewnić bezpieczne i stymulujące środowisko do nauki zgodne z tymi celami, w których zabronione są kary cielesne wobec dzieci i wszelkie inne formy przemocy wobec dzieci i między nimi, a także nierówne traktowanie ze względu na płeć, orientację seksualną, pochodzenie społeczne i kulturowe, religię, rasę, pochodzenie etniczne i narodowe oraz różnice w rozwoju fizycznym i psychicznym.

W 2018 r. uchwała w sprawie programu zdrowia psychicznego ogłosiła jako jeden ze swoich głównych celów promocję zdrowia psychicznego, zapobieganie zaburzeniom psychicznym i destygmatyzację zaburzeń psychicznych w różnych grupach docelowych. Konkretnym celem, ukierunkowanym na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, była promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie problemom ze zdrowiem psychicznym u dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych i społecznościach lokalnych.

Wiodącymi zaangażowanymi ministerstwami są MIZŠ (Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu), MZ (Ministerstwo Zdrowia), MDDSZ (Ministerstwo Pracy, Rodziny, Spraw Społecznych i Równych Szans) i MNZ (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych).

Środki zaproponowane w uchwale w sprawie programu zdrowia psychicznego, ukierunkowanego na placówki edukacyjne, są następujące:

- DZIAŁANIE 1: Przygotowanie protokołów wzajemnej współpracy między dostawcami i programami w zakresie promocji i profilaktyki.

- DZIAŁANIE 2: Systematyczne wprowadzenie koncepcji promocji zdrowia psychicznego w przedszkolach i szkołach oraz międzyprzedmiotowe traktowanie tematów zdrowotnych.
- DZIAŁANIE 3: Systematyczne wprowadzenie sprawdzonych i ocenionych programów promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży.
- DZIAŁANIE 4: Systematyczne wprowadzenie opartych na dowodach programów wczesnej interwencji, w tym programów rodzicielskich, programów wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży oraz programów dla nauczycieli.
- DZIAŁANIE 5: Testowanie pilotażowe i stopniowe systematyczne wprowadzanie sprawdzonych, skutecznych programów ograniczania przemocy rówieśniczej, które zwiększają wrażliwość dzieci na ten problem i w szczególności odnoszą się do zidentyfikowanych przypadków przemocy rówieśniczej i przemocy rówieśniczej w Internecie, a także programów, które skutecznie tworzą bezpieczne i zachęcające środowisko szkolne.
- DZIAŁANIE 6: Szkolenie i wzmocnienie współpracy poradni szkolnych z Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży (CDZOM) poprzez uwzględnienie zagadnień zdrowia psychicznego w koncepcji pracy poradni szkolnych oraz
- z Centrum Pracy Socjalnej (CSD) w pracy z dziećmi i młodzieżą z trudnościami
- w uczeniu się i problemami zdrowia psychicznego. Przygotowanie protokołów współpracy w celu skuteczniejszej współpracy.
- DZIAŁANIE 7: Opracowanie i wdrożenie programów dla grup młodzieży narażonych na wykluczenie (np. osoby porzucające szkołę, mniejszości, migranci).
- DZIAŁANIE 8: Opracowanie i wprowadzenie nowych podejść i kanałów komunikacji w celu promowania zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży (ICT, e-zdrowie psychiczne).
- DZIAŁANIE 9: Opracowanie rekomendacji i środków w zakresie wychowania
- i ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w dobie mediów cyfrowych,
- w celu zapobiegania uzależnieniom niechemicznym (granie w gry komputerowe, hazard, sieci społecznościowe).
- DZIAŁANIE 10: Opracowanie programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania uzależnieniom niechemicznym.
- DZIAŁANIE 11: Zapewnienie bezpiecznego i stymulującego środowiska edukacyjnego.
- DZIAŁANIE 12: Zapewnienie programów szkół szpitalnych w celu integracji ze środowiskiem szkoły domowej w trakcie leczenia i po nim, aż do momentu pełnej integracji ze szkołą domową, a także późniejsze doradztwo i nawiązanie kontaktu ze szkołą domową.

Choć Uchwała w sprawie Narodowego Programu Zdrowia Psychicznego (ReNPDZ18–28) obowiązuje do 2028 r., wiele z proponowanych środków nie zostało jeszcze zrealizowanych.

4.6.2. Opis szkołyo/partnerów

Srednja šola Slovenska Bistrica została założona w latach 1998/1999. Znajduje się w mieście i gminie Slovenska Bistrica.

Gmina Slovenska Bistrica, położona w północno-wschodniej części Słowenii, jest ważnym ośrodkiem gospodarczym i edukacyjnym w regionie. Lokalna gospodarka opiera się na przemyśle, rzemiośle, rolnictwie i usługach. Do głównych sektorów przemysłowych należą obróbka metali, obróbka drewna i produkcja sprzętu elektrycznego. W gminie działa kilka odnoszących sukcesy firm, które działają zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym, przyczyniając się do wysokiego wskaźnika zatrudnienia i wzrostu gospodarczego.

W dziedzinie edukacji gmina oferuje szeroki wachlarz placówek edukacyjnych, w tym przedszkola, szkoły podstawowe i szkołę średnią. Szkoły w gminie są dobrze wyposażone i stosują nowoczesne podejścia pedagogiczne, zapewniając wysokiej jakości edukację i promując rozwój młodych talentów.

Srednja šola Slovenska Bistrica oferuje kilka programów edukacyjnych. Należą do nich: General Gymnasium, Metallurgical Technician, Economic Technician, Economic Technician PTI (Vocational-Technical Education) i Retailer programs. Obecnie w 18 klasach uczy się 415 uczniów. Liczebność klas waha się od 15 (grupy laboratoryjne) do 28-30, a w niektórych klasach jest ich zaledwie siedem, ze względu na niską liczbę zapisanych osób.

Programy edukacyjne:

1. Gimnazjum ogólne:
    - Koncentruje się na szerokiej edukacji z możliwością kontynuowania nauki na poziomie uniwersyteckim.
    - Studenci biorą udział w różnych projektach badawczych i konkursach, osiągając wysokie wyniki zarówno w kraju, jak i za granicą.
2. Technik metalurgiczny:
    - Skierowany na edukację techniczną ze szczególnym uwzględnieniem metalurgii i przemysłu przetwórczego.
    - Program obejmuje praktyczne szkolenie i ścisłą współpracę z firmami przemysłowymi, co pozwala studentom zdobyć konkretne doświadczenie zawodowe w trakcie nauki.
3. Technik ekonomiczny i technik ekonomiczny PTI:
    - Koncentruje się na ekonomii, przedsiębiorczości i zarządzaniu biznesem.
    - Program obejmuje „Firmę szkoleniową”, w której studenci zakładają symulowane firmy i uczą się umiejętności biznesowych poprzez praktyczne przykłady.
4. Sprzedawca detaliczny:
    - Szkolenie do pracy w handlu detalicznym i sprzedaży.
    - Nacisk kładziony jest na praktyczną wiedzę bezpośrednio stosowaną w miejscu pracy w sektorze handlu detalicznego.

Srednja šola Slovenska Bistrica jest stosunkowo młodą placówką edukacyjną. Szkoła osiągnęła wysoki poziom jakości edukacji i zyskała uznanie za zaangażowanie we wspieranie uczniów. Szkoła dąży do kreatywności, otwartości i współpracy, o czym świadczą liczne projekty i osiągnięcia uczniów. Oprócz formalnej oferty edukacyjnej istnieje kilka klubów i projektów, w których uczniowie mogą odkrywać swoje

zainteresowania i rozwijać się osobiście. Wśród tych klubów znajdują się Reading Workshops, European Club, Chess Club, Volunteer Club i kilka klubów skupionych na wzbogacaniu wiedzy akademickiej poprzez udział w różnych konkursach.
Kadra nauczycielska składa się z 45 pracowników. Kadra niepedagogiczna składa się z czterech osób (2 asystentów laboratoryjnych, 1 woźny szkolny). Personel administracyjny obejmuje siedem osób: dyrektora, zastępcę dyrektora, sekretarza szkoły, księgowego i zespół doradców szkolnych (pedagog, psycholog, pedagog inkluzywny). Kilka osób w administracji łączy swoje role z rolami nauczycielskimi i są mocno zaangażowane w proces edukacji.
Proces edukacyjny opiera się na zasadach i wartościach współpracy, kreatywności i wiedzy. Szkoła promuje kulturę integracji. W ostatnich dekadach przyjęła wielu uczniów imigrantów, głównie pochodzących z Kosowa lub innych krajów byłej Jugosławii, którzy przybywają do szkoły z różnymi kompetencjami w języku słoweńskim. Dla tych uczniów szkoła oferuje kurs języka i kultury słoweńskiej, a także inne udogodnienia (opóźniony okres oceniania, dostosowanie czasu, lekcje indywidualne itp.).
W szkole jest obecnie 27 uczniów z indywidualnymi programami edukacyjnymi (IEP) dla różnych trudności w uczeniu się i mobilności, problemów ze słuchem i/lub trudności emocjonalnych i behawioralnych, rozłożonych w różnych programach. Szkoła zapewnia również IEP dla kilku sportowców, którzy rywalizują na szczeblu państwowym.

4.6.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Edukacja na temat lęku

Nauczyciele nie otrzymali szkolenia na temat lęku i problemów ze zdrowiem psychicznym rozpoczynając pracę, ale dostępnych jest kilka programów rozwoju zawodowego skupionych na przemocy wśród młodzieży i problemach ze zdrowiem psychicznym. Udział w tych programach jest dobrowolny i zależy od zainteresowań i potrzeb poszczególnych nauczycieli. Poruszane są tematy takie jak przemoc w Internecie, przemoc rówieśnicza i warsztaty dotyczące zdrowia psychicznego. Na przykład doradcy szkolni uczestniczyli w kilku seminariach na temat radzenia sobie z problemami ze zdrowiem psychicznym uczniów, w tym lękiem i depresją. Szkolne służby doradcze zapewniają również ciągłe kształcenie dla nauczycieli.

Doświadczenie z lękiem u uczniów

Nauczyciele zauważają, że wielu uczniów odczuwa lęk, zwłaszcza rozpoczynając naukę w szkole, z powodu nieufności i strachu przed integracją. Innym częstym źródłem lęku są oceny, kiedy lęk przed porażką i zachowania unikające często uniemożliwiają uczniom odniesienie sukcesu. Lęk często wynika z problemów rodzinnych, presji szkolnej, przemocy rówieśniczej lub nieudanej integracji społecznej. Uczniowie często wykazują takie objawy, jak niska samoocena, lęk przed porażką i niechęć do zwierzeń innym. Do konkretnych incydentów należą przemoc w rodzinie, nadużywanie substancji psychoaktywnych, poważne choroby i żałoba.

Struktura wsparcia

Nauczyciele zajmują się głównie przypadkami lękowymi, rozmawiając z uczniami, a w bardziej złożonych przypadkach kierując ich do szkolnej poradni psychologicznej, która w przypadku poważnych przypadków może również skierować uczniów do zewnętrznych specjalistów. Szkoły mają poradnię psychologiczną, w której pracuje pedagog, psycholog i pedagog integracyjny. Szkoła oferuje również salę sensoryczną i

indywidualne plany edukacyjne (IEP) dla uczniów o specjalnych potrzebach, a także dla uczniów-sportowców, uczniów o wyjątkowych okolicznościach życiowych i uczniów uzdolnionych. Szkoła zapewnia możliwości ćwiczeń fizycznych, z obowiązkowymi zajęciami wychowania fizycznego i aktywnościami promującymi dobre samopoczucie fizyczne.

Istniejące protokoły

Chociaż żadne konkretne strategie nie są ukierunkowane wyłącznie na lęk, istnieją protokoły dotyczące radzenia sobie z przemocą i promowania zdrowego stylu życia. Wytyczne dotyczące skierowania do poradni psychologicznej są częścią regulaminu szkoły, a nauczyciele stosują techniki relaksacyjne i indywidualne wsparcie dla uczniów podczas stresujących ocen.

Zachowanie polegające na poszukiwaniu pomocy

Uczniowie zazwyczaj najpierw szukają pomocy u swojego wychowawcy lub zaufanego nauczyciela. Nauczyciele są dostępni na konsultacjach w wyznaczonych godzinach pracy. W pilnych przypadkach uczniowie mogą opuścić klasę, aby szukać natychmiastowej pomocy. Szkoła ułatwia również dostęp do zewnętrznych zasobów zdrowia psychicznego za pośrednictwem sprawdzonych reklam i kanałów mediów społecznościowych.

Konkretne środki

Środki zapobiegawcze obejmują warsztaty, wykłady dla rodziców i uczniów oraz działania na rzecz budowania społeczności. Szkoła organizuje regularne warsztaty na temat strategii uczenia się, wyznaczania celów i zdrowia psychicznego. Podejmowane są wysiłki w celu destygmatyzacji problemów ze zdrowiem psychicznym poprzez kampanie edukacyjne i uświadamiające. W przypadku konkretnych potrzeb przygotowywane są IEP, a doradcy szkolni pośredniczą w konfliktach z udziałem uczniów, nauczycieli i rodziców. Doradcy są dostępni do pracy indywidualnej i grupowej z uczniami. Podkreśla się również promowanie aktywności fizycznej poprzez zajęcia WF i zajęcia pozalekcyjne.

Niezaspokojone potrzeby

Chociaż szkoły podejmują wysiłki w celu rozwiązania problemu lęku, istnieje świadomość, że można zrobić więcej. Nauczyciele wyrażają potrzebę podjęcia większej liczby środków zapobiegawczych i regularnej edukacji na temat zdrowia psychicznego. Podkreślają znaczenie integracji wsparcia zdrowia psychicznego w klasie i wykorzystywania szkolnych mediów społecznościowych do kampanii uświadamiających.

4.7. TURCJA

4.7.1. Instytucjonalne ramy krajowe

Po założeniu Republiki Tureckiej organizacja Ministerstwa Edukacji stopniowo się rozwijała i została zreorganizowana na mocy Ustawy nr 2287 wydanej w 1933 r. Cele tureckiego systemu edukacji narodowej są regulowane przez Ustawę podstawową o edukacji narodowej nr 1739. 2.1.

Cele ogólne

Ogólnym celem tureckiej edukacji narodowej jest kształcenie wszystkich jednostek narodu tureckiego,

1. Wychowanie obywateli, którzy przestrzegają reform i zasad Atatürka oraz nacjonalizmu Atatürka wyrażonego w Konstytucji; przyjmowanie, ochrona i rozwijanie narodowych, moralnych, humanitarnych, duchowych i kulturowych wartości narodu tureckiego, którzy kochają swoją rodzinę, ojczyznę i naród i zawsze starają się je gloryfikować, którzy znają swoje obowiązki i odpowiedzialność wobec Republiki Turcji, która jest demokratycznym, świeckim i socjalnym państwem rządzonym przez rządy prawa oparte na prawach człowieka i podstawowych zasadach na początku Konstytucji, i którzy przekształcili je w zachowania;
2. Mieć zrównoważoną i zdrową osobowość i charakter pod względem ciała, umysłu, moralności, ducha i emocji, moc wolnego i naukowego myślenia, szeroki światopogląd, szanować prawa człowieka, cenić osobowość i inicjatywę, czuć się odpowiedzialnym wobec społeczeństwa, aby wychować ich jako konstruktywne, kreatywne i produktywne jednostki;
3. Przygotować ich do życia poprzez rozwijanie ich zainteresowań, talentów i umiejętności, zapewnienie im niezbędnej wiedzy, umiejętności, zachowań i nawyku współpracy oraz zapewnienie, że będą mieli zawód, który uczyni ich szczęśliwymi i przyczyni się do szczęścia społeczeństwa. Tak więc, z jednej strony, zwiększyć dobrobyt i szczęście obywateli Turcji i społeczeństwa tureckiego; z drugiej strony, aby wspierać i przyspieszać rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny w ramach jedności i integralności narodowej, a na koniec, aby uczynić Naród Turecki konstruktywnym, kreatywnym i wybitnym partnerem współczesnej cywilizacji.

Cele specjalne

Turecki system edukacji i szkoleń jest zorganizowany w celu osiągnięcia celów ogólnych, szczegółowe cele instytucji edukacyjnych różnych stopni i typów są określone zgodnie z ogólnymi celami i podstawowymi zasadami tureckiego systemu edukacji narodowej.

Podstawowe zasady tureckiej edukacji narodowej

Podstawowe zasady tureckiego systemu edukacji narodowej zostały określone przez Ustawę podstawową o edukacji narodowej nr 1739. Obejmują one: powszechność i równość, potrzeby jednostki i społeczeństwa, orientację, prawo do edukacji, równość szans i możliwości, ciągłość, zaangażowanie w reformy i zasady Atatürka, nacjonalizm Atatürka, edukację demokratyczną, świeckość, naukowość, planowanie w edukacji, koedukację, kampusy edukacyjne, współpracę między szkołą a rodziną.

Ogólna struktura tureckiej edukacji narodowej: Turecki system edukacji narodowej obejmuje dwa główne aspekty: edukację formalną i nieformalną. Rysunek 2 przedstawia ogólną strukturę tureckiego systemu edukacji narodowej w oparciu o wiek i poziomy.

Programy nauczania i podręczniki

W Turcji program nauczania jest opracowany przez odpowiednie jednostki ministerstwa, do których szkoła jest przypisana i jest zatwierdzony przez Radę Edukacji. Program jest wdrażany w szkołach publicznych i prywatnych. Podręczniki kursów prowadzonych w tych szkołach są pisane przez jednostki ministerstwa lub sektor prywatny zgodnie z zatwierdzonym programem nauczania i są nauczane za zgodą Rady Edukacji. W Turcji państwo zapewnia podręczniki bezpłatnie uczniom na wszystkich poziomach edukacji.

W swoim dokumencie wizji edukacji na rok 2023 Ministerstwo Edukacji Narodowej uwzględniło cel otwarcia programów studiów podyplomowych poprzez usunięcie aplikacji „Pedagogical Formation" opartej na certyfikatach. W tym kontekście Pedagogical Formation Education zostało zniesione zgodnie z decyzją Ministerstwa Edukacji Narodowej, Rady Edukacji i Dyscypliny z dnia 29/06/2020 i oznaczoną numerem 12.

Posiedzenie Rady Szkolnictwa Wyższego w dniu 09.02.2012 r. stwierdziło, że programy kształcenia nauczycieli, które są otwarte lub zorientowane na odległość, nie będą przyjmować studentów do lat akademickich 2012-2013, w związku z czym programy Wydziału Edukacji Otwartej Uniwersytetu Anadolu, takie jak programy edukacji wczesnoszkolnej i nauczania języka angielskiego, nie przyjmowały studentów. Ponadto programy wieczorowe wszystkich programów kształcenia nauczycieli zostały zamknięte, z wyjątkiem programów edukacji nauczycieli wczesnoszkolnej, doradztwa i doradztwa psychologicznego, edukacji specjalnej, religii, kultury i etyki. Jednak tylko programy edukacji specjalnej i nauczania języka arabskiego przyjmują studentów do programów wieczorowych. Ponadto rozporządzenie wydane przez Radę w dniu 22.05.2015 r. stwierdziło, że programy kształcenia nauczycieli osób upośledzonych umysłowo, niedosłyszących i niedowidzących zostały umieszczone w programach edukacji specjalnej.

Instytucjonalne Ramy Narodowe w edukacji tureckiej odnoszą się do ogólnej struktury, polityk i przepisów regulujących system edukacji w Turcji. Zostały zaprojektowane w celu zapewnienia ujednoliconej i wysokiej jakości edukacji w całym kraju. Kluczowe elementy tych ram obejmują:

1. Ministerstwo Edukacji Narodowej (Milli Eğitim Bakanlığı - MEB)

Główny organ: MEB jest centralnym organem rządowym odpowiedzialnym za formułowanie krajowej polityki edukacyjnej, wdrażanie programów edukacyjnych i nadzorowanie wszystkich instytucji edukacyjnych od przedszkola do szkoły średniej.

Opracowywanie programów nauczania: MEB odpowiada za opracowywanie i zatwierdzanie krajowego programu nauczania, podręczników i materiałów edukacyjnych.

Szkolenie nauczycieli i rozwój zawodowy: MEB ustala standardy kształcenia nauczycieli, certyfikacji i ciągłego rozwoju zawodowego.

Egzaminy i oceny: Ministerstwo nadzoruje egzaminy krajowe, takie jak egzamin wstępny do szkoły średniej (LGS) i egzamin wstępny na uniwersytet (YKS).

2. Rada Szkolnictwa Wyższego (Yükseköğretim Kurulu - YÖK)

YÖK reguluje uniwersytety i instytucje szkolnictwa wyższego w Turcji, zapewniając standardy jakości w szkolnictwie wyższym. YÖK odpowiada za akredytację

uniwersytetów i ich programów. Rada bierze udział w tworzeniu polityki dla szkolnictwa wyższego, w tym w finansowaniu badań i współpracy międzynarodowej.

3. Prowincjonalne i Powiatowe Departamenty Edukacji Narodowej

Działają jako lokalni przedstawiciele MEB, wdrażając polityki krajowe na szczeblu prowincji i powiatu. Są to organy publiczne odpowiedzialne za sprawy administracyjne formalnej i nieformalnej edukacji, w tym edukacji podstawowej, średniej, zawodowej i technicznej, edukacji specjalnej, usług doradztwa szkolnego i uczenia się przez całe życie. Tworzenie polityki, monitorowanie wdrażania polityk edukacyjnych; monitorowanie i ocena środowisk edukacyjnych, programów, materiałów, spraw studenckich i zajęć społecznych; prowadzenie badań, planowanie i rozwijanie projektów w celu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych to jedne z działań departamentów.

4. 4. Instytucje edukacyjne

4.1. Edukacja formalna

Edukacja jest prowadzona regularnie w szkołach w ramach programów przeznaczonych dla osób w określonym wieku i na tym samym poziomie. Edukacja formalna obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie pierwszego i drugiego stopnia oraz instytucje szkolnictwa wyższego.

4.2. Edukacja pozaformalna

Edukacja pozaformalna obejmuje wszystkie działania edukacyjne organizowane obok lub poza edukacją formalną.

Szczególnym celem edukacji pozaformalnej, zgodnie z ogólnymi celami i podstawowymi zasadami edukacji narodowej, jest pomoc obywatelom, którzy nigdy nie przystąpili do systemu edukacji formalnej lub którzy są na lub poza jakimkolwiek poziomem edukacji formalnej obok lub poza edukacją formalną,

5. Ramy prawne

Podstawowa ustawa o edukacji narodowej (nr 1739) określa podstawowe zasady i cele tureckiego systemu edukacji, kładąc nacisk na równość, świeckość i nowoczesność. Seria rozporządzeń i dyrektyw wydanych przez MEB i YÖK kieruje wdrażaniem polityk edukacyjnych.

6. Reformy i programy edukacyjne

6.1. Innowacje i technologia

Inicjatywy mające na celu integrację technologii z edukacją, takie jak projekt FATİH (Ruch Zwiększania Możliwości i Ulepszania Technologii).

6.2. Edukacja włączająca

Programy mające na celu zapewnienie równego dostępu do edukacji wszystkim uczniom, w tym niepełnosprawnym i pochodzącym z niekorzystnego środowiska.

7. Współpraca międzynarodowa

Erasmus+ i inne programy: Udział w międzynarodowych programach edukacyjnych i partnerstwach w celu poprawy jakości edukacji i globalnych kompetencji. Te ramy zapewniają, że system edukacji w Turcji jest spójny, ujednolicony i dostosowany do krajowych celów rozwojowych, a jednocześnie dostosowuje się do zmian i ulepszeń w czasie.

Rozporządzenie dotyczące tureckich ram kwalifikacji (dalej TQF) stanowi, że rozporządzenie w sprawie włączenia wszystkich kwalifikacji o zapewnionej jakości uzyskanych w ramach programów edukacyjnych i szkoleniowych oraz innych ścieżek kształcenia do TQF oraz zapewnienia jakości kwalifikacji, które mają zostać

uwzględnione w TQF, powinno zostać opublikowane w Dzienniku Urzędowym po zatwierdzeniu przez Radę Koordynacyjną TQF.

4.7.2. Opis szkołyo/partnerów

Darıca Directorate of National Education jest lokalnym organem publicznym non-profit, powiązanym z Ministerstwem Edukacji Narodowej (MONE), odpowiedzialnym za sprawy administracyjne formalnej i nieformalnej edukacji, w tym edukacji podstawowej, średniej, zawodowej i technicznej, edukacji specjalnej, usług doradztwa szkolnego i kształcenia ustawicznego w regionie. Instytucja kierowana jest przez Dyrektora Naczelnego i wspierana przez 4 współ dyrektorów i personel 58 osób, dyrekcja zarządza wszystkimi działaniami edukacyjnymi dla 2548 nauczycieli i 41 619 uczniów w 137 instytucjach edukacyjnych poprzez zarządzanie, kierowanie, nadzorowanie i koordynowanie polityki edukacyjnej Ministerstwa i planów strategicznych zgodnie z przepisami i programami oraz ich skuteczną i wydajną realizację. Ponadto oferujemy również szkolenia, seminaria, kursy dokształcające i inne działania naszym nauczycielom, aby motywować, wspierać i zachęcać ich do rozwoju zawodowego zgodnie z ich potrzebami i wymaganiami.

Ponadto DIMEM realizuje 7 projektów Erasmus+ KA2SCH i KA2VET na różne tematy, takie jak digitalizacja, grywalizacja, sztuczna inteligencja, IoT, środowisko itp. we współpracy z uniwersytetami, firmami, organizacjami pozarządowymi i szkołami w Europie. Biorąc pod uwagę jego znaczne możliwości, DIMEM ma potencjał, aby przyczynić się do projektu poprzez rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników.

W ramach tego projektu Darıca İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (DIMEM) utworzyło konsorcjum obejmujące trzy różne rodzaje szkół średnich, w tym szkoły średnie anatolijskie oraz szkoły kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) ze szczególnym uwzględnieniem wydziału zdrowia. Projekt miał na celu rozwiązanie problemów związanych z lękiem wśród uczniów.

Proces gromadzenia danych obejmował uzyskanie upoważnienia od odpowiednich administracji szkolnych w celu zapewnienia zgodności z zasadami etycznymi i zgody uczestników. Następnie przetwarzanie i analiza danych zostały przeprowadzone w obiektach uczestniczących instytucji, zapewniając, że praca jest zgodna z celami i standardami projektu.

1. Gökşen Mustafa Yücel Anatolian High School

   Pod patronatem DIMEM szkoła ma wizję stworzenia wyjątkowej szkoły, która wychowuje pokolenia, które tworzą swoją przyszłość, a nie te, które ją przewidują. Misją naszej szkoły jest wychowanie osób, które potrafią kwestionować, produkować, wykorzystywać swój potencjał na najwyższym poziomie i są w zgodzie ze sobą i swoim otoczeniem, z podejściem edukacyjnym skoncentrowanym na uczniu, podążając za innowacjami. Szkoła jest jedną z największych w okręgu, mieszczącą zróżnicowaną społeczność z 4 administratorami, 76 nauczycielami i gronem uczniów liczącym 1210 osób. Edukacja w szkole trwa cztery lata, od 9 do 12 klasy.

   W 11 klasie uczniowie specjalizują się, wybierając jeden z czterech wydziałów w oparciu o swoje zainteresowania i aspiracje zawodowe: nauki ścisłe, matematyka, nauki społeczne lub języki obce. Taka struktura pozwala uczniom skupić się na preferowanych przez siebie dziedzinach nauki, wspierając doskonałość akademicką i przygotowując do przyszłych przedsięwzięć. Oprócz zajęć akademickich szkoła

kładzie nacisk na zajęcia pozalekcyjne, szczególnie w sporcie. Uczniowie pasjonujący się sportem są identyfikowani i wybierani przez nauczycieli wychowania fizycznego do szkolnych drużyn. Drużyny te aktywnie uczestniczą w turniejach sportowych na poziomie okręgu i miasta, reprezentując szkołę z entuzjazmem i umiejętnościami.
Ta równowaga między rygorem akademickim a zaangażowaniem pozalekcyjnym sprawia, że szkoła jest dynamicznym i inkluzywnym środowiskiem edukacyjnym.
Szkolny Zespół Doradztwa jest obsługiwany przez trzech profesjonalnych doradców poświęconych wspieraniu uczniów. Specjaliści oferują indywidualne sesje doradcze dotyczące takich tematów, jak lęk, radzenie sobie ze stresem i sukcesy w nauce. Ponadto organizuje regularne seminaria dla uczniów, nauczycieli i rodziców, mające na celu stworzenie wspierającego środowiska edukacyjnego.
Co roku w maju Zespół Doradztwa przeprowadza kompleksową „Ankietę Oceny Potrzeb Doradztwa" dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Ankieta ta identyfikuje kluczowe obszary wymagające uwagi w nadchodzącym roku akademickim. Na podstawie wyników tegorocznej ankiety, w kolejnym cyklu akademickim nacisk zostanie położony na „Samodzielność Akademicką" i „Świadome Korzystanie z Technologii". Usługa będzie rozwijać ukierunkowane inicjatywy i działania, aby skutecznie zająć się tymi priorytetami.

2. Öğretmen Fusün Erdemir Vocational and Technical Anatolian High School

Pod patronatem DIMEM, która jest jedną z 5 szkół weterynaryjnych w regionie, do wizji bycia jedynym adresem i wyróżniającą się szkołą zawodową i techniczną Anatolian High School w naszym regionie, w której kształci się kompetentnych pracowników służby zdrowia, którzy łączą wiedzę przekazywaną w szkole ze swoimi umiejętnościami. Wyznają wartości moralne i biorą odpowiedzialność za misję, zgodnie z zasadami i reformami Atatürka, kształcenia personelu medycznego wyposażonego w profesjonalną wiedzę i umiejętności, aby sprostać potrzebom opieki zdrowotnej społeczeństwa, którzy będą dalej podnosić jakość usług opieki zdrowotnej, zwiększać zaufanie do usług opieki zdrowotnej, żyć w pokoju z samym sobą i społeczeństwem, uważnie śledzić rozwój w swoim zawodzie, nieustannie się odnawiać i przyjmować wartości narodowe, duchowe, moralne i ludzkie.
W naszej szkole pracuje 36 nauczycieli, a uczy się 610 uczniów. Jest 21 sal, 1 sala konferencyjna, 3 laboratoria praktyki zdrowotnej, 1 biblioteka, 1 boisko do piłki nożnej, 1 boisko do siatkówki i 1 boisko do koszykówki. Zapewniamy całodniowe szkolenie.
W naszej szkole są w sumie trzy wydziały: Asystent Pielęgniarski, Asystent Położnej i Technik Opieki Zdrowotnej.
Usługa poradnictwa szkolnego zapewnia coroczne seminaria na temat radzenia sobie z lękiem i stresem egzaminacyjnym, skupiając się w szczególności na uczniach z klas 11. i 12. Ponadto oferuje indywidualne sesje doradcze dla uczniów, którzy szukają osobistej pomocy. Pod koniec roku akademickiego przeprowadzana jest ankieta w celu oceny potrzeb uczniów w zakresie poradnictwa, a na podstawie ustaleń; formułowany jest plan na nadchodzący rok, aby skutecznie zaspokoić te potrzeby. Nasza szkoła organizuje również różne zajęcia towarzyskie, konkursy i wycieczki w regularnych odstępach czasu, aby zapobiec nudzie uczniów z powodu obciążenia pracą akademicką.

3. Deniz Yıldızları Vocational and Technical Anatolian High School:

W celu bycia wiodącą szkołą, która kształci wykwalifikowaną siłę roboczą i w celu bycia dumnym z bycia członkiem naszej szkoły- misją szkoły jest zapewnianie ciągłej innowacji i rozwoju w edukacji i szkoleniu dla przyszłości naszego kraju, świadczenie wysokiej jakości usług edukacji zawodowej i technicznej zgodnie z potrzebami naszego społeczeństwa i regionu w świetle ogólnych i szczegółowych celów Edukacji Narodowej oraz szkolenie personelu średniego dla naszego przemysłu i studentów na studia wyższe, którzy są oddani wartościom narodowym i moralnym.

W szkole pracuje 109 nauczycieli, a studiuje 2109 uczniów. Są 32 sale lekcyjne, 21 warsztatów, 1 sala konferencyjna, 1 siłownia, 13 laboratoriów praktyki zawodowej, 1 laboratorium chemiczne, 1 laboratorium fizyczne i 1 biblioteka. Zapewniane jest całodniowe szkolenie.

W szkole są 4 wydziały: Wydział Technologii Radiowych i Telewizyjnych, Wydział Automatyki Przemysłowej, Wydział Technologii Elektrycznych i Elektronicznych, Wydział Technologii Informacyjnych. Nasza służba doradztwa szkolnego co roku prowadzi seminaria na temat lęku przed egzaminami i radzenia sobie ze stresem, zwłaszcza dla uczniów klas 11. i 12. Oprócz tego prowadzi również indywidualne wywiady z uczniami, którzy zgłaszają się indywidualnie. Pod koniec roku przeprowadzana jest wśród uczniów ankieta oceny potrzeb doradczych; plan na kolejny rok przygotowywany jest zgodnie z uzyskanymi wynikami.

4.7.3. Konkretne środki - strategie i projekty

Edukacja na temat lęku

W tureckich szkołach zajmowanie się lękiem stało się priorytetem poprzez ustrukturyzowaną edukację i ukierunkowane interwencje. Usługi doradztwa i poradnictwa psychologicznego są podstawą tych wysiłków, zapewniając indywidualne i grupowe doradztwo w zakresie lęku, radzenia sobie ze stresem i sukcesów w nauce. Programy takie jak „Dni egzaminacyjne bez stresu" pomagają lepiej uczniom przygotować się do egzaminów w sprzyjającym środowisku. Szkoły przeprowadzają również coroczne badania oceny potrzeb w zakresie doradztwa, aby zidentyfikować konkretne obszary wymagające interwencji, a ostatnie inicjatywy koncentrują się na „samodzielności akademickiej" i „świadomym korzystaniu z technologii". Projekty międzynarodowe, takie jak inicjatywy Erasmus+, ułatwiają współpracę ze szkołami europejskimi w celu wdrażania innowacyjnych strategii. Ponadto wprowadzono praktyki uważności, warsztaty angażujące rodziców i partnerstwa z uniwersytetami, aby wyposażyć uczniów i ich rodziny w narzędzia do skutecznego radzenia sobie z lękiem. Środki te podkreślają rosnący nacisk na edukację w zakresie zdrowia psychicznego w tureckim systemie edukacji.

Doświadczenie z lękiem u uczniów

Nauczyciele w tureckich szkołach często spotykają się z uczniami zmagającymi się z lękiem, szczególnie w związku z presją akademicką i egzaminami. Ich doświadczenia ujawniają zarówno wyzwania, jak i strategie wspierania uczniów:

1. Zwiększona presja egzaminacyjna:

Nauczyciele zauważają, że egzaminy krajowe, takie jak LGS i YKS, znacząco przyczyniają się do lęku u uczniów. Wielu uczniów czuje się przytłoczonych wysokimi oczekiwaniami ze strony rodzin i społeczeństwa, co wpływa na ich dobre samopoczucie emocjonalne i zaangażowanie w klasie.

2. Zmiany w zachowaniu uczniów:

Nauczyciele zgłaszają typowe oznaki lęku, takie jak wycofanie, trudności z koncentracją, drażliwość lub dolegliwości fizyczne (np. bóle głowy lub brzucha). Często działają jako pierwsi reagujący, identyfikując te oznaki i kierując uczniów do doradców szkolnych.

3. Wsparcie i interwencje:

Nauczyciele ściśle współpracują z zespołami doradczymi, aby stworzyć wspierające środowisko. Stosują strategie, takie jak oferowanie zachęty, pielęgnowanie pozytywnej atmosfery w klasie i włączanie technik relaksacyjnych, takich jak zajęcia uważności w ciągu dnia.

4. Potrzeba szkolenia:

Wielu nauczycieli wyraża potrzebę dodatkowego szkolenia w zakresie rozpoznawania i radzenia sobie z lękiem u uczniów. Podczas gdy niektóre szkoły oferują warsztaty na temat zdrowia psychicznego, nauczyciele uważają, że konieczny jest większy rozwój zawodowy, aby skutecznie stawić czoła tym wyzwaniom.

5. Kulturowe i rodzicielskie oczekiwania:

Nauczyciele często radzą sobie z dodatkową złożonością kulturowych postaw wobec zdrowia psychicznego. Rodziny nie zawsze rozpoznają lub radzą sobie z lękiem, pozostawiając nauczycielom odgrywanie bardziej znaczącej roli w wspieraniu potrzeb ucznia.

Struktura wsparcia

W szkołach tureckich nauczyciele są wspierani przez różne struktury, aby pomóc im skutecznie radzić sobie z lękiem uczniów. Usługi doradcze i poradnicze odgrywają kluczową rolę, oferując profesjonalne wsparcie zarówno uczniom, jak i nauczycielom poprzez indywidualne doradztwo, warsztaty i dostosowane interwencje. Nauczyciele uczestniczą również w programach szkoleniowych mających na celu poprawę ich zdolności do identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z lękiem, włączając do swoich klas strategie takie jak uważność i łagodzenie stresu. Współpraca z rodzinami to kolejny kluczowy aspekt, a szkoły organizują spotkania i warsztaty rodziców z nauczycielami, aby stworzyć ujednolicone podejście do dobrego samopoczucia uczniów. Sieci rówieśnicze i administracyjne zapewniają dodatkowe wsparcie, umożliwiając nauczycielom dzielenie się doświadczeniami i rozwiązaniami, podczas gdy partnerstwa z uniwersytetami, organizacjami pozarządowymi i programami międzynarodowymi, takimi jak Erasmus+, oferują dostęp do zasobów i wiedzy specjalistycznej. Te środki, w połączeniu z dostępem do materiałów, takich jak przewodniki relaksacyjne i zeszyty ćwiczeń dotyczące radzenia sobie z lękiem, dają nauczycielom możliwość tworzenia bardziej wspierającego i świadomego lęku środowiska edukacyjnego.

Istniejące protokoły

W Turcji istniejące protokoły dotyczące radzenia sobie z lękiem u uczniów są oparte na zasadach ustalonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEB) i wdrażane za pośrednictwem struktur na poziomie szkoły. Ministerstwo nakazuje, aby każda szkoła miała dedykowaną jednostkę doradczą odpowiedzialną za radzenie sobie ze zdrowiem psychicznym uczniów. Usługi te działają zgodnie z wytycznymi krajowymi, które obejmują procedury identyfikacji uczniów z lękiem, prowadzenie indywidualnych i grupowych sesji doradczych oraz organizowanie programów zwiększających

świadomość zdrowia psychicznego dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Ponadto szkoły są zobowiązane do korzystania ze standardowych narzędzi, takich jak formularze obserwacji uczniów i ankiety oceny zdrowia psychicznego, w celu wczesnego wykrywania oznak lęku. Po zidentyfikowaniu uczniowie są kierowani do doradcy zawodowego szkoły, który podejmuje określone kroki w celu interwencji, w tym zaangażowanie rodziny i, w razie potrzeby, skierowanie do zewnętrznych specjalistów ds. zdrowia psychicznego. W przypadku ostrych przypadków lęku lub kryzysów zdrowia psychicznego szkoły stosują szczegółowe protokoły zarządzania kryzysowego. Obejmują one natychmiastowe doradztwo, powiadomienie rodziców, a w ciężkich przypadkach współpracę z lokalnymi placówkami ochrony zdrowia w celu zapewnienia profesjonalnego wsparcia psychiatrycznego. Ministerstwo regularnie aktualizuje i rozpowszechnia moduły szkoleniowe dla nauczycieli, aby pomóc im identyfikować lęki u uczniów i stosować wspierające strategie w klasie. Protokoły te podkreślają również znaczenie utrzymywania pozytywnego środowiska edukacyjnego w celu zmniejszenia czynników wywołujących stres.

Zachowania związane z poszukiwaniem pomocy

W Turcji protokoły dotyczące radzenia sobie z lękiem w szkołach są uzupełniane o zrozumienie zachowań związanych z poszukiwaniem pomocy, które odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu uczniom potrzebnego im wsparcia. Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEB) podkreśla ustrukturyzowane podejścia do interwencji, w tym rolę Służb Poradnictwa Psychologicznego i Doradztwa Psychologicznego, które stanowią pierwszy punkt kontaktowy dla uczniów wykazujących objawy lękowe. Usługi te zachęcają do zachowań związanych z poszukiwaniem pomocy poprzez budowanie zaufania i poufności, dzięki czemu uczniowie czują się bezpiecznie, omawiając swoje obawy.

Zachowania związane z poszukiwaniem pomocy są uwarunkowane czynnikami kulturowymi i społecznymi, a uczniowie często wahają się przed bezpośrednim kontaktem z doradcami z powodu stygmatyzacji. Aby temu zaradzić, szkoły wdrażają kampanie informacyjne, seminaria na temat zdrowia psychicznego i inicjatywy wsparcia rówieśniczego, aby znormalizować poszukiwanie pomocy. Nauczyciele, pełniący rolę zaufanych osób, są szkoleni w zakresie rozpoznawania oznak lęku i kierowania uczniów do odpowiednich zasobów, co zmniejsza dystans między uczniami a doradcami.

Rodzice są również objęci tą inicjatywą, a warsztaty uczą ich rozpoznawania objawów lęku i zachęcają ich dzieci do szukania pomocy. Ponadto anonimowe ankiety i formularze opinii zapewniają uczniom pośrednie sposoby komunikowania swoich potrzeb bez obawy przed osądem.

Pomimo tych środków, wyzwania pozostają, ponieważ niektórzy uczniowie mogą polegać bardziej na nieformalnych źródłach wsparcia, takich jak przyjaciele lub rodzina, zanim zwrócą się o profesjonalną pomoc. Aby temu zaradzić, szkoły coraz częściej korzystają z platform opartych na technologii, takich jak portale poradnictwa online i aplikacje dotyczące zdrowia psychicznego, aby uczynić poszukiwanie pomocy bardziej dostępnym i mniej onieśmielającym.

Łącząc ustrukturyzowane protokoły z wysiłkami na rzecz zmniejszenia stygmatyzacji i promowania umiejętności czytania i pisania w zakresie zdrowia psychicznego, tureckie szkoły dążą do stworzenia środowiska, w którym poszukiwanie pomocy jest naturalną i zachęcaną reakcją na lęk.

Konkretne środki

Aby skutecznie zająć się lękiem w tureckich szkołach, konkretne środki mogą obejmować wdrażanie programów szkoleniowych dla nauczycieli, które pomogą im rozpoznawać i radzić sobie z oznakami lęku oraz tworzenie wspierających środowisk w klasie. Utworzenie szkolnych zespołów zdrowia psychicznego składających się z doradców, psychologów i administratorów zapewnia stałą interwencję i wskazówki. Włączenie uważności i technik relaksacyjnych, takich jak ćwiczenia oddechowe lub joga, do codziennych czynności może pomóc uczniom radzić sobie ze stresem. Szkoły mogą również organizować warsztaty edukacyjne dla rodziców, aby zwiększać świadomość i wyposażać rodziny w narzędzia wspierające zdrowie psychiczne ich dzieci. Programy mentoringu rówieśniczego umożliwiają uczniom udzielanie sobie nawzajem wsparcia emocjonalnego, podczas gdy rozwiązania oparte na technologii, takie jak aplikacje do zdrowia psychicznego i wirtualne doradztwo, sprawiają, że pomoc jest bardziej dostępna i poufna. Inicjatywy takie jak przygotowania do egzaminów „bez lęku", w tym egzaminy próbne w warunkach wolnych od stresu, mogą złagodzić presję akademicką. Standaryzowane roczne badania zdrowia psychicznego pomagają identyfikować potrzeby i kierować dostosowanymi interwencjami. Włączenie kompetencji emocjonalnych do programu nauczania wzmacnia odporność i umiejętności radzenia sobie od najmłodszych lat. Partnerstwa ze specjalistami zdrowia psychicznego, uniwersytetami i organizacjami pozarządowymi wzmacniają te wysiłki poprzez oferowanie specjalistycznych szkoleń i wsparcia. Razem te środki tworzą proaktywne i holistyczne podejście do redukcji lęku i wspierania dobrego samopoczucia psychicznego w szkołach.

Niezaspokojone potrzeby

Jedną ze znaczących luk jest brak powszechnej wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, co prowadzi do opóźnionej identyfikacji i interwencji w przypadku lęku. Podczas gdy niektóre szkoły zapewniają podstawowe szkolenie dla nauczycieli, wielu z nich nadal nie ma odpowiednich umiejętności lub pewności siebie, aby skutecznie radzić sobie z problemami ze zdrowiem psychicznym.

Innym problemem jest niedobór profesjonalnych doradców, ponieważ wiele szkół polega na ograniczonej liczbie pracowników, którzy mogą nie mieć specjalistycznego przeszkolenia w zakresie zaburzeń związanych z lękiem. Ponadto kulturowe piętno wokół zdrowia psychicznego uniemożliwia uczniom i rodzinom szukanie pomocy, przez co wiele przypadków nie jest zgłaszanych lub leczonych.

Co więcej, zasoby na długoterminowe wsparcie są często niewystarczające. Obecne interwencje koncentrują się bardziej na bezpośrednich czynnikach stresogennych, takich jak egzaminy, niż na rozwiązywaniu przyczyn leżących u podstaw lęku lub zapewnianiu stałej opieki psychologicznej. W szczególności szkoły wiejskie i niedofinansowane borykają się z dysproporcjami w zasobach, z mniejszą liczbą punktów dostępu do profesjonalnego doradztwa lub zaawansowanych programów.

Na koniec, interwencje oparte na danych wciąż ewoluują; podczas gdy szkoły przeprowadzają ocenę potrzeb, brak systematycznego, ogólnokrajowego gromadzenia danych ogranicza możliwość tworzenia skalowalnych i ukierunkowanych rozwiązań. Aby zaradzić tym lukom, potrzebne są kompleksowe reformy, w tym zwiększone finansowanie, większe kampanie informacyjne i lepsza współpraca między szkołami, specjalistami zdrowia psychicznego i decydentami.

5. Rozważania Końcowe

Projekt WAI (Wellbeing@Artificial Intelligence) podkreślił kluczową rolę radzenia sobie z lękiem uczniów w środowiskach edukacyjnych, zwłaszcza w świetle wyzwań zaostrzonych przez pandemię COVID-19 i coraz większą integrację narzędzi cyfrowych w szkołach. Dzięki tej międzynarodowej współpracy zbadaliśmy różne podejścia do radzenia sobie z lękiem w szkołach, skupiając się na doświadczeniach i strategiach wdrożonych w siedmiu krajach: Portugalii, Francji, Grecji, Litwie, Polsce, Słowenii i Turcji. Nasze badania wykazały, że lęk jest powszechnym problemem w kontekstach edukacyjnych, mającym istotne implikacje zarówno dla wyników w nauce, jak i emocjonalnego dobrostanu uczniów. Projekt ujawnił, że chociaż objawy lęku mogą objawiać się inaczej w różnych kulturach i systemach edukacyjnych, to czynniki leżące u ich podstaw — presja akademicka, oczekiwania społeczne i wyzwania związane z poruszaniem się w środowiskach cyfrowych — są wspólnymi wątkami.

Kluczowe ustalenia:

1. Wpływ lęku na edukację

Lęk jest nie tylko osobistym wyzwaniem dla uczniów, ale także barierą dla efektywnej nauki. Negatywnie wpływa na funkcje poznawcze, takie jak pamięć robocza, uwaga i podejmowanie decyzji, które są niezbędne do osiągnięcia sukcesu w nauce.

2. Różnorodne strategie w różnych krajach

Badanie ujawniło różne strategie stosowane w różnych krajach, w tym szkolenia nauczycieli, wdrażanie programów dobrego samopoczucia i integrację narzędzi cyfrowych w celu monitorowania i wspierania zdrowia psychicznego uczniów. Podejścia te podkreślają znaczenie zapewniania dostosowanego wsparcia, które jest zgodne z lokalnymi ramami edukacyjnymi i kontekstami kulturowymi.

3. Rola technologii i AI

Sztuczna inteligencja (AI) ma znaczny potencjał w łagodzeniu lęku, oferując spersonalizowane wsparcie i wczesne interwencje za pomocą inteligentnych narzędzi edukacyjnych. Skupienie projektu WAI na rozwiązaniach opartych na AI, takich jak spersonalizowane systemy rekomendacji, pokazuje obietnicę technologii w promowaniu wspierającego i inkluzywnego środowiska edukacyjnego.

4. Rozważania etyczne

W całym projekcie najważniejsze były rozważania etyczne dotyczące prywatności danych, zgody i odpowiedzialnego korzystania z AI. Zapewnienie przejrzystości i ochrona prywatności uczniów podczas korzystania z narzędzi AI ma kluczowe znaczenie dla utrzymania zaufania do technologii edukacyjnych.

5. Szkolenie nauczycieli i rozwój zawodowy

Kluczowym tematem w całym badaniu była konieczność wyposażenia nauczycieli w narzędzia, wiedzę i umiejętności umożliwiające identyfikację i leczenie objawów lęku u uczniów. Ciągły rozwój zawodowy w zakresie zdrowia psychicznego i narzędzi technologicznych ma zasadnicze znaczenie dla tworzenia współczującego i skutecznego środowiska edukacyjnego.

Rekomendacje:

1. Wzmocniona współpraca i dzielenie się wiedzą

Projekt WAI podkreśla wartość współpracy międzykulturowej w rozwiązywaniu wspólnych problemów. Ciągła wymiana najlepszych praktyk i strategii między krajami może zwiększyć zbiorowe zrozumienie sposobów radzenia sobie z lękiem w szkołach.

2. Inwestycje w narzędzia AI i zdrowia psychicznego

Systemy edukacyjne powinny nadal badać i inwestować w rozwiązania AI, które oferują uczniom spersonalizowane wsparcie zdrowia psychicznego. Narzędzia te powinny być projektowane przy udziale nauczycieli, specjalistów zdrowia psychicznego i uczniów, aby zapewnić ich trafność i skuteczność.

3. Praktyki edukacji włączającej

Należy wzmocnić wysiłki na rzecz promowania edukacji włączającej, w szczególności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Integracja dostosowanych programów, które uwzględniają zarówno potrzeby akademickie, jak i emocjonalne, może pomóc zmniejszyć wykluczenie i wzmocnić poczucie przynależności wśród uczniów.

4. Polityka i wsparcie strukturalne

Decydenci muszą nadać priorytet zdrowiu psychicznemu i dobremu samopoczuciu jako części szerszego programu edukacyjnego. Obejmuje to ustanowienie jasnych ram dla integracji wsparcia zdrowia psychicznego i zapewnienie, że polityki edukacyjne odzwierciedlają potrzebę zrównoważonego podejścia do rozwoju akademickiego i emocjonalnego.

Wnioski:

Projekt WAI dostarcza cennych spostrzeżeń na temat wyzwań, z jakimi mierzą się uczniowie zmagający się z lękiem, oraz roli systemów edukacyjnych w rozwiązywaniu tych problemów. W miarę postępów staje się jasne, że wieloaspektowe podejście — łączące narzędzia AI, szkolenia nauczycieli i praktyki edukacyjne inkluzywne — będzie niezbędne do tworzenia wspierających środowisk edukacyjnych, w których uczniowie mogą rozwijać się pod względem akademickim i emocjonalnym. Lekcje wyciągnięte z tej międzynarodowej współpracy stanowią wzór dla przyszłych wysiłków na rzecz poprawy dobrostanu uczniów, zapewniając, że zdrowie psychiczne otrzyma należną mu uwagę w sektorze edukacyjnym.

6. Referencje

1. OECD/European Union (2022), Health at a Glance: Europe 2022: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/507433b0-en.
2. Polanczyk, G. V., Salum, G. A., Sugaya, L. S., Caye, A., & Rohde, L. A. (2015). Annual research review: A meta-analysis of the worldwide prevalence of mental disorders in children and adolescents. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 56(3), 345–365. https://doi.org/10.1111/jcpp.12381.
3. Canino, G., Shrout, P. E., Rubio-Stipec, M., Bird, H. R., Bravo, M., Ramirez, R., et al. (2004). The DSM-IV rates of child and adolescent disorders in Puerto Rico. Archives of General Psychiatry, 61(1), 85–93.
4. Vicente, B., Saldivia, S., de la Barra, F., Kohn, R., Pihan, R., Valdivia, M., et al. (2012). Prevalence of child and adolescent mental disorders in Chile: A community epidemiological study. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 53(10), 1026–1035. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2012.02566.
5. Canals J, Voltas N, Hern.ndez-Mart.nez C, Cosi S, Arija V (2019) Prevalence of DSM-5 anxiety disorders, comorbidity,and persistence of symptoms in Spanish early adolescents. Eur Child Adolesc Psychiatry 28(1):131–143. https:// doi. org/ 10. 1007/s00787- 018- 1207-z.
6. Solmi M, Radua J, Olivola M, Croce E, Soardo L, Salazar de Pablo G, Shin J, Kirkbride JB, Jones P, Kim JH, Kim JY, Carvalho AF, Seeman MV, Correll CU, Fusar – Poli P (2022). Age at onset of mental disorders worldwide: large-scale meta analysis of 192 epidemiological studies. Mol Psychiatry 27(1):281-295. https:// doi. org/ 10. 1038/ s41380- 021- 01161-7.
7. Weems, C. F., Costa, N. M. (2005). Developmental differences in the expression of childhood anxiety symptoms and fears. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 44(7), 656-663. https://doi: 10.1097/01.chi.0000162583.25829.4b.
8. Essau, C. A., Lewinsohn, P. M., Olaya, B., & Seeley, J. R. (2014). Anxiety disorders in adolescents and psychosocial outcomes at age 30. Journal of affective disorders, 163, 125–132. https://doi.org/10.1016/j.jad.2013.12.033
9. Rapee, R. M., Schniering, C. A., & Hudson, J. L. (2009). Anxiety disorders during childhood and adolescence: origins and treatment. Annual review of clinical psychology, 5, 311–341. https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.032408.153628
10. Moran T. P. (2016). Anxiety and working memory capacity: A meta-analysis and narrative review. Psychological bulletin, 142 (8), 831–864. https://doi.org/10.1037/bul0000051
11. Lukasik, K. M., Waris, O., Soveri, A., Lehtonen, M., & Laine, M. (2019). The Relationship of Anxiety and Stress With Working Memory Performance in a Large Non-depressed Sample. Frontiers in psychology, 10, 4. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00004
12. Piqueras, J. A., Falcó, R., Rico-Bordera, P., Canals, J., Espinosa-Fernández, L., Vivas-Fernández, M., Garcia-Lopez, L. J., & PROCARE team (2024). Identifying Adolescents at Risk for Emotional Disorders with Latent Profile Analysis: A Personalized, Transdiagnostic Preventive Intervention. Child psychiatry and human development, https://doi.org/10.1007/s10578-024-01689-z.

13. Stockings EA, Degenhardt L, Dobbins T, Lee YY, Erskine HE, Whiteford HA, Patton G (2016) Preventing depression and anxiety in young people: a review of the joint efficacy of universal, selective and indicated prevention. Psychol Med 46(1):11–26. https:// doi. org/ 10. 1017/ S0033 29171 50017 25
14. Caldeira, C., Chen, Y., Chan, L., Pham, V., Chen, Y., & Zheng, K. (2018). "Mobile apps for mood tracking: an analysis of features and user reviews". AMIA Annual Symposium proceedings, Apr 16;2017:495-504.
15. Bucci S, Schwannauer M, Berry N. (2019). "The digital revolution and its impact on mental health care." Psychol Psychother.92(2):277-297.
16. Carl JR, Jones DJ, Lindhiem OJ, Doss BD, Weingardt KR, Timmons AC, Comer JS. (2022) "Regulating digital therapeutics for mental health: Opportunities, challenges, and the essential role of psychologists". Br J Clin Psychol. Jan:61 Suppl 1:130-135.
17. McIntyre RS, Greenleaf W, Bulaj G, Taylor ST, Mitsi G, Saliu D, Czysz A, Silvesti G, Garcia M, Jain R. (2023) "Digital health technologies and major depressive disorder". CNS Spectr. Dec;28(6):662-673.
18. De Angel V, Lewis S, White K, Oetzmann C, Leightley D, Oprea E, Lavelle G, Matcham F, Pace A, Mohr DC, Dobson R, Hotopf M. (2022) "Digital health tools for the passive monitoring of depression: a systematic review of methods". NPJ Digit Med. Jan 11;5(1):3.
19. Chen L, Chen P, and Lin Z., (2020) "Artificial Intelligence in Education: A Review", IEEE Access, 8:75264-75278.

7. Załączniki

7.1.1. Przewodnik po wywiadach półstrukturalnych

Structered_interview_with_logos.docx
https://docs.google.com/document/d/1R1E4XZOjO2skMx0snAtdGq751sdcghE9/edit?usp=drive_link&ouid=116470601382900771807&rtpof=true&sd=true

7.1.2. Raport z akceptacji przez Komisję Etyczną Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Porto (Portugalia)

Ofício Parecer_230_CEFMUP_24
https://drive.google.com/file/d/110b1XSZYdtO03D-vh93ThvwjNl7rCHXW/view?usp=drive_link

7.1.3. Arkusz informacyjny dla uczestnika i formularz zgody

Inform_consent_form_logos
https://docs.google.com/document/d/1O0-UX5yws_EMR2-IFwUqXO-mq4DJOKk0/edit?usp=drive_link&ouid=116470601382900771807&rtpof=true&sd=true